

Załącznik Nr 1
do uchwały Nr XXXII/184/2017
Rady Gminy Brzeźnio
z dnia 26 kwietnia 2017r.

**STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO
GMINY BRZEŹNIO**

ZMIANA

Tekst ujednoczony

Brzeźnio kwiecień 2017 r.

WSTĘP	4
I. PODSTAWA, ZAKRES I CEL STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY BRZEŹNIO Z 2000 ROKU ORAZ DOKONANYCH W NIM ZMIAN	5
II. ZAKRES ZMIAN DOTYCZĄCYCH PROBLEMATYKI „STUDIUM...” I ELEMENTÓW PROCEDURY FORMALNO-PRAWNEJ OD 2003 r.	7
III. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY BRZEŹNIO	9
1. Powiązania funkcjonalno-przestrzenne gminy	9
2. Powiązania przyrodnicze	9
3. Infrastruktura społeczna	10
4. Infrastruktura techniczna	10
5. Uwarunkowania formalno-prawne	10
IV. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE	11
1. WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	11
a. położenie	11
b. budowa geologiczna	11
c. surowce mineralne	12
d. rzeźba terenu	13
e. gleby	14
f. warunki wodne	15
g. warunki bioklimatyczne i aerosanitarnie	17
h. szata roślinna	17
i. obszary i obiekty przyrodnicze objęte ochroną prawną	19
j. diagnoza stanu – wnioski	21
2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA KULTUROWEGO	23
a. uwarunkowania historyczne rozwoju gminy	23
b. zasoby	24
c. diagnoza stanu – wnioski	38
3. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNO-GOSPODARCZE	38
a. demografia	38
b. rynek pracy	40
c. mieszkalnictwo	42
d. infrastruktura społeczna	43
e. rolnictwo	44
4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYPOSAŻENIA GMINY W OBIEKTY I URZĄDZENIA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	45
a. zaopatrzenie w wodę	45
b. odprowadzanie ścieków sanitarnych	46
c. gospodarka odpadami	46
d. elektroenergetyka	47
e. telekomunikacja	47
f. zaopatrzenie w gaz ziemny	47
5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU KOMUNIKACJI	47
6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO	49
7. ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA, BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA	49
8. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW	50
9. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY	50
10. OCENA ZMIAN W ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM GMINY BRZEŹNIO	58

V. KIERUNKI POLITYKI PRZESTRZENNEJ	59
1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW	59
1.1. WSTĘP	59
1.2. FUNKCJE GMINY I JEJ JEDNOSTEK OSADNICZYCH	59
1.3. OGÓLNE ZASADY POLITYKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	59
1.4. WYTYCZNE OKREŚLANIA W PLANACH MIEJSCOWYCH ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW. DOPUSZCZALNY ZAKRES I OGRANICZENIA ZMIAN	59
2. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE Z ZABUDOWY	68
2.1. WYTYCZNE OKREŚLANIA WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH PARAMETRÓW I WSKAŹNIKÓW URBANISTYCZNYCH W PLANACH MIEJSCOWYCH	68
2.2. MINIMALNE I MAKSYMALNE PARAMETRY I WSKAŹNIKI URBANISTYCZNE	68
2.3. TERENY WSKAZANE DO WYŁĄCZENIA SPOD ZABUDOWY	70
3. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK. WYTYCZNE OKREŚLANIA ZASAD OCHRONY W PLANACH MIEJSCOWYCH	71
3.1. OCHRONA ŚRODOWISKA	71
3.2. OCHRONA PRZYRODY	74
4. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ. WYTYCZNE OKREŚLANIA W PLANACH MIEJSCOWYCH ZASAD WYNIKAJĄCYCH Z POTRZEB OCHRONY ZABYTEKÓW I PARKÓW KULTUROWYCH	75
5. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ. WYTYCZNE OKREŚLANIA W PLANACH MIEJSCOWYCH WYKORZYSTANIA I ROZWIJANIA POTENCJAŁU JUŻ ISTNIEJĄCYCH SYSTEMÓW ORAZ KOORDYNACJI LOKALNYCH I PONADLOKALNYCH ZAMIERZEŃ INWESTYCYJNYCH	76
5.1. KOMUNIKACJA	76
5.1.1. Droga ekspresowa S-8	76
5.1.2. Droga wojewódzka Nr 482 (wcześniej droga krajowa)	77
5.1.3. Droga wojewódzka - planowana	77
5.1.4. Drogi powiatowe	77
5.1.5. Drogi gminne	78
5.1.6. Ścieżki rowerowe	78
5.2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	78
5.2.1. Wodociągi	79
5.2.2. Kanalizacja	79
5.2.3. Gaz	79
5.2.4. Zaopatrzenie w ciepło	79
5.2.5. Elektroenergetyka	79
5.2.6. Telekomunikacja	80
6. OBSZARY ROZMIESZCZENIA INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM	80
7. OBSZARY ROZMIESZCZENIA INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, W TYM ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI PROGRAMÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 48 UST. 1	81
8. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ	81

9. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE	82
10. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	82
10.1. Tereny rolne	82
10.2. Tereny trwałych użytków zielonych	83
10.3. Tereny leśne i przeznaczone do zalesienia	83
11. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH	84
12. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY	84
13. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY Z DNIA 7 MAJA 1999 R. O OCHRONIE TERENÓW BYŁYCH HITLEROWSKICH OBOZÓW ZAGŁADY	85
14. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCENIA, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI ORAZ OBSZARY ZDEGRADOWANE	85
15. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH	85
16. INNE OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM, W ZALEŻNOŚCI OD UWARUNKOWAŃ I POTRZEB ZAGOSPODAROWANIA WYSTĘPUJĄCYCH W GMINIE	85

WSTĘP

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Brzeźnio zostało uchwalone uchwałą Nr XIII/96/2000 Rady Gminy w Brzeźniu z dnia 22 lutego 2000 r. Dokument ten był sporządzony na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139 z późniejszymi zmianami). Autorem pierwszej edycji Studium jest Biuro Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego w Łodzi.

Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym przewiduje, że dla określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest nadal obowiązującym dokumentem uchwalanym przez radę gminy, który podlegać powinien bieżącej aktualizacji. Ustawa ta, a także zmiany w innych przepisach prawnych regulujących politykę przestrzenną, zgłoszone wnioski, zmiany w ustaleniach polityki wojewódzkiej, wywołały potrzebę przystosowania zapisów Studium do nowych wymogów prawnych.

Wójt Gminy Brzeźnio w 2004r. przystąpił do sporządzania zmiany Studium gminy Brzeźnio powierzając wprowadzenie niezbędnych zmian firmie Adeli i Jerzego Hibner - Projektowanie urbanistyczne i opracowania różne z/s w Zduńskiej Woli.

Zmiana Studium została przyjęta uchwałą Rady Gminy Brzeźnio Nr XXVIII/179/2005 z dnia 29 grudnia 2005 r. W związku napływającymi wnioskami dotyczącymi określenia terenów złóż kruszyw naturalnych i możliwości eksploatacji powierzchniowej studium wymagało uzupełnienia, wzbogacenia. W związku z powyższym Rada Gminy Brzeźnio w dniu 8 listopada 2011 r. podjęła uchwałę Nr XII/60/2011 w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Brzeźnio w zakresie terenów złóż kruszyw naturalnych. Ponadto ze względu na aktualizację Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego (uchwała Nr LX/1648/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 września 2010 roku) oraz zmian w niektórych obowiązujących przepisach edycja studium wymagała odpowiednich korekt. Zmiany te przyjęto uchwałą Rady Gminy Brzeźnio Nr XXIV/143/2012 z dnia 18 grudnia 2012r.

Obecnie ze względu na zmiany w przepisach m.in. o ochronie gruntów rolnych i leśnych, duże zainteresowanie mieszkańców gminy, wpływające wnioski, Rada Gminy postanowiła przeprowadzić aktualizację Studium i dostosować do bieżących potrzeb. W związku z tym, Rada Gminy Brzeźnio podjęła uchwałę Nr XXXI/250/2014 z dnia 29 kwietnia 2014r. w sprawie przystąpienia do zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brzeźnio.

Niniejszy tekst obejmując zarówno treści zawarte w studium uchwalonym w 2000 r. wprowadzone zmiany w aktualizacji z 2005r. oraz z 2012r. jak i wprowadzane zmiany w obecnej aktualizacji, jest tekstem ujednoczonym, zgodnie z formułą wynikającą z rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz.U. z 2004 r. Nr 118, poz. 1233).

Niniejsze opracowanie wyczerpuje podany wyżej zakres tematyczny.

W zarządzaniu rozwojem gminy, Studium ma służyć wykorzystaniu w sposób maksymalny instrumentów gospodarki przestrzennej dla realizacji celów społeczno-gospodarczych; jest to jeden z elementów określających strategię gminy. Jako dokument przyjmowany uchwałą Rady Gminy Brzeźnio, podlega nadzorowi, co do zgodności z prawem.

I. PODSTAWA, ZAKRES I CEL STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY BRZEŹNIO ORAZ DOKONANYCH W NIM ZMIAN.

Zagospodarowanie przestrzeni, niezależnie od rodzaju i wielkości inwestycji lub przedsięwzięcia, jak również ich realizatora, odbywa się zawsze na obszarze gminy. To założenie obowiązywało w okresie ważności ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z 1994 r. jak i obowiązuje obecnie. Studium określa cele i kierunki polityki przestrzennej gminy, które realizować będzie Wójt Gminy. Cele i kierunki mogą dotyczyć zarówno dalekosiężnego horyzontu czasowego, jak i krótkiego okresu realizacji. Zasięg terytorialny obejmuje wyłącznie obszar gminy przy uwzględnieniu powiązań funkcjonalno-przestrzennych z gminami sąsiednimi. Studium gminy Brzeźnio winno obowiązkowo uwzględniać problematykę określoną w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, tj.:

w art. 9 ust. 1. W celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, rada gminy podejmuje uchwałę o przystąpieniu do sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, zwane dalej „studium”

ust. 2. Wójt sporządza studium zawierające część tekstową i graficzną, uwzględniając zasady określone w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, ustalenia strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz strategii rozwoju gminy, o ile gmina dysponuje takim opracowaniem.

ust. 3. Studium sporządza się dla obszaru w granicach administracyjnych gminy.

ust. 4. Ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych.

ust. 5. Studium nie jest aktem prawa miejscowego.

w art. 10.ust. 1. W studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z:

- 1) dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu;
- 2) stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony;
- 3) stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego;
- 4) stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- 5) rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych;
- 6) warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia;
- 7) zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia;
- 8) potrzeb i możliwości rozwoju gminy;
  - a) analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,
  - b) prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego,
  - c) możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
  - d) bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę;
- 9) stanu prawnego gruntów;
- 10) występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych;
- 11) występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych;
- 12) występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla;
- 13) występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych;
- 14) stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami;
- 15) zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych;
- 16) wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.

ust. 2. W studium określa się w szczególności:

- 1) uwzględniające bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę;

- a) kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego,
  - b) kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy,
- 2) obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk,
  - 3) obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
  - 4) kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej,
  - 5) obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym,
  - 6) obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust.1 ustawy,
  - 7) obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej,
  - 8) obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne,
  - 9) kierunki i zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
  - 10) obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych,
  - 11) obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny,
  - 12) obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady,
  - 13) obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji,
  - 14) obszary zdegradowane,
  - 15) granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych,
  - 16) obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.

Ust. 2a. Jeżeli na obszarze gminy przewiduje się wyznaczenie obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu; w studium ustala się ich rozmieszczenie.

W myśl ustawy o samorządzie gminnym, gmina posiada prawie całkowitą suwerenność w zakresie planowania przestrzennego. Gmina jest podmiotem tego planowania. Realizacja inwestycji jest możliwa tylko wtedy, jeśli jest realizowana na terenie przeznaczonym na ten cel w planie miejscowym lub w decyzji o ustaleniu inwestycji celu publicznego oraz decyzji o ustaleniu warunków zabudowy. Tylko rada gminy poprzez uchwalanie planów miejscowych stanowi o przeznaczeniu terenów i warunkach ich zabudowy. Plany miejscowe, wraz z innymi przepisami prawa, kształtują sposób wykonywania prawa własności. Zagospodarowanie przestrzenne terenów może odbywać się w oparciu o wiele planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego, jednak muszą być one zgodne ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. W przestrzeni bezplanowej zaś mogą być wydawane decyzje o lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzje o warunkach zabudowy. Przygotowanie projektów tych decyzji musi być jednak powierzone osobie, o której mowa w art. 5 ww. ustawy, albo osobie wpisanej na listę izby samorządu zawodowego architektów posiadającej uprawnienia budowlane do projektowania bez ograniczeń w specjalności architektonicznej albo uprawnienia budowlane do projektowania i kierowania robotami budowlanymi bez ograniczeń w specjalności architektonicznej. Obowiązuje też szczególny tryb postępowania administracyjnego zmierzającego do ich wydania.

Studium, rozstrzygając o głównych zasadach kształtowania całej struktury przestrzennej gminy, jest więc narzędziem koordynacyjnym wszystkich planów, decyzji i przedsięwzięć na obszarze gminy. Nadal studium nie jest przepisem gminnym i nie stanowi podstawy prawnej do wydawania decyzji administracyjnych. Jest po prostu sterownikiem rozwoju przestrzeni gminy, poprzez ustanowienie ram dla przyszłych planów i decyzji przestrzennych. Ustalenia studium są wiążące dla działań Rady i Wójta Gminy.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest podstawą do:

- podejmowania uchwał o przystąpieniu do sporządzania planów miejscowych,
- wewnętrznej kontroli uchwał o miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod kątem ich zgodności z ustaleniami studium,
- ofert składanych przez organy gminy,
- posługiwania się przepisami szczególnymi w przypadkach występowania na obszarze gminy obiektów objętych tymi przepisami, które wpływają na ustalenia studium i wiążą organy w postępowaniu administracyjnym.

Przedmiotowe studium składa się z następujących, ściśle ze sobą powiązanych działów:

- uwarunkowania rozwoju gminy,
- kierunki polityki przestrzennej gminy.

Opracowanie to umożliwi prawidłowe działania władz gminy na obszarze powierzonej jej przestrzeni, z usankcjonowaniem jej wartości i podejmowaniem prac planistycznych oraz postępowaniem w sprawie o ustalenie warunków zabudowy zgodnie ze składanymi wnioskami inwestorskimi.

Podstawę do rozpoczęcia procedury wprowadzania kolejnych zmian do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brzeźnio uchwalonego w 2000 r. stanowią:

1. uchwała Rady Gminy w Brzeźniu w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brzeźnio”,
2. formalny wymóg wynikający z treści art. 32 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
3. potrzeba określenia i wprowadzenia niezbędnego zakresu zapisów na rzecz dostosowania dotychczasowego „Studium...” do problematyki wynikającej z art. 10 ustawy i trybu postępowania zgodnie z treścią art. 33 „Jeżeli w wyniku zmiany ustaw zachodzi konieczność zmiany studium lub planu miejscowego, czynności, o których mowa w art. 11 i 17 wykonuje się odpowiednio w zakresie niezbędnym do dokonania tych zmian”.
4. ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego przyjęte przez Sejmik Województwa Łódzkiego uchwałą Nr XLV/524/2002 z dnia 9 lipca 2002 r., zaktualizowanego uchwałą Sejmiku Województwa Łódzkiego Nr LX/1648/10 z dnia 21 września 2010r. w szczególności mające wpływ na politykę przestrzenną gminy Brzeźnio,
5. aktualne ustalenia władzy samorządowej gminy w zakresie polityki społeczno-gospodarczej i koncepcji inwestowania oparte na wieloletnim planie inwestycyjnym gminy Brzeźnio reprezentowane przez Wójta Gminy i Radę Gminy, a także wynikające z analizy zgłoszonych wniosków dotyczących zmiany ustaleń studium oraz sporządzania planu miejscowego.

Nadrzędnym celem dokonywania zmian w „Studium...” jest więc dostosowanie jego zapisu do wymagań obecnie obowiązującej ustawy oraz innych, zmienionych w międzyczasie aktów prawnych odnoszących się do polityki przestrzennej tak, aby nowe „Studium...” stało się aktualną podstawą do prowadzenia w gminie racjonalnej polityki przestrzennej w obecnych uwarunkowaniach zewnętrznych i wewnętrznych. Istotnym elementem w kształtowaniu tej polityki jest ustawowy wymóg art. 20 ust.1 ustawy, zgodnie z którym każdy plan miejscowy przed jego uchwaleniem przez radę gminy, musi być poprzedzony stwierdzeniem że nie narusza on ustaleń studium.

II. ZAKRES ZMIAN DOTYCZĄCYCH PROBLEMATYKI „STUDIUM...” I ELEMENTÓW PROCEDURY FORMALNO-PRAWNEJ OD 2003 r.

Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym zmieniła zakres i problematykę oraz tryb sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin. Z nowych, obowiązkowych do uwzględnienia elementów studium (na rok 2005), należy wyszczególnić i określić:

- zasady ochrony dóbr kultury współczesnej,
- obszary, na których będą rozmieszczone inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym,
- obszary stanowiące przestrzeń publiczną,
- obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia

scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² oraz obszary przestrzeni publicznej;

- obszary, dla których gmina zamierza sporządzić plan miejscowy, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze i nieleśne,
- wyszczególnić obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych,
- obszary występowania złóż surowców mineralnych,
- obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych, granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych
- obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.

Przystępując w 2005r. do korekty pierwszej edycji studium należało dostosować cały dokument do wymagań obowiązującej wtedy ustawy. W zdecydowanej większości zarówno uwarunkowania jak i ustalenia studium pozostały bez zmiany, dokonano jednak aktualizacji danych informacyjnych oraz dostosowano do realiów i wymagań nowej ustawy niektóre ustalenia. W opracowaniu z 2005r. uzupełniono dotychczasową treść przede wszystkim o następujące zagadnienia:

- 1) w zakresie problematyki dotyczącej środowiska przyrodniczego:
  - propozycje Wojewody Łódzkiego w zakresie wprowadzenia w granicach gminy Brzeźnio nowych terenów przewidzianych do objęcia ochroną prawną na podstawie przepisów o ochronie przyrody wraz z korektą granic terenów już objętych tą ochroną,
  - korekta granic terenów rolniczych przewidzianych do zalesienia,
  - wprowadzenie granic zagrożenia powodziowego w dolinie rzeki Żegliny oraz ustalenie dla nich zasad zagospodarowania,
  - określenie zasad ochrony i korzystania na terenie gminy z wód podziemnych i powierzchniowych,
  - korekta udokumentowanych złóż surowców mineralnych, w szczególności wyznaczonych obszarów i terenów górniczych,
- 2) w zakresie terenów przeznaczonych pod zabudowę: mieszkaniową, zagrodową, rekreacyjną i usługową - zgodnie ze złożonymi wnioskami do „Studium...” przez osoby fizyczne, co do których nie było przeciwwskazań do ich uwzględnienia,
- 3) w zakresie infrastruktury technicznej i komunikacji:
  - korekta przebiegu linii wysokiego napięcia 110 kV,
  - wyznaczenie gminnego punktu do czasowego składowania odpadów niebezpiecznych,
  - zmiana numerów i klas dróg powiatowych,
  - wyznaczenie połączenia drogowego między drogą krajową Nr 14 a projektowaną drogą ekspresową S-8 na wysokości węzła „Złoczew Płn”,
- 4) w zakresie innych elementów Studium:
  - wyznaczenie obszarów stanowiących przestrzeń publiczną,
  - oznaczenie obszarów objętych obowiązującymi planami miejscowymi,
  - korekta przebiegu granicy administracyjnej gminy,
  - zmiana nazw administracyjnych trzech sołectw.
  - określenie terenów wymagających uzyskania zgody organów na przeznaczenie gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.
  - aktualizacja informacji i ustaleń wynikających z przyjętych przez Radę Gminy w Brzeźniu dokumentów mających wpływ na kierunki polityki przestrzennej gminy.

Przystępując w 2011r. do zmiany edycji studium przyjętej uchwałą Nr XXVIII/179/2005 Rady Gminy w Brzeźniu z dnia 29 grudnia 2005 r. należało zaktualizować cały dokument zgodnie z istniejącymi uwarunkowaniami oraz obowiązującymi dokumentami wyższego rzędu jak np. zaktualizowany Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego (uchwała Nr LX/1648/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 września 2010 roku). W zdecydowanej większości zarówno uwarunkowania jak i ustalenia studium pozostały bez zmiany, dokonano jednak aktualizacji danych informacyjnych, oraz zmian w zakresie złóż kruszyw naturalnych, terenów i obszarów górniczych.

Przystępując w 2014r.do zmiany edycji studium przyjętej uchwałą Nr XXIV/143/2012 Rady Gminy w Brzeźniu z dnia 18 grudnia 2012 r. należało zaktualizować cały dokument zgodnie z istniejącymi uwarunkowaniami oraz obowiązującymi dokumentami wyższego rzędu W zdecydowanej większości zarówno uwarunkowania jak i ustalenia studium pozostaną bez zmiany, dokonano jednak aktualizacji danych informacyjnych oraz zmian w zakresie przeznaczenia terenów w tym złożonych wniosków. W niniejszym opracowaniu uzupełniono (zmieniono) dotychczasową treść przede wszystkim o następujące zagadnienia:

w zakresie problematyki dotyczącej środowiska przyrodniczego:

- korekta granic terenów rolniczych przewidzianych do zalesienia,
- korekta udokumentowanych złóż surowców mineralnych, w szczególności wyznaczonych obszarów i terenów górniczych,

w zakresie terenów przeznaczonych pod zabudowę:

- korekta granic terenów zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej wynikającej z planów rozwoju gminy oraz złożonych wniosków,

w zakresie infrastruktury technicznej i komunikacji:

- aktualizacja przebiegu zrealizowanej trasy S8,
- rezygnacja z przebiegu przez teren gminy Brzeźnio kolei szybkiego ruchu,

5) w zakresie innych elementów Studium:

- aktualizacja informacji wynikających w obowiązujących dokumentów mających wpływ na kierunki polityki przestrzennej gminy,
- wyznaczenie obszarów funkcjonalnych,
- wyznaczenie obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu;

Dla przejrzystości rysunków uwarunkowań rozwoju oraz kierunków polityki przestrzennej zmiany wprowadzone aktualizacjami z 2005r. i z 2012r. zostały ujednocione wraz z innymi ustaleniami. Zmiany wprowadzane obecną aktualizacją ze względu na zakres zmian również zostały ujednocione wraz ze wszystkimi ustaleniami.

III. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY BRZEŹNIO

1. Powiązania funkcjonalno-przestrzenne gminy

Gmina Brzeźnio jest położona w zachodnio-środkowej części województwa łódzkiego. Graniczy od północy z gminą Wróblew, od południa – z miastem i gminą Żłoczew, od wschodu – z gminami Burzenin i Sieradz, od zachodu – z gminą Brąszewice.

Oddziaływanie funkcjonalno-przestrzenne na sąsiednie gminy dotyczy powiązań przyrodniczych, infrastruktury społecznej (powiązania administracyjne, gospodarcze, usługowe) jak również przez instalacje przesyłowe infrastruktury technicznej i komunikacji. Analiza wszelkich powiązań wykazała, że styki z sąsiednimi gminami nie powodują konfliktów, które naruszałyby ich interesy.

2. Powiązania przyrodnicze.

Do najważniejszych powiązań przyrodniczych z obszarami sąsiednimi należy zaliczyć:

- przebieg dolin rzecznych, z których doliny rzek Żegliny i Myji są najważniejsze,
- obszary zagrożenia powodziowego występujące tylko w dolinie rzeki Żegliny,
- fragment obszaru gminy jest położony w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 312 położonego w powiecie sieradzkim, głównie w gminie Sieradz,
- obszary chronionego krajobrazu, w tym Brąszewicki OCHK i projektowany Żłoczewski OCHK,
- kompleksy leśne, szczególnie w zachodniej i północnej części gminy mające swoje przedłużenie w gminach sąsiednich,
- kompleksy gleb chronionych i upraw rolniczych mające swoje przedłużenia w gminach sąsiednich

3. Infrastruktura społeczna.

Zasięg powiązań funkcjonalno-przestrzennych jest zróżnicowany pod względem poszczególnych dziedzin życia społeczno-gospodarczego. Powiązania dotyczą głównie miasta wojewódzkiego Łodzi oraz dużych ośrodków miejskich, a przede wszystkim Sieradza – byłego miasta wojewódzkiego stanowiącego obecnie siedzibę powiatu sieradzkiego. Powiązania administracyjne dotyczą administracji rządowej i samorządowej oraz specjalnej. To Sieradz obsługuje gminę Brzeźnio w zakresie różnych usług w zakresie zdrowia, oświaty i szkolnictwa na szczeblu średnim i wyższym, kultury i innych usług specjalistycznych, handlu itp. Izochrona dojazdu do Sieradza to mniej niż 30 minut. W gminie Brzeźnio został jednak wybudowany zbiornik „Próba” na rzece Żeglinie i zbiornik ten stał się mekką dla wypoczynku codziennego i świątecznego w okresie letnim. W sezonie przebywa na obrzeżach zbiornika równocześnie kilkaset wypoczywających. Związki gospodarcze gminy z innymi obszarami dotyczą rynku zbytu wytworzonych produktów, głównie rolnych, oraz rynku pracy.

4. Infrastruktura techniczna.

Powiązania istniejącej infrastruktury technicznej z terenami sąsiednich gmin dotyczą:

- komunikacji,
- telekomunikacji,
- gospodarki odpadami,
- elektroenergetyki.

Przez teren gminy przebiega droga ekspresowa S8, która wyprowadza ruch z Łodzi w kierunku południowo - zachodnim - kierunek Wrocław, droga wojewódzka Nr 482 (dotychczasowa krajowa Nr 14) relacji Łódź-Walichnowy oraz 7 dróg powiatowych. Pozostałe drogi stanowią sieć dróg gminnych.

Po zachodniej stronie drogi wojewódzkiej Nr 482 biegnie kabel telekomunikacyjny (linia światłowodowa) o znaczeniu krajowym, a po wschodniej stronie tej drogi – kabel telekomunikacyjny międzymiastowy.

W zakresie elektroenergetyki gmina Brzeźnio uczestniczy w przebiegu linii 110 kV relacji Złoczew-Sieradz o przebiegu jak na rysunku studium. Linia ta została wybudowana przed 2005r.

W sołectwie Rydzew funkcjonowało wysypisko odpadów komunalnych „Zwierzyńiec”. Było ono wysypiskiem międzygminnym a potem tylko gminnym. Wskutek protestów okolicznych mieszkańców wsi wysypisko zostało zamknięte. Obecnie jest ono zrekultywowane w kierunku rolno - leśnym.

5. Uwarunkowania formalno-prawne.

Aktualna polityka przestrzenna województwa łódzkiego określona jest w zaktualizowanym „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego” uchwalonym przez Sejmik Województwa Łódzkiego w dniu 9 lipca 2002 r. uchwałą Nr XLV/524/2002 oraz jego aktualizacją z 2010r. (uchwała Nr LX/1648/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 września 2010 roku). W planie zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego:

- 1) zakwalifikowano gminę Brzeźnio do strefy wielofunkcyjnych przekształceń obszarów wiejskich będącą jedną ze stref rozwoju przestrzennego województwa łódzkiego. Składają się na nią podstrefa rolno (korzystne warunki dla intensywnej produkcji rolnej, średni udział powierzchni leśnej, przeciętne warunki środowiska) oraz podstrefa rolno-leśna (mało korzystne warunki dla rozwoju rolnictwa, duże kompleksy leśne, preferowany rozwój agroturystyki, tworzenie różnych form rekreacji).
- 2) gmina Brzeźnio znajduje się także w obrębie strefy potencjalnych koncentracji procesów rozwojowych wzdłuż drogi S-8 (droga ta stanowi jeden ze strategicznych układów komunikacyjnych województwa łódzkiego),
- 3) gmina stanowi obszar rozwoju funkcji wypoczynkowo-rekreacyjnej.
- 4) gmina Brzeźnio wchodzi w skład sieradzkiego podregionu etnograficznego (jednego z pięciu na terenie województwa łódzkiego) co świadczy o pewnej odrębności kulturowej jej mieszkańców.
- 5) W granicach gminy Brzeźnio jest przewidziany do utworzenia Złoczewski Obszar Chronionego Krajobrazu, stanowiący element regionalnego systemu obszarów prawnie chronionych oraz wprowadzenie korekt granic w istniejącym Brąszewickim Obszarze Chronionego Krajobrazu.
- 6) Przewidziana jest budowa magistrali tranzytowej wysokiego ciśnienia Odolanów – Wronów z budową węzła Meszcze II. Spójność ze wskazaniem KPPZK, w której na mapie pokazano gazociąg Puławy – Ostrów Wielkopolski. Zmiana nazwy relacji wprowadzona została przez Operatora Gaz – System.

- 7) Przewidywana jest budowa gazociągu wysokiego ciśnienia o znaczeniu wojewódzkim wraz ze stacją redukcyjno-pomiarową, stanowiącego odejście w kierunku Brzeźnia od gazociągu dla środkowej części byłego województwa sieradzkiego.

IV. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE

1. WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

a) położenie

Zgodnie z podziałem Polski na krainy fizyczno-geograficzne J.Kondrackiego i A.Rychlinga, gmina Brzeźnio leży w prowincji Niż Środkowoeuropejski, podprowincji Niziny Środkowopolskie, makroregionie Nizina Południow Wielkopolska, mezoregionie Wysoczyzna Złoczewska. Według podziału administracyjnego – zajmuje środkową część powiatu sieradzkiego i graniczy z gminami: Sieradz, Burzenin, Złoczew, Brąszewice i Wróblew. Powierzchnia gminy wynosi 12.873 ha.

b) budowa geologiczna.

Obszar gminy Brzeźnio znajduje się w zasięgu pozostałości zlodowacenia Warty i prawie w całości pokryty jest utworami czwartorzędowymi. Na niewielkim obszarze na wschód od Zapola, w okolicach Ruszkowa, znajdują się wychodnie wapiennych skał górnojurajskich – kimerydzkich (wg „Objaśnień do szczegółowej mapy geologicznej Polski” w skali 1:50 000, arkusz Złoczew, autor: W. Baliński, wyd. PIG W-wa, 1997 r.). Znajdujące się w zasięgu monokliny kalisko-złoczewskiej podłoże czwartorzędu, zawiera utwory mezozoiczne i trzeciorzędowe. Powierzchnię mezozoiczną tworzą głównie utwory jury górnej (wapienie Oksfordu, wapienie i margle kimerydy) oraz fragmentarycznie kredy dolnej (piaski kwarcowe i żwiry albu). Utwory trzeciorzędowe reprezentowane są przez rumosze skalne, ility i gliny zwietrzelinowe powstałe w warunkach lądowych w wyniku procesów erozji i denudacji powierzchni terenu.

Osady czwartorzędowe występują powszechnie i tworzą pokrywę o miąższości dość zróżnicowanej. Jest ona uzależniona w znacznym stopniu od ukształtowania podłoża czwartorzędu. Przeważnie miąższość utworów czwartorzędowych kształtuje się w granicach 30-45 m, ale istnieją też takie sytuacje, gdzie na wysoko wzniesionym podłożu (150 m npm) grubość osadów czwartorzędowych maleje do kilkunastu metrów (Barczew) lub pokrywa czwartorzędu nie występuje (Ruszków). Na teren gminy lodowiec wkraczał trzykrotnie. Z okresu zlodowacenia południow Wielkopolskiego pochodzą piaski i żwiry wodnolodowcowe oraz gliny zwałowe. W czasie interglacjału wielkiego osadzały się piaski i żwiry akumulacji rzecznej oraz mułki i piaski drobnoziarniste jeziorne. W czasie zlodowacenia środkowopolskiego lodowiec docierał tu dwa razy, w czasie stadiału Odry oraz stadiału Warty. Transgresje lądolodu oraz przedzielający je interglacjały Pilicy pozostawiły następujące osady: mułki i ility zastoiskowe, piaski i żwiry wodnolodowcowe oraz gliny zwałowe. W czasie kolejnego ocieplenia i ustępowania lądolodu warciańskiego stopniowo zwiększał się udział piasków i żwirów osadzanych przez wody roztopowe. W miejscach dłuższego stacjonowania lodowca powstawały formy wypukłe, jako skutek osadzania się utworów w szczelinach lodu. W okresie interstadiału emskiego pochodzą osady mułkowo-organiczne z łupkami bitumicznymi i kredą jeziorną o miąższości 13,5 m występujące w zbiorniku jeziornym w Barczewie. W czasie zlodowacenia północnopolskiego omawiany obszar znajdował się w strefie klimatu peryglacialnego. Z tego okresu pochodzą piaski terasy nadzalewowej rzeki Żegliny. Pod koniec plejstocenu oraz w holocenie rozpoczął się proces formowania wydym oraz akumulacja piasków humusowych, namulów i torfów w dolinach rzecznych oraz w zagłębieniach bezodpływowych.

Z racji budowy geologicznej nie występują w gminie Brzeźnio jakiegokolwiek istotne ograniczenia dla rozwoju podstawowych funkcji; nie występują też istotne predyspozycje dla ukierunkowania funkcji.

c) surowce mineralne.

Na terenie gminy Brzeźnio występują następujące złoża surowców naturalnych:

- Złoże Ostrów Nr złoża IK 1282 –surowce ilaste do produkcji kruszywa lekkiego (głina) – o powierzchni 45,60 ha i zasobach geologicznych 5 585 000 m³. Zlokalizowane jest w granicach sołectw Podcabaje i Bronisławów. Złoże jest rozpoznane w kategorii C₂, nie jest eksploatowane. Tworzy jeden pokład gliny czwartorzędowej o miąższości 7,6-22,3 m przykryty nadkładem gleby oraz piasku grubości 0,3-3,3 m. Surowiec ten jest przydatny do produkcji łupkoprytu i glinoporytu. Granice

te wniesione są na mapy uwarunkowań rozwoju oraz kierunków polityki przestrzennej,. Dla złoża ustala się obowiązek sporządzenia planu miejscowego w przypadku zamiaru jego eksploatacji.

- Złoże Zwierzyniec Nr złoża KN 3855 – złoże kruszywa naturalnego (piasek) o powierzchni 8,51 ha, występuje na zachodnim krańcu gminy w sołectwie Rydzew na dz. nr ewid. 43 i 44. Złoże piasku eksploatowane jest od 1975 r. Jego zasoby geologiczne na koniec 2014r. są określane na 1 097 300 ton. Serię złożową tworzą dwa pokłady piasków czwartorzędowych o średniej miąższości 13,9 m, przykryte warstwą gleby i gliny o grubości od 0,1 do 1,0 m. Złoże piasku jest suche. W 1998 r. wielkość produkcji wynosiła 16,0 tys. ton. Złoże to jest eksploatowane przez prywatnego przedsiębiorcę. Na eksploatację złoża została wydana koncesja w 1993 r. Planowany jest wodny kierunek rekultywacji wyrobiska po zakończeniu eksploatacji. Granice obszaru i terenu górniczego „Zwierzyniec” zostały wyznaczone w decyzji Wojewody Sieradzkiego z dnia 9 kwietnia 1993 r. znak OS.IV.7512/34/9310 zmienioną decyzjami z dnia 10 listopada 1995 r. znak: OS.IV.7512/26/95, z dnia 17 grudnia 2013 r. znak RŚV.7422.244.2013.KK oraz z dnia 2 stycznia 2014 r. znak RŚV.IV.7422.249.2013.KK. Tą ostatnią decyzją zniesiony został obszar i teren górniczy „Zwierzyniec” i ustanowiony został obszar i teren górniczy „Zwierzyniec A”. Przewidywany termin ważności koncesji 31 grudnia 2020r. Granice złoża oraz obszaru i terenu górniczego wniesione są na mapy uwarunkowań rozwoju oraz kierunków polityki przestrzennej. Dla złoża, w przypadku jego powiększenia, ustala się obowiązek sporządzenia planu miejscowego.
- Złoże Rydzew Nr złoża KN 10036 –złoże kruszywa naturalnego (piasek) o powierzchni 10,19 ha, położone w sołectwie Rydzew na działkach o nr ewid. 1/2, 2 i 3. Złoże zostało udokumentowane w kategorii C₁. W dniu 31 maja 2004 r. znak RS.7512/4/04 została wydana przez Starostę Sieradzkiego koncesja na wydobywanie kopaliny ze złoża. Koncesja wygasła 22 maja 2013 r. Granice obszaru i terenu górniczego „Rydzew” ustanowione zostały w decyzji Starosty Sieradzkiego z dnia 31 maja 2004 r. o znaku: RS.7512/4/04 udzielającej koncesji na wydobywanie kopaliny ze złoża kruszywa naturalnego „Rydzew” a zlikwidowane decyzją Starosty Sieradzkiego z dnia 22 maja 2013 r. znak RS.6522.1.3.2013. Ponowną koncesję wydał Marszałek Województwa Łódzkiego. Granice obszaru i terenu górniczego „Rydzew A” ustanowione zostały w decyzji Marszałka Województwa Łódzkiego z dnia 18 czerwca 2013 r. o znaku: RŚV.7422.115.2013.KK udzielającej koncesji na wydobywanie kopaliny ze złoża kruszywa naturalnego „Rydzew”. Przewidywany termin ważności koncesji 31 grudnia 2028r. Granice złoża oraz obszaru i terenu górniczego wniesione są na mapy uwarunkowań rozwoju oraz kierunków polityki przestrzennej. Dla złoża, w przypadku zmiany granic obszaru i terenu górniczego, ustala się obowiązek sporządzania planu miejscowego.
- Złoże Rydzew I Nr złoża KN11734 –złoże kruszywa naturalnego (piasek) o powierzchni 6,09 ha, położone w sołectwie Rydzew na działkach o nr ewid. 87 i 88. Złoże zostało rozpoznane szczegółowo, jest eksploatowane. Serię złożową tworzy pokład piasków czwartorzędowych. Koncesja została wydana 13.07.2009r. przez Marszałka Województwa Łódzkiego. Termin ważności koncesji mija 31.12.2023 r. Granice obszaru i terenu górniczego „Rydzew I” ustanowione zostały w decyzji Marszałka Województwa Łódzkiego z dnia 13.07.2009r o znaku: RO.V-MK-7513-39/09. Granice złoża oraz obszaru i terenu górniczego wniesione są na mapy uwarunkowań rozwoju oraz kierunków polityki przestrzennej. Dla złoża, w przypadku zmiany granic obszaru i terenu górniczego, ustala się obowiązek sporządzania planu miejscowego.
- Złoże Rydzew II Nr złoża KN16469–złoże kruszywa naturalnego (piasek) na obszarze 4,19 ha, położone w sołectwie Rydzew, na działkach o nr ewid. 67, 68, 69, 70. Złoże zostało rozpoznane szczegółowo. Koncesja została wydana 13 czerwca 2013 r. przez Marszałka Województwa Łódzkiego. Granice obszaru i terenu górniczego „Rydzew II” ustanowione zostały w decyzji Marszałka Województwa Łódzkiego z dnia 13.06.2013 r znak: RŚV.7422.111.2013.KK. Przewidywany termin ważności koncesji mija 31.12.2028 r. Granice złoża oraz obszaru i terenu górniczego wniesione są na mapy uwarunkowań rozwoju oraz kierunków polityki przestrzennej. Dla złoża, w przypadku zmiany granic obszaru i terenu górniczego, ustala się obowiązek sporządzania planu miejscowego.
- Złoże Stefanów Ruskowski Nr złoża KN 15999 –złoże kruszywa naturalnego (piasek) na obszarze 13,68 ha, położone w sołectwie Stefanów Ruskowski na działkach o nr ewid. 378 ÷ 393. Dokumentacją geologiczną zatwierdzoną decyzją Marszałka Województwa Łódzkiego z dnia 18.05.2012r. znak: ROV.7427.2.61.2012.KK ustalono bilansowe zasoby w ilości 1 830,05 tys. ton w kat. C₁. Złoże zostało rozpoznane szczegółowo. Serię złożową tworzy pokład piasków czwartorzędowych o średniej miąższości 8,05m (od 2,50 do 13,50)m, o głębokości spągu od 3,9m do 14,0m i średniej grubości nakładu 1,98m (od 0,40 do 6,80). W ramach złoża wydodrębnione zostały pole A i pole B. Koncesja została wydana 13 listopada 2012 r. przez Marszałka Województwa Łódzkiego. Granice obszaru i terenu górniczego ustanowione zostały w decyzji Marszałka

Województwa Łódzkiego z dnia 13.11.2012 r znak: RŚV.7422.194.2012.KK. Przewidywany termin ważności koncesji mija 31.12.2015 r. Granice złoża oraz obszaru i terenu górniczego wniesione są na mapy uwarunkowań rozwoju oraz kierunków polityki przestrzennej.

- Złoże Wierzbowa Nr złoża KN 15742–złoże kruszywa naturalnego (piasek) na obszarze 12,79 ha, położone w sołectwie Wierzbowa na działkach o nr ewid. 28 ÷ 31, 33 ÷ 37, 40, 42, 50, 57. Dokumentacją geologiczną zatwierdzoną decyzją Marszałka Województwa Łódzkiego z dnia 15.02.2012r. znak: ROV.7427.2.4.2012.KK ustalono bilansowe zasoby w ilości 817,80 tys. ton w kat. C₁. Złoże zostało rozpoznane szczegółowo. Serię złożową tworzy pokład piasków czwartorzędowych o średniej miąższości 3,90m (od 2,00 do 5,80) m, o średniej głębokości spągu 4,10m (od 2,20m do 6,0m i średniej grubości nakładu 0,30m (od 0,20 do 0.30m). Koncesja została wydana 26 lutego 2013 r. przez Marszałka Województwa Łódzkiego. Granice obszaru i terenu górniczego ustanowione zostały w decyzji Marszałka Województwa Łódzkiego z dnia 26.02.2013 r znak: RŚV.7422.29.2013.KK. Przewidywany termin ważności koncesji mija 31.03.2021 r. Decyzją Marszałka Województwa Łódzkiego z dnia 16.12.2014r. znak: RŚV.7427.78.2014.KK zatwierdzony został dodatek nr 1 ustalający wg stanu na dzień 31/03/2014r. zerowy stan zasobów. Decyzja ta stanowi podstawę do wykreślenia złoża kruszywa naturalnego „Wierzbowa” z Krajowego Bilansu Zasobów Kopalin oraz dokonania zgodnie z art. 95 ustawy Prawo geologiczne i górnicze zmian w miejscowych dokumentach planistycznych. Tym samym granice złoża oraz obszaru i terenu górniczego nie są pokazane są na mapach uwarunkowań rozwoju oraz kierunków polityki przestrzennej.
- Złoże kruszywa położone we wsi Kliczków Mały. Dla tego obszaru opracowano projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w trybie ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z 1994 r, jednak Rada Gminy Brzeźnio odstąpiła od uchwalenia tego planu. Obecnie złoże to jest wykreślone z krajowego bilansu zasobów złóż kopalin.

Z tytułu występowania surowców mineralnych nie występują dla gminy istotne ograniczenia dla jej funkcji; nie występują też istotne predyspozycje.

d) rzeźba terenu.

Obszar gminy jest położony w obrębie równiny polodowcowej, lekko nachylonej w kierunku wschodnim, należącej do Wysoczyzny Złoczewskiej. Najwyżej położony fragment to pagór kemowy, znajdujący się w północnej zalesionej części gminy (oddz. 13 uroczyska Kliczków) o wysokości 203,3 mnpm. Najniżej usytuowana jest powierzchnia tarasu zalewowego w dolinie Żegliny, znajdująca się w części północno-wschodniej, przy granicy gminy, poniżej miejscowości Dębota – 143,3 mnpm. Różnica wysokości terenu w obrębie gminy wynosi 60,0 m. Lokalne wysokości względne najczęściej mieszczą się w przedziale 15,0-20,0 m. Najwyższy poziom wysoczyzny znajduje się w południowo-zachodniej części gminy oraz w części południowej. Wynosi on średnio 178,0-185,0 mnpm. Występuje tu dział wodny III rzędu między rzekami Prosną i Wartą. Niższy poziom wysoczyzny na średniej wysokości 155,0-170,0 m npm odwadniają źródłowe odcinki lewych dopływów Warty: Żeglina i Myja. Doliny rzeczne Żegliny i Myji, rozcinając powierzchnie wysoczyzn, urozmaicają ich monotonna powierzchnię. W granicach gminy występują następujące zasadnicze formy rzeźby terenu:

- formy utworzone w strefie martwego lodu – pagórki morenowe martwego lodu,
- formy pochodzenia wodnolodowcowego – równiny wodnolodowcowe, ozy, kemy,
- formy pochodzenia eolicznego – równiny piasków przewianych, wydmy i występujące wśród nich zagłębienia deflacyjne,
- formy pochodzenia rzecznoego – dna dolin rzecznych i poziomy teras rzecznych,
- formy pochodzenia denudacyjnego – doliny nieckowate i niecki denudacyjne,
- formy antropogeniczne – wyrobiska poeksploatacyjne piasków i żwirów.

Poza wyżej wymienionymi formami, wspomnieć należy o zarysowujących się wyraźnie w rzeźbie terenu krawędziach i stokach wysoczyzn oraz tarasów rzecznych. Dominują w gminie trzy typy rzeźby:

- równiny akumulacji wodnolodowcowej z pagórkami kemowymi,
- równiny moreny dennej, z przeważającym udziałem gliny zwałowej na powierzchni,
- misy wytopiskowe wypełnione piaskami pokrywającymi glinę zwałową.

Współczesna rzeźba obszaru gminy, z wyjątkiem dolin rzecznych, przetrwała w mało zmienionej postaci od zlodowacenia Warty, a glacialny porządek rzeźby, związany z aeralnym zanikaniem lobu południow Wielkopolskiego, zachował tutaj swoją czytelność. Doliny rzeczne, założone w fazie kataglacjalnej zlodowacenia Warty przez wody roztopowe, zostały erozyjnie pogłębione w okresie

postglacialnym, a następnie uległy wypełnieniu przez osady rzeczne w czasie zlodowacenia północnopolskiego. Do najmłodszych wiekowo form, występujących na omawianym obszarze, należą nieliczne formy eoliczne. Są to wydmy pośnięte borem, w rejonie Tumidaju i Lipna, wnoszące pewne urozmaicenie monotonnej powierzchni wysoczyznowej. Holocenijskie są także tarasy zalewowe w dolinach rzek.

Z powyższego wynika, że rzeźba terenu w gminie Brzeźnio nie odbiega od przeciętnych jej rysów dla Polski Środkowej i nie stanowi tym samym o ograniczeniach jak i predyspozycjach dla rozwoju konkretnych rodzajów zagospodarowania i użytkowania.

e) gleby

W gminie Brzeźnio gleby wykształciły się na podłożu utworów polodowcowych, są więc uzależnione od składu tych utworów, a ich bonitacja w znacznym stopniu decyduje o rozmiarach i jakości produkcji rolniczej. Największą przydatność rolniczą posiadają gleby brunatne, pseudobielicowe i bielicowe oraz czarne ziemie wytworzone na glinach, które zaliczane są do kompleksów pszennych 1,2,3 lub kompleksu pszenno-żytniego 4, - II i III klasy bonitacyjnej. Gleby te, a także gleby klasy IV występują w centralnej części gminy i zajmują 46,2% użytków rolnych. Gleby słabsze, klas V i VI, wykształcone na podłożu zróżnicowanym z przewagą piasków, znajdują się w zasadzie na obrzeżach gminy Brzeźnio z dominacją gleb klasy VI w zachodniej części gminy. Gleby klas V-VIz zajmują 53,8% użytków rolnych. Gleby organiczne – murszowe i torfowe występują na małej powierzchni w dolinach cieków. Powierzchnia gleb wg poszczególnych klas bonitacyjnych przedstawia poniższe zestawienie:

Klasa bonitacyjna	Grunty orne i sady		Klasa bonitacyjna	Użytki zielone	
	Powierzchnia [ha]	Powierzchnia [%]		Powierzchnia [ha]	Powierzchnia [%]
I	0	0	I	0	0
II	12	0,2	II	1	0,05
IIIa	616	8,0	III	92	6,7
IIIb	827	10,7			
IVa	863	11,2	IV	696	50,6
IVb	1.095	14,2			
V	2.814	36,5	V	554	40,3
VI	1.410	18,3	VI	32	2,3
VIz	77	0,9	VIz	1	0,05
Łącznie	7.714	100,0	Łącznie	1.376	100,0

Udział gleb w poszczególnych klasach bonitacyjnych w powierzchni użytków rolnych w gminie Brzeźnio i w powiecie sieradzkim prezentuje poniższe zestawienie:

Klasa gleb	Gmina Brzeźnio % użytków rolnych	Powiat sieradzki % użytków rolnych
I-III	17,0	20,8
IV	29,2	32,9
V	37,1	30,5
VI-VIz	16,7	15,8

Warunki przyrodnicze dla produkcji rolniczej są w gminie nieco gorsze od przeciętnych dla powiatu sieradzkiego. Gleby klas I-IV zajmują w gminie 46,2% powierzchni użytków rolnych, zaś w powiecie sieradzkim udział ten wynosi 53,7%. Ogólny wskaźnik waloryzacji jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla gminy Brzeźnio (wg IUBG w Puławach) wynosi 60,6 punktów, województwo łódzkie ma 62,6 punktów, powiat sieradzki – 60,8 punktów. Na gorszą relatywnie jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej rzutują głównie warunki wodne.

W stosunku do powiatu, mało jest w gminie Brzeźnio użytków zielonych, a to dlatego, iż mało jest tu dolin rzecznych przy czym doliny te nie są duże i znaczące, jak np. dolina rzeki Warty. Użytki zielone zajmują łącznie 1.376 ha i stanowią tylko 10,68 % powierzchni gminy oraz 15,1 % użytków rolnych gminy.

f) warunki wodne

Wody powierzchniowe.

Pod względem hydrograficznym obszar gminy Brzeźnio leży w dorzeczu Odry, w zlewniach rzek Warty i Prosną. W części południowo-zachodniej znajduje się dział wodny III rzędu pomiędzy Wartą i Prosną. Dominujący obszar gminy leży w zlewni Warty, a tylko niewielki, południowo-zachodni fragment – należy do zlewni Prosną, a właściwie do zlewni rzeki Łużycy – dopływu Prosną.

Główną osią hydrograficzną gminy jest rzeka Żeglina, lewobrzeżny dopływ Warty. Na omawianym obszarze znajduje się źródłowy i górny odcinek tej rzeki. W swym górnym biegu Żeglina płynie niemal równoleżnikowo, z zachodu na wschód do miejscowości Pyszków, gdzie zmienia swój kierunek na południkowy. Według „Raportu o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2013 r.” stan wód Żegliny badany w punkcie pomiarowo-kontrolnym Zbiornik Próba – powyżej zapory był bardzo dobry lub dobry, potencjał ekologiczny był dobry i powyżej dobrego.

W północnej części gminy, równoleżnikowo, z zachodu na wschód płynie rzeka Myja, dopływ Warty. Jest to jej górny odcinek, w którym rzeka jest jeszcze niewielka. Na rzece Myji, czystość wód również jest bardzo dobry lub dobry.

Poza Żegliną i Myją w gminie występują inne ciek bez nazwy, stanowiące ich dopływy. Są to ciek spod Rybnika, Ostrowa i Woli Będkowskiej (w gminie Burzenin) – dopływy Żegliny oraz spod Rydzewa i Gęsiny – dopływy Myji. Z reguły ciek te są traktowane jako rowy melioracyjne, stanowiące odbiorniki wód powierzchniowych i urządzenia melioracji szczegółowej.

Istotnym elementem hydrografii obszaru gminy są stawy. Do największych należą stawy „Stawisko”, „Kąt” i „Niebiosy” w leśnictwie Pyszków, zbiornik wodny w rejonie zabytkowego parku w Kliczkowie Małym, stawy na rzece Myji w Kliczkowie Kolonii, stawy w Dębolicach i Pyszkowie.

Ochrona czystości wód powierzchniowych i ich retencjonowanie jest zadaniem priorytetowym, z uwagi m.in. na deficyt wód powierzchniowych (obszary znaczącego występowania deficytu oznaczono na rysunku Studium pn. Uwarunkowania rozwoju gminy), wysoki stopień zwodociągowania gminy (95%), niemal zupełny brak systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków. Degradacja wód powierzchniowych przejawia się tu w postaci niekontrolowanych zrzutów ścieków z terenów zabudowanych, trafiających do gruntu, rowów melioracyjnych bądź bezpośrednio do cieków. Do degradacji przyczyniają się nadto powierzchniowe spływy substancji biogennych z terenów użytkowanych rolniczo, leśnych i innych źródeł przestrzennych oraz punktowych.

Wzdłuż doliny rzeki Żegliny występują obszary zagrożenia powodzią, gdzie prawdopodobieństwo zalewu powodziowego wynosi 1%. Z uwagi na brak jakichkolwiek zabezpieczeń przed powodzią, należy uznać ten teren za problemowy w stosunku do istniejącej tam zabudowy. Należy ustalić na tym obszarze zakaz nowej zabudowy.

Zbiornik małej retencji Próba położony na rzece Żeglinie o powierzchni 21,4 ha i średniej głębokości 1,5 m. Jego zdolność retencyjna to 390 tys.m³. Zbiornik, obok funkcji retencyjnych, pełni także funkcje rekreacyjne i przeciwpowodziowe. W fazie zamierzeń inwestycyjnych znajduje się wybudowanie kolejnych zbiorników retencyjnych na rzece Myji we wsi Kliczków Mały – zbiornik Kliczków Mały-Gęsina położony w naturalnej niecce dolinnej oraz we wsi Kolonia Gozdeckie – zbiornik Pustelnik na zasadach przewidzianych w planach zarządzania ryzykiem powodziowym oraz planach przeciwdziałania skutkom suszy.

Charakterystykę projektowanych zbiorników przedstawia poniższe zestawienie tabelaryczne:

Projektowane zbiorniki małej retencji w gminie Brzeźnio

Nazwa	Wieś	Rzeka	Zlewnia	Pow. zalewu [ha]	Śred. głęb. [m]	Retencja [tys. m ³]	Funkcja
Zb. Pustelnik	Pustelnik	Myja	Warta	10,0	1,50	150,0	rekreacja, hod. ryb
Zb. Kliczków Mały-Gęsina	Kliczków Mały	dopływ Myji	Warta	6,6	1,50	375,0	rekreacja, hod. ryb

Źródło: Wojewódzki Program Małej Retencji dla województwa łódzkiego,

Układ dolin rzek i cieków tworzy lokalny system korytarzy ekologicznych gminy. Głównym elementem tego układu jest dolina rzeki Żegliny (dopływ Warty) wraz z jej lewobrzeżnym dopływem – rzeką Myją. Poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego tworzą ekosystemy mające swoje przedłużenie na terenach gmin sąsiednich. Prawidłowe funkcjonowanie korytarzy ekologicznych w ścisłym powiązaniu z otwartym krajobrazem odgrywa ważną rolę w jakości środowiska przyrodniczego gminy. Utrzymanie otwartości systemu wymaga użytkowania rolnego dolin o ukierunkowaniu na użytki zielone lub lasy i zadrzewienia. Jest to tym bardziej ważne, że zgodnie ze Studium ochrony przeciwpowodziowej dla rzeki Żegliny, sporządzonym przez Dyrektora RZGW w Poznaniu wzdłuż doliny rzeki Żegliny występuje zagrożenie powodziowe, gdzie prawdopodobieństwo zalewu powodziowego wynosi 1%. Przedmiotowy obszar jest częściowo zlokalizowany na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią w rozumieniu ustawy Prawo wodne, tj. na obszarze, na którym prawdopodobieństwo powodzi jest średnie i wynosi raz na sto lat. Z uwagi na brak jakichkolwiek zabezpieczeń przed powodziami należy uznać ten teren za problemowy w stosunku do istniejącej tam zabudowy. Również dla rzeki Myi Dyrektor RZGW w Poznaniu sporządził Studium ochrony przeciwpowodziowej wyznaczające obszary szczególnego zagrożenia powodzią o prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi $p=1\%$ (średnio raz na 100 lat) gdzie wody o prawdopodobieństwa przewyższenia mieszczą się w korycie rzeki.

Zgodnie z zaleceniem RZGW w Poznaniu, po analizie uwarunkowań geologiczno-gruntowych, ukształtowania powierzchni oraz istniejących i projektowanych ujęć wód wglębnych i zbiorników powierzchniowych, oznaczono na rysunku studium obszary, gdzie nie występują ograniczenia w lokalizacji przydomowych oczyszczalni ścieków i mogą być one budowane bez zagrożeń dla zasobów wód powierzchniowych i podziemnych w gminie. Na pozostałym obszarze, z uwagi na różnorodne przeciwwskazania w studium ustala się zakaz budowy oczyszczalni przydomowych lub w przypadku sporządzania dla konkretnego terenu planu miejscowego – sformułowanie ograniczeń w tym zakresie.

Zgodnie z zaleceniem Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Łodzi, na mapy uwarunkowań rozwoju oraz kierunków polityki przestrzennej wkreślono tereny zmeliorowane, dla których wpisano ustalenie, iż są to grunty zmeliorowane, które winny być użytkowane zgodnie z przeznaczeniem. Zmiana przeznaczenia zmeliorowanych użytków rolnych może nastąpić tylko w sytuacjach wyjątkowych, przy braku alternatywnych rozwiązań zgodnie z przepisami odrębnymi. Ustala się obowiązek pozostawienia pasa ochronnego o szerokości min. 5 m od rowów melioracyjnych w celu zapewnienia prawidłowej ich eksploatacji.

Wody podziemne.

Gmina Brzeźnio leży w obrębie wielkopolskiego regionu hydrogeologicznego.

Na terenie gminy Brzeźnio występuje południowo-zachodni fragment kredowego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 312. Z uwagi na to, że wody tego zbiornika są pobierane m.in. dla celów pitnych, wymagają one szczególnej ochrony przed zanieczyszczeniem. GZWP w przeważającej części jest położony na północo-wschód od gminy, jednak równie ważnym jest zachowanie szczególnych warunków i zasad ochrony przed zanieczyszczeniem z powierzchni jego skrajnych partii. W gminie Brzeźnio GZWP leży w granicach sołectwa Barczew. Zasięg GZWP przedstawiony jest na rysunku Studium.

Pierwszy użytkowy poziom wodonośny – czwartorzędowy – charakteryzuje się występowaniem dwóch warstw wodonośnych na głębokości od kilku do kilkudziesięciu metrów w piaszczystych i żwirowych utworach czwartorzędu. Drugim poziomem użytkowym jest poziom kredowy, występujący w spękanych wapieniach i marglach kredy górnej. Wody w utworach kredowych zalegają na różnej głębokości, w zależności od zróżnicowania hipsometrycznego powierzchni kenozoicznej.

Na wodach trzeciego poziomu – górnej jury, bazują 2 ujęcia wód: Brzeźnio i Barczew, tj. tam gdzie utwory kimerydy występują bezpośrednio pod nakładem czwartorzędu. Na obszarze gminy cztery studnie objęte są monitoringiem regionalnym. Dwie studnie ujmujące wody czwartorzędowe dla wodociągów wsi Krzaki i Nowa Wieś mają wody wysokiej jakości klasy Ib. Studnia eksploatująca wody górnokredowe dla Ośrodka Hodowli Zarodowej w Dębołęce oraz studnia ujmująca wody górnourajskie dla wodociągu wsi Brzeźnio posiadają wody klasy II tj. średniej jakości. Potencjalne zagrożenie wód podziemnych związane z postępującą urbanizacją, prowadzoną działalnością gospodarczą i rolnictwem jest szczególnie niebezpieczne na tych terenach gminy, gdzie na powierzchni występują utwory przepuszczalne, umożliwiające łatwą infiltrację zanieczyszczeń.

g) warunki bioklimatyczne i aerosanitarne.

Pod względem klimatycznym gmina Brzeźnio nie wyróżnia się spośród otaczających terenów. Jej obszar znajduje się w centrum przejściowego i zmiennego klimatu Polski, w obrębie łódzkiej dzielnicy klimatycznej. Cechą charakterystyczną klimatu tego obszaru jest duża zmienność pogody oraz zróżnicowane warunki meteorologiczne w poszczególnych latach. Suma opadów jest mniejsza niż 600 mm rocznie, a średnia temperatura kształtuje się w granicach około 7,5-8,0°C. Najniższe temperatury występują w styczniu, najwyższe – w lipcu. Dominują wiatry o kierunkach zachodnich. Długość okresu wegetacyjnego wynosi 210-216 dni. Zaleganie pokrywy śnieżnej – około 50-60 dni.

Pod względem bioklimatu gmina charakteryzuje się korzystnymi warunkami. Jedynie doliny cieków i obszary z nimi sąsiadujące tj. tam, gdzie występuje wysoki poziom wód gruntowych, posiadają niekorzystny bioklimat, cechujący się dużą wilgotnością oraz skłonnością do powstawania mgieł i mrozowisk. Korzystny bioklimat posiada zdecydowana większość terenów gminy. Gmina Brzeźnio jest typowo rolniczą gminą, uprzemysłowiona w niewielkim stopniu. Największym zakładem jest firma „Sommer Polska” w Zapolu produkująca naczepy samochodowe. Znajdują się tu również zakłady stolarskie, kilka firm zajmujących się przetwórstwem rolnym, produkcją betonu, wytwórnie pustaków, młyn gospodarczy, firmy handlujące materiałami budowlanymi, środkami ochrony roślin, węglem itp. Żaden z wymienionych zakładów nie należy do szczególnie uciążliwych dla środowiska. Nie są tu przekraczane dopuszczalne normy zanieczyszczeń powietrza. Na stan sanitarny obszaru wpływa głównie lokalna emisja pyłów i gazów z indywidualnych palenisk domowych, małych kotłowni i zakładów produkcyjno-usługowych. Są to emitory niskiej emisji. Punktowym źródłem hałasu jest istniejący tartak przy firmie Drewplan w Tumidaju, a liniowym i największym źródłem zanieczyszczeń powietrza i hałasu jest nowopowstała droga ekspresowa S8 i droga wojewódzka Nr 482 (dotychczasowa droga krajowa Nr 14) o bardzo dużym natężeniu ruchu samochodowego.

h) szata roślinna.

Szata roślinna w gminie Brzeźnio tylko w niewielkim stopniu zachowała cechy naturalności. Użytkowanie gruntów w 2013 r. przedstawiało się następująco:

Użytkowanie terenu w gminie Brzeźnio

Użytkowanie terenu		Powierzchnia [ha]	Powierzchnia [%]	
			użytków rolnych	pow. ogólnej
użytki rolne	grunty orne	7441	79,93	
	sady	116	1,25	
	łąki	768	8,25	
	pastwiska	561	6,03	
	rolne zabudowane	336	3,61	
	grunty pod stawami	5	0,05	
	rowy	82	0,88	
Razem użytki rolne		9.309		72,25
grunty leśne i zadrzewienia	lasy	3081		23,91
	zadrzewienia	64		0,50
Razem grunty leśne i zadrzewienia		3145		24,41
Grunty zabudowane i zurbanizowane	tereny mieszkaniowe	6		0,05
	Inne tereny zabudowane	12		0,09
	Zurbanizowane tereny niezabudowane	1		0,01
	drogi	277		2,15
Grunty pod wodami płynącymi		29		0,23
Użytki ekologiczne		35		0,27
nieużytki		59		0,46
Tereny różne		11		0,09
powierzchnia ewidencyjna gminy		12.884		100,0

Ze względu na niski stopień lesistości gminy (23,77% w 2004r.) i nierównomierne rozmieszczenie lasów Rada Gminy Brzeźnio w 2004r. podjęła uchwałę o przystąpieniu do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy w zakresie przeznaczenia terenów pod zalesienie. Działania te mają na celu zwiększenie lesistości gminy, wyrównanie granic polno-leśnych tak, aby nowe kompleksy leśne zapewniły łączność i ciągłość układu ekologicznego. Obecnie lasy państwowe zajmują

1.915 ha, a lasy niepaństwowe – 1.190 ha. Zajmują głównie obrzeża gminy Brzeźnio pozostawiając centralne partie gminy zupełnie bezleśnymi. Status lasów ochronnych mają:

- na powierzchni 656,79 ha na stałych powierzchniach badawczych i doświadczalnych, w kompleksie leśnym południowej części gminy, w leśnictwie Pyszków,
- wodochronne, zlokalizowane w północnej części gminy o powierzchni 54,53 ha.

Całość lasów znajduje się w I strefie uszkodzeń przemysłowych. Wśród zbiorowisk leśnych dominują siedliska boru świeżego, głównie z drzewostanem sosnowym. Występują ponadto siedliska boru mieszanego świeżego i towarzyszące mu siedlisko boru mieszanego wilgotnego z większym udziałem drzew liściastych.

Łączna powierzchnia terenów przeznaczonych pod zalesienie dla lasów niepaństwowych według planów urządzania lasów ważnych do końca 2006 r. wynosiła 106,2657 ha natomiast po uchwaleniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego przeznaczającego tereny pod zalesienie, na podstawie obecnych planów urządzania lasów i inwentaryzacji stanu lasu wynosi 832,08 ha.

Zgodnie z uproszczonym planem urządzania lasu oraz inwentaryzacją stanu lasu w poszczególnych wsiach powierzchnia lasów oraz terenów planowanych do zalesienia przedstawia się następująco:

Obręb ewidencyjny	Powierzchnia lasów prywatnych (ha)	Powierzchnia planowana do zalesienia (ha)
Barczew	213,58	56,40
Borowiska	4,16	-
Bronisławów	1,19	-
Brzeźnio	40,64	20,71
Dębołęka	13,60	23,83
Gęsina	122,76	113,61
Gozdy	21,88	57,64
Kliczków Mały	-	-
Kliczków Wielki	5,74	32,34
Kliczków Kolonia	46,43	90,20
Kolonia Gozdeckie	7,22	5,80
Kolonia Nowa Wieś	7,26	3,32
Krzaki	2,21	19,80
Lipno	32,27	40,37
Michalszczyzna	5,74	33,60
Nowa Wieś	68,44	5,46
Nowa Wieś Rozparcelowany Majątek	22,28	6,21
Ostrów	135,67	24,01
Podcabaje	-	-
Próba	12,73	5,90
Pustelnik	-	-
Pyszków	174,33	47,14
Rembów	1,08	0,54
Ruszków	2,06	14,71
Rybnik	38,89	55,55
Rydzew	57,71	43,68
Stefanów Barczewski Pierwszy	32,06	20,97
Stefanów Barczewski Drugi	23,48	52,04
Stefanów Ruszkowski	25,15	3,64
Sudajew	7,38	0,38
Tumidaj	-	-
Wierzbowa	32,66	27,40
Wola Brzeźniowska	13,76	11,81
Zapole	5,52	5,26
Zgórz Kolonia	0,59	-
Złotowizna	16,29	9,76
Suma	1190,60	832,08

Według zmiany studium z 2005r. powierzchnia terenów do zalesienia, niezależnie od terenów wskazanych na ten cel w dotychczasowym studium wynosi około 832 ha. Najwięcej terenów do zalesienia jest proponowanych w sołectwach: Gęsina, Kliczków Kolonia, Gozdy, Rybnik.

Obecna zmiana Studium rezygnuje z trzech obszarów wskazanych do zalesienia ze względu na planowane inwestycje, w tym lokalizacje farm słonecznych i wiatrowych. Obszary te położone są w miejscowościach Rydzew, Barczew, Stefanów Barczewski Drugi.

i) obszary i obiekty przyrodnicze objęte ochroną prawną.

Obszary Chronionego Krajobrazu

Północno-zachodnia część gminy, obejmująca uroczysko Kliczków, znajduje się w granicach utworzonego w 2012 r. Uchwałą Nr XXVII/511/12 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 28 sierpnia 2012 r. w sprawie Brąszewickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. U. Woj. Łódzkiego z 2012r. poz. 2091). Aktualizacja Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego proponuje poprowadzenie granicy Obszaru poza terenami zurbanizowanymi (wyłączenie zabudowy wsi Kliczków Mały). Propozycja ta została przedstawiona na rysunku uwarunkowań rozwoju gminy zgodnie z ustaleniami ww. Planu.

Nowoprojektowanym obszarem jest Złoczewski Obszar Chronionego Krajobrazu. Obejmuje on południową część gminy Brzeźnio. Projektowane granice poprowadzono wzdłuż elementów zagospodarowania widocznych w terenie tj. drogi czy ściany lasu. Celem utworzenia OChK jest objęcie ochroną terenów o wysokich walorach przyrodniczych oraz utworzenie korytarza ekologicznego stanowiącego powiązanie pomiędzy dolinami rzek Warty i Pilicy. Proponowany do utworzenia Złoczewski Obszar Chronionego Krajobrazu stanowi powiązanie Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki z Brąszewickim Obszarem Chronionego Krajobrazu. Układ ten tworzyć ma prawnie chroniony element systemu ekologicznego województwa łódzkiego.

Na obszarach istniejących i projektowanych Obszarów Chronionego Krajobrazu proponowane wg ustawy o ochronie przyrody zakazy i ograniczenia wynikać będą z aktu prawnego w sprawie ich utworzenia.

Użytki ekologiczne

Ochroną w formie użytków ekologicznych na podstawie Rozporządzenia Wojewody Sieradzkiego z dnia 22 kwietnia 1996 r. (Dz.U.W.S.Nr 7, poz. 39 z dnia 22 maja 1996 r) objęte zostały następujące obszary w Nadleśnictwie Złoczew:

- Bagno śródleśne „Oraczew” – Leśnictwo Oraczew, oddział 36d, pow. 0,46 ha,
- Bagno śródleśne „Pyszków II” – Leśnictwo Pyszków, oddział 111b, pow. 0,61 ha,
- Bagno śródleśne „Pyszków III” – Leśnictwo Pyszków, oddział 127h, pow. 7,87 ha,
- Bagno śródleśne „Pyszków IV” – Leśnictwo Pyszków, oddział 112d, pow. 8,07 ha,
- Bagno śródleśne „Pyszków V” – Leśnictwo Pyszków, oddział 117c, pow. 0,16 ha,
- Bagno śródleśne „Pyszków VI” – Leśnictwo Pyszków, oddział 146b, pow. 1,42 ha,
- Bagno śródleśne „Pyszków VII” – Leśnictwo Pyszków, oddział 140h, pow. 0,80 ha,
- Zbiornik wodny „Pyszków I” – Leśnictwo Pyszków, oddział 112a, pow. 15,95 ha.

Ochroną w formie użytków ekologicznych na podstawie rozporządzenia Wojewody Sieradzkiego z dnia 17 lutego 1992 r. w sprawie uznania za obiekty chronione (Dz.U.W.S. Nr 2, poz. 8 i 9 z dnia 28 lutego 1992 r.) objęte zostały: park wiejski w Nowej Wsi o powierzchni 6,87 ha oraz park wiejski we wsi Ostrów o powierzchni 2,73 ha.

Pomniki przyrody

W okresie opracowywania pierwszej edycji studium w gminie Brzeźnio było uznanych za pomniki przyrody 55 obiektów. Były to okazy drzew w miejscowościach Kliczków Mały (34), Dębołęka (2), Lipno (1), Kliczków Wielki (14), Leśnictwo Pyszków (1), a także 2 stanowiska bluszczu pospolitego w Kleczkowie Małym w Leśnictwie Pyszków i 1 stanowisko długosza królewskiego w Leśnictwie Dąbrowa. W dniu 19 grudnia 2000 r. z rejestru pomników przyrody w powiecie sieradzkim zostały zdjęte następujące pomniki przyrody: dąb szypułkowy o obwodzie pnia 530 cm położony we wsi Kliczków Mały na działce Nr 688 (granice parku zabytkowego) oraz topola czarna o obwodzie pnia 510 cm położona we wsi Kliczków Mały na działce Nr 765/3 (obok zlewni mleka). Obecnie na terenie gminy Brzeźnio znajdują się 53 pomniki przyrody.

Zestawienie wszystkich pomników przyrody występujących na terenie gminy Brzeźnio zostało uzupełnione o cechę charakteryzującą każde drzewo, a mianowicie obwód pnia. Aktualny wykaz pomników przyrody przedstawia się następująco:

1. zlokalizowane na terenie OHZ we wsi Dębołęka:

- dąb szypułkowy – o obwodzie pnia 530 cm - dz. nr 516;
- dąb szypułkowy – o obwodzie pnia 570 cm - dz. nr 516;

2. zlokalizowane we wsi Kliczków Mały:

- stanowisko 17 okazów kwitnącego bluszczu polskiego – na terenie L-Oraczew oddz. 21a₁;
- stanowisko 3 okazy kwitnącego bluszczu polskiego – na terenie L-Oraczew oddz. 17b;
- dąb szypułkowy – o obwodzie pnia 460 cm - dz. nr 675, przy drodze polnej do Oraczewa;
- dąb szypułkowy - o obwodzie pnia 570 cm - dz. nr 675, przy drodze polnej do Oraczewa;
- dąb szypułkowy – o obwodzie pnia 380 cm - przy drodze powiatowej;
- dąb szypułkowy – o obwodzie pnia 335 cm - przy drodze powiatowej;
- dąb szypułkowy – o obwodzie pnia 345 cm - dz. nr 828, w polu;
- dąb szypułkowy – o obwodzie pnia 680 cm - dz. nr 769/3;
- dąb szypułkowy – o obwodzie pnia 435 cm - dz. nr 779/1, w polu;
- dąb szypułkowy – o obwodzie 660 cm - pnia dz. nr 768/7;
- dąb szypułkowy – o obwodzie pnia 690 cm - dz. nr 768/7;
- dąb szypułkowy – o obwodzie pnia 685 cm - dz. nr 768/7;
- dąb szypułkowy – o obwodzie pnia 750 cm - dz. nr 768/7;
- dąb szypułkowy – o obwodzie pnia 485 cm - dz. nr 768/7, przy zabudowaniach;
- dąb szypułkowy – o obwodzie pnia 450 cm - dz. nr 768/6;
- lipa szerokolistna – o obwodzie pnia 725 cm - dz. nr 688, park zabytkowy, przy budynkach;
- dąb szypułkowy – o obwodzie pnia 550 cm - dz. nr 688, park zabytkowy, przy fosie;
- dąb szypułkowy – o obwodzie pnia 392 cm-dz. nr 688, park zabytkowy, część zachodnia;
- dąb szypułkowy – o obwodzie pnia 550cm -dz. nr 688, park zabytkowy, część zachodnia;
- dąb szypułkowy – o obwodzie pnia 710 cm-dz. nr 688, park zabytkowy, część zachodnia;
- dąb szypułkowy – o obwodzie pnia 450 cm-dz. nr 688, park zabytkowy, część zachodnia;
- dąb szypułkowy – o obwodzie pnia 480 cm-dz. nr 688, park zabytkowy, część zachodnia;
- dąb szypułkowy – o obwodzie pnia 345 cm-dz. nr 688, park zabytkowy, część zachodnia;
- dąb szypułkowy – o obwodzie pnia 310 cm-dz. nr 688, park zabytkowy, część zachodnia;
- dąb szypułkowy – o obwodzie pnia 395 cm-dz. nr 688, park zabytkowy, część zachodnia;
- dąb szypułkowy – o obwodzie pnia 520 cm-dz. nr 688, park zabytkowy, część zachodnia;
- dąb szypułkowy – o obwodzie pnia 400 cm-dz. nr 688, park zabytkowy, część zachodnia;
- dąb szypułkowy – o obwodzie pnia 515 cm-dz. nr 688, park zabytkowy, część zachodnia;
- dąb szypułkowy – o obwodzie pnia 400 cm-dz. nr 688, park zabytkowy, część zachodnia;
- dąb szypułkowy – o obwodzie pnia 425 cm-dz. nr 688, park zabytkowy, część zachodnia;
- dąb szypułkowy – o obwodzie pnia 410 cm-dz. nr 688, park zabytkowy, część zachodnia;
- dąb szypułkowy – o obwodzie pnia 540 cm - przy drodze powiatowej obok parku zabytkowego;
- lipa drobnolistna – o obwodzie pnia 640 cm - dz. nr 525, obok kościoła parafialnego;
- lipa drobnolistna – o obwodzie pnia 612 cm - dz. nr 525, obok kościoła parafialnego;

3. zlokalizowane we wsi Kliczków Wielki:

- dąb szypułkowy – o obwodzie pnia 635 cm - dz. nr 26, park zabytkowy;
- dąb szypułkowy – o obwodzie pnia 610 cm - dz. nr 26, park zabytkowy;
- dąb szypułkowy – o obwodzie pnia 340 cm - dz. nr 26, park zabytkowy;
- dąb szypułkowy – o obwodzie pnia 385 cm - dz. nr 26, park zabytkowy;
- dąb szypułkowy – o obwodzie pnia 490 cm - dz. nr 26, park zabytkowy;
- dąb szypułkowy – o obwodzie pnia 375 cm - dz. nr 26, park zabytkowy;
- lipa drobnolistna -o obwodzie pnia 375 cm - dz. nr 26, park zabytkowy;
- lipa drobnolistna -o obwodzie pnia 345 cm - dz. nr 26, park zabytkowy;
- lipa drobnolistna -o obwodzie pnia 500 cm - dz. nr 26, park zabytkowy;
- dąb szypułkowy – o obwodzie pnia 705cm - dz. nr 57;

- dąb szypułkowy – o obwodzie pnia 455 cm - dz. nr 58;
- dąb szypułkowy – o obwodzie pnia 495 cm - dz. nr 58;
- lipa drobnolistna – o obwodzie pnia 450 cm - dz. nr 28, przy drodze powiatowej;
- dąb szypułkowy - o obwodzie pnia 605 cm - dz. nr 30, przy drodze powiatowej;

4. zlokalizowany we wsi Lipno:

- dąb szypułkowy – o obwodzie pnia 330 cm - dz. nr 7;

5. zlokalizowane na terenie Nadleśnictwa Złoczew:

- stanowisko długosza królewskiego – L-ctwo Dąbrowa, oddz. 89c;
- - cis pospolity – o obwodzie pnia 45cm - L-ctwo Pyszków, oddz. 124f.

Zagospodarowanie terenu w bezpośrednim sąsiedztwie drzew pomnikowych powinno być zgodne z ustaleniami zawartymi w aktach prawnych, na mocy których obiekty te uznano za chronione. Należy przede wszystkim dbać o to, by pomniki przyrody były oznakowane, a informacje o ich lokalizacji ogólnie dostępne. Drzewa pomnikowe powinny być poddawane zabiegom konserwacyjno-pielęgnacyjnym (konserwacji tej nie wymagają drzewa występujące na obszarach leśnych).

Parki zabytkowe

W gminie Brzeźnio ochroną konserwatorską (wpisane do rejestru zabytków) są objęte następujące parki zabytkowe:

- park dworski z XVIII w. w Kliczkowie Małym o powierzchni 4,87 ha. Właścicielem jest osoba prywatna,
- park dworski z XVIII w. w Kliczkowie Wielkim o powierzchni 4,8 ha. Właścicielem jest osoba prywatna,
- park dworski z XIX w. w Dęboliście o powierzchni 3,5 ha. Użytkownikiem jest Ośrodek Hodowli Zarodowej w Dęboliście.

Parki podworskie

W gminie Brzeźnio znajdują się następujące parki podworskie wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz do gminnej ewidencji zabytków, wszystkie założone w XIX w.:

- w Barczewie,
- w Pyszkowie o powierzchni 2,44 ha.
- w Ostrowie o powierzchni 2,73 ha,
- w Nowej Wsi o powierzchni 5,32 ha.

j) diagnoza stanu – wnioski

- Generalnie można stwierdzić, że stan środowiska przyrodniczego gminy Brzeźnio, jest dobry. Wiąże się to z rolniczym charakterem obszaru, słabym uprzemysłowieniem oraz niewielką eksploatacją surowców naturalnych. Pomimo stwierdzonego antropogenicznego oddziaływania, nie występują ponadnormatywne zanieczyszczenia i uciążliwości. Wyjątkiem są tereny przyległe do drogi wojewódzkiej Nr 482, będącej źródłem zanieczyszczenia powietrza, hałasu i skażenia gleb metalami ciężkimi,
- Na sieć rzeczną gminy składają się dwie rzeki: Żeglina i Myja, kilka mniejszych cieków – dopływów tych rzek oraz sieć rowów melioracyjnych. Wody rzek są pozaklasowe, zanieczyszczone już od źródeł, głównie bakteriami Coli typu fekalnego i biogenami.
- W wyniku nieuregulowanej gospodarki wodno-ściekowej, najbardziej na degradację są narażone wody powierzchniowe. Stan obecny to: wysoki stopień zwodociągowania gminy (prawie 95%) przy częściowym braku oczyszczalni ścieków (istnieją w Brzeźniu, Nowej Wsi i Dęboliście) i systemów skanalizowania terenów zwodociągowanych.
- Na rzece Żeglinie położony jest zbiornik małej retencji Próba o powierzchni 21,4 ha i średniej głębokości 1,5 m. Jego zdolność retencyjna to 390 tys.m³. Zbiornik obok funkcji retencyjnych pełni także funkcje rekreacyjne i przeciwpowodziowe. W okresie letnim frekwencja wypoczywających nad zbiornikiem Próba sięga do kilkuset osób przebywających tu równocześnie. Wciąż nie jest dostatecznie przystosowana dla potrzeb rekreacji baza obsługi. Nie ma także jednolitej i akceptowanej przez wszystkich koncepcji zagospodarowania bliższych i dalszych obrzeży

zbiornika. Dotychczasowe obowiązujące obecnie plany miejscowe, poza pierwszym z nich odnoszącym się do najbliższych obrzeży zbiornika, były planami częściowymi sporządzanymi dla potrzeb tylko części właścicieli gruntów, bez całościowej wizji skali potrzeb głównie w zakresie uzbrojenia terenów i obsługi komunikacyjnej. Autorzy zmiany studium widzą pilną potrzebę opracowania takiego planu miejscowego wraz z prognozą skutków finansowych uchwalenia tego planu. W fazie projektu znajduje się wybudowanie kolejnych zbiorników retencyjnych na rzece Myji we wsi Kliczków Mały (Zbiornik Kliczków Mały - Gęsina – położony w naturalnie ukształtowanej niecce) oraz we wsi Kolonia Gozdeckie (Zbiornik Pustelnik). Należy się spodziewać wystąpienia podobnych problemów z zagospodarowaniem obrzeży tych zbiorników, szczególnie w sytuacji konieczności zachowania szczególnej ochrony wód powierzchniowych dla pełnionych funkcji. Dlatego też w niniejszym studium podtrzymuje się obowiązek sporządzania planów miejscowych dla obrzeży tych zbiorników.

- Poprawa stanu, utrzymanie walorów i ochrona przed degradacją cennych przyrodniczo i krajobrazowo terenów gminy, wymaga nadania priorytetu dla gospodarki wodno-ściekowej oraz regulacji stosunków wodnych. Najistotniejsze problemy do rozwiązania to:
  - - retencjonowanie wód powierzchniowych poprzez wzrost lesistości, budowę i odbudowę zbiorników wodnych zgodnie z programem małej retencji,
  - - zagospodarowanie obrzeży zbiornika „Próba” wraz z uporządkowaniem gospodarki ściekowej na tym obszarze.
- Gmina posiada mało urozmaiconą rzeźbę terenu, która nie stanowi ograniczenia dla zainwestowania kubaturowego oraz rolnictwa,
- Występują tu następujące udokumentowane złoża surowców naturalnych:
  - Złoże piasku „Zwierzyniec”, położone w sołectwie Rydzew na działkach o nr ewid. 43 i 44, z utworzonym obszarem i terenem górniczym;
  - Złoże piasku "Rydzew" położone w sołectwie Rydzew na działkach Nr 1/2, 2 i 3, z utworzonym obszarem i terenem górniczym;
  - Złoże piasku "Rydzew I" położone w sołectwie Rydzew na działkach o nr ewid. 87 i 88, z utworzonym obszarem i terenem górniczym;
  - Złoże piasku "Rydzew II" położone w sołectwie Rydzew na działkach o nr ewid. 67, 68, 69, 70, z utworzonym obszarem i terenem górniczym;
  - Złoże piasku "Stefanów Ruskowski" położone w sołectwie Stefanów Ruskowski na działkach o nr ewid. 378 - 393, z utworzonym obszarem i terenem górniczym;
  - Złoże piasku "Wierzbowa" położone w sołectwie Wierzbowa na działkach o nr ewid. 28-37, 40, 50, 57, 542, obecnie wykreślone z Krajowego Bilansu Zasobów Kopalin;
  - Złoże kruszywa położone we wsi Kliczków Mały, udokumentowane, (nie figuruje w Bilansie zasobów kopalin) objęte nieuchwalonym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.
  - Złoże surowców ilastych do produkcji kruszywa lekkiego „Ostrów”, udokumentowane w kategorii C₂, nie eksploatowane, z obowiązkiem sporządzenia planu miejscowego w przypadku zamiaru eksploatacji.
- Liczne i zwarte kompleksy gleb dobrej jakości, występujące w centralnej części gminy tworzą naturalne, korzystne warunki dla produkcji rolniczej. Polityka rozwoju przestrzennego gminy wymaga respektowania zasad ochrony najwartościowszych gleb przed ich przeznaczaniem na cele nierolnicze. Tereny znajdujące się w centralnej części gminy preferowane są do utrzymania i rozwoju funkcji rolnej, tereny na wschodnich i zachodnich obrzeżach gminy – są preferowane do dolesień.
- Gmina odznacza się stosunkowo niskim stopniem lesistości. Lasy i grunty leśne zajmują tylko około 23,9% jej powierzchni. Rozmieszczenie lasów jest nierównomierne, kompleksy leśne występują na obrzeżach gminy. Należy zwiększyć lesistość poprzez zalesienia i zadrzewienia na terenach o małej przydatności rolniczej i takie działania są już podjęte poprzez sporządzanie planu miejscowego w tym zakresie.
- Gmina charakteryzuje się ogólnie niskim poziomem wód gruntowych. Tereny o wysokim poziomie wód gruntowych są nieliczne, zajmują je użytki zielone w dolinach cieków i obniżeniach terenu. Tereny wysoczyznowe są poprzecinane licznymi rowami melioracyjnymi, stąd występuje duże potencjalne zagrożenie zanieczyszczenia ściekami z rolnictwa pierwszego poziomu wód gruntowych ze względu na jego występowanie w warstwie przypowierzchniowej,

- Doliny rzek Żegliny i Myji, stanowiąc lokalne korytarze ekologiczne i hydrograficzne powinny zostać wyłączone z zainwestowania za wyjątkiem zabudowy hydrotechnicznej i rekreacyjnej niekubaturowej. W dolinie rzeki Żegliny występuje zagrożenie powodziowe, gdzie prawdopodobieństwo powodzi wynosi 1 %.
- Gmina posiada dobre warunki bioklimatu i aerosanitarne. Żaden z występujących tu zakładów produkcyjnych nie należy do szczególnie szkodliwych lub uciążliwych dla środowiska. Występują jedynie emitery niskiej emisji tj. indywidualne paleniska domowe i małe kotłownie zakładów produkcyjno-usługowych. Emitorem największych zanieczyszczeń i źródłem hałasu jest droga wojewódzka Nr 42, która wpływa na degradację gleb, powietrza, wód i roślinności. Większym emitorem zanieczyszczeń i źródłem hałasu jest droga ekspresowa S-8. Droga wojewódzka stanowić będzie przebieg alternatywny w powiązaniach drogowych, jednak nie należy oczekiwać zbyt znaczącego zmniejszenia obciążenia komunikacyjnego tej drogi.
- Obszary i obiekty objęte ochroną prawną to:
  - Brąszewicki Obszar Chronionego Krajobrazu,
  - projektowany Złoczewski Obszar Chronionego Krajobrazu,
  - 10 użytków ekologicznych, w tym parki wiejskie w Nowej Wsi i Ostrowie, zbiornik wodny „Pyszków I”, 6 bagien śródleśnych „Pyszków II-VII”, bagno śródleśne „Oraczew”,
  - stanowisko dokumentacyjne w Leśnictwie Pyszków,
  - 53 pomniki przyrody,
  - 3 parki zabytkowe (Kliczków Mały, Kliczków Wielki, Dębołęka),
  - 4 parki podworskie (Barczew, Nowa Wieś, Ostrów, Pyszków).

2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

a) uwarunkowania historyczne rozwoju gminy

Na przestrzeni dziejów obszar obecnej gminy Brzeźnio był położony w granicach rozległej niegdyś ziemi sieradzkiej, następnie województwa sieradzkiego, województwa kaliskiego, łódzkiego, ponownie sieradzkiego a obecnie łódzkiego. Historyczną przeszłość obszaru gminy charakteryzuje więc znaczna zwartość i stabilność funkcjonujących na tym terenie podziałów administracyjnych.

Według bulli gnieźnieńskiej z 1136 roku teren obecnej gminy Brzeźnio wchodził w skład kasztelanii sieradzkiej, w ramach prowincji łęczyckiej. W 1263 r. z południowo-zachodniej części prowincji wydzielono księstwo sieradzkie, do którego należała gmina Brzeźnio. W XIV wieku dawne księstwo sieradzkie stało się samodzielnym województwem o tej samej nazwie. W XV w. dokonano podziału województwa na powiaty, które w późniejszych czasach stały się jednostkami administracji państwowej. Teren gminy stanowił wówczas część powiatu sieradzkiego. Podział ten przetrwał aż do upadku Rzeczypospolitej. W czasach rozbiorów ziemie obecnej gminy znalazły się w zaborze pruskim. W następnych okresach weszły do departamentu kaliskiego. Na początku XIX wieku po utworzeniu Królestwa Polskiego departamenty zostały zamienione na województwa i wówczas znajdowało się na tym terenie województwo kaliskie. W drugiej połowie XIX wieku w wyniku reformy administracyjnej powstała gubernia kaliska, w skład której weszła również gmina Brzeźnio. Po zakończeniu I wojny światowej w 1919 r. powstało województwo łódzkie, w skład którego wchodził powiat sieradzki, a wraz z nim gmina Brzeźnio. W czasie II wojny światowej wschodnia część gminy Brzeźnio została zdewastowana, ponieważ znajdował się tam poligon wojskowy. Niemcy zlikwidowali wsie: Barczew, obydwie Stefanowy, Ruszków, Kolonia Nowa Wieś, Rembów, Staropole, Wierzbowa, Lipno. Brzeźnio zostało wyzwolone w dniu 23 stycznia 1945 r.

Według miejscowej legendy na temat wsi Brzeźnio, na jednej z białych brzezyn miał się objawić święty Idzi. Początkowo zawieszono na drzewie drewnianą figurkę, a następnie wybudowano kapliczkę, przy której miał zamieszkać pustelnik. Miejsce to nazwano „Zawodziem”. Wśród mokradł i piachów, na których rosły brzeziny wybudowano młyn, natomiast od białych brzoź cała wioska wzięła nazwę Brzeźnio. Pierwsze pisane wzmianki o wsi Brzeźnio można spotkać w „Żywotach św. Jadwigi i Ludwika”.

Na początku XVI w. w skład istniejących parafii województwa sieradzkiego weszło m.in. Brzeźnio, a na początku XIX w. doszła następna miejscowość z terenu obecnej gminy Brzeźnio – Kliczków Mały.

Wieś Brzeźnio, będąca rodową własnością biskupa krakowskiego Iwona z rodu Odrowążów, między 1218 a 1229 rokiem została przekazana klasztorowi premonstratenek w Imbramowicach. Majątek tego klasztoru na obszarze przedrozbiorowym powiatu sieradzkiego został następnie powiększony o osiedla

Dębołęka i Nowa Wieś. W 1496 r. Brzeźnio liczyło 29,5 łanów. W 1559 r. posiadłości te, drogą zamiany, przeszły w posiadanie szlachty.

Wiele faktów przemawia za tym, że osadnictwo tutejsze sięga czasów słowiańskich. Według podania miejscowego ludu na polu rolnika Gwiazdy istniał słowiański Bugaj czyli gaj poświęcony pogańskim bogom. W roku 1938 na polu rolnika Berczyńskiego napotkano ludzkie szkielety, przy których nic nie znaleziono. Przypuszcza się, że zmarłych podczas jakiego moru ludzi, pochowano w piasku, a ubrania i rzeczy osobiste spalono na stosie. Z tego względu trudno jest stwierdzić z jakiego okresu pochodzi to cmentarzysko. Ponadto na tzw. „Wrzosku” odkryto cmentarzysko krzyżackie z XIV wieku.

Dzisiejszy murowany kościół w Brzeźniu ufundowany został przez chorążego sieradzkiego, dziedzica dóbr Brzeźnia, Nowej Wsi, Złoczewa i wielu innych – Kazimierza Błaszczczyńskiego oraz jego żonę Teresę. Kamień węgielny złożono w 1755 r., a poświęcił go ks. Ignacy Ścibor Bogusławski, miejscowy proboszcz. Za staraniem ks. Prałata Kobylińskiego, rozpoczęto przebudowę kościoła. Prace dokończono około roku 1900. Miejscowość Brzeźnio, początkowo własność klasztorna, z upływem czasu stała się własnością niezamożnej szlachty. Do czasów współczesnych zachował się parterowy dom z facjatami i werandą, w którym mieszkało kilku właścicieli Brzeźnia. Nie ma natomiast śladu po dworskich chałupach i gorzelni, które niewątpliwie istniały. Ostatnim właścicielem wioski był dziedzic Chałaszkiwicz, a ziemię rozparcelowała jego żona.

W tamtejszych czasach Brzeźnio nie było dużą wsią, jednakże stanowiło stolicę parafii, do której należało kilkanaście okolicznych wiosek: Pyszków, Barczew, Nowa Wieś, Dębołęka, Zapole z dworami szlacheckimi oraz miejscowości: Krzaki, Sudajew, Gozdy, Rybnik, Stanisławów, Wierzbowa. Brzeźnio stanowiło wówczas gminę, która miała większy zasięg w kierunku zachodnim, obejmowała bowiem część Godynic w obecnej gminie Brąszewice. Zabudowa wsi była typowa. Poza obiektem sakralnym, plebanią i budynkiem właściciela miejscowości wraz z zabudowaniami gospodarskimi istniały chałupy dworskie, a w późniejszym okresie – po uwłaszczeniu chłopów – powstały zagrody własnościowe. Znaczniejsza rozbudowa wioski nastąpiła po roku 1864. W tym też czasie powstała pierwsza szkoła elementarna, do której uczęszczało czternaścioro dzieci, a nauczycielem był organista. Podobna szkoła powstała również w Kliczkowie Małym.

W tamtych czasach w gospodarce wioski, szczególnie w XIX w. znaczną rolę odgrywało młynarstwo. W okresie międzywojennym Brzeźnio wraz z przysiółkami zamieszkiwało 90 rodzin, utrzymujących się wyłącznie z rolnictwa.

Gmina Brzeźnio z siedzibą w Brzeźniu reaktywowana została w 1973 r. i należała do powiatu sieradzkiego w województwie łódzkim, od 1975 r. w województwie sieradzkim, a od stycznia 1999 r. – ponownie w województwie łódzkim i powiecie sieradzkim.

b) zasoby

Rozwojowi osadnictwa na terenie gminy Brzeźnio sprzyjały dogodne warunki środowiska naturalnego. Tereny dolinne rzeki Żegliny i Myji stwarzały zachętę do ich zasiedlania. Na podstawie wykazu stanowisk archeologicznych stwierdzić można występowanie na tym terenie śladów osadnictwa i cmentarzysk kultury łużyckiej, przeworskiej, pomorskiej czy polskiej. W niektórych przypadkach tradycje osad sięgają czasów pradziejowych np. w Barczewie, Brzeźniu, Rembowie, Ruszkowie, Pyszkowie, Stefanowie Barczewskim Drugim, Olszakach i Pieńkach. Aktualne zasoby dziedzictwa kulturowego na obszarze gminy reprezentowane są przez:

Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

Obiekty wpisane do rejestru zabytków w liczbie 18, podlegają ścisłej ochronie prawnej zgodnie z przepisami odrębnymi. Należą do nich: zespoły sakralne w Brzeźniu i Kliczkowie Małym, zespoły dworskie w Dębołęce, Kliczkowie Małym i Kliczkowie Wielkim oraz dawna kaplica dworska w Dębołęce (wcześniej w Kuśniach) dwór w Barczewie, pałac w Pyszkowie i karczma w Tumidaju. Te zabytki kultury pochodzą głównie z XVIII i XIX wieku. Dwór w Kliczkowie Małym z XIX w. posiada znaczenie ponadregionalne. Kościół parafialny w Brzeźniu z lat 1755-1761, kościół parafialny w Kliczkowie Małym z 1764 r. oraz dwór w Pyszkowie z początków XIX w. posiadają znaczenie regionalne.

Wykaz wszystkich obiektów wpisanych do rejestru zabytków:

	Miejscowość	Nazwa	Zespół	Nr rej.	Materiał	Właściciel	Data
1.	Barczew	dwór		2/A	Mur.	prywatny	I poł. XIX w.
2.	Brzeźnio	Kościół parafialny	Zespół sakralny	4/A	mur	Parafia rzym.kat.	1755-1761

3.	Brzeźnio	dzwonnica	Zespół sakralny	5/A	Mur.	Parafia Rzym.kat.	1755-1761
4.	Brzeźnio	plebania	Zespół sakralny	6/A	Mur.	Parafia Rzym.kat.	1802
5.	Dębołęka	Stodoła	Zespół dworski	419/A	Mur.	OZH Dębołęka	1918
6.	Dębołęka	park	Zespół dworski	419/A		OZH Dębołęka	p. XIX w.
7.	Dębołęka	kuźnia	Zespół dworski	419/A	Mur.	OZH Dębołęka	p. XX w.
8.	Dębołęka	dwór	Zespół dworski	419/A	Mur.	OZH Dębołęka	p. XX w.
9.	Dębołęka	obora	Zespół dworski	419/A	Mur.	OZH Dębołęka	p. XX w.
10.	Kliczków Mały	Kościół parafialny	Zespół sakralny	21/A	Drew.	Parafia Rzym.kat.	1764 r.
11.	Kliczków Mały	dzwonnica	Zespół sakralny	22/A	Drew.	Parafia Rzym.kat.	II poł. XVIII w.
12.	Kliczków Mały	dwór	Zespół dworski	23/A	Drew.	prywatny	XIX w.
13.	Kliczków Mały	park	Zespół dworski	24/A		prywatny	XIX w.
14.	Kliczków Wielki	dwór	Zespół dworski	25/A	Mur.	prywatny	XVII w. przebud. XIXw
15.	Kliczków Wielki	park	Zespół dworski	367/A		prywatny	XIX w.
16.	Pyszków	dwór	Zespół dworski	50/A	Mur.		p. XIX w.
17.	Tumidaj	karczma		409/A	Drew.	prywatny	k.XVIII w.
18.	Dębołęka	Kaplica dworska		825		Parafia Rzym.kat.	XVIIIw.

Dane na listopad 2014r.

Obiekty w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków (w tym zabytki wpisane do rejestru) oraz w Gminnej Ewidencji Zabytków.

	Miejscowość	Nazwa	Zespół	Nr rej. Ewid. Zabytków	Materiał	Właściciel	Data
1.	Barczew	dwór	Zespół dworsko - parkowy	2/A Woj. Ewid.	Mur.	prywatny	I poł. XIXw.
		park		Gminna Ewid.		prywatny	
2.	Brzeźnio	Kościół parafialny p.w. Św. Idziego	Zespół kościoła parafialnego	4/A Woj. Ewid.	mur	Parafia rzym.kat.	1755-1761
3.		dzwonnica		5/A Woj. Ewid.	Mur.	Parafia Rzym.kat.	1755-1761
4.		plebania		6/A Woj. Ewid.	Mur.	Parafia Rzym.kat.	1802
5.		Cmentarz przykościelny z pierścieniem drzew, w obrębie ogrodzenia		Woj. Ewid.		Parafia Rzym.kat.	
		Kapliczka p.w. Św. Wawrzyńca		Gminna Ewid.		Parafia Rzym.kat.	
6.	Brzeźnio Bronisławów	Grobowiec rodziny Kobierzyckich	Zespół cmentarza parafialnego	Woj. Ewid.		Parafia Rzym.kat.	
7.		Cmentarz wraz z zadrzewieniem		Woj. Ewid.		Parafia Rzym.kat.	
8a.	Dębołęka	dwór	Zespół dworsko - parkowo - folwarczny	419/A Woj. Ewid.	Mur.	OZH Dębołęka	p. XX w.
8b.		obora					
8c.		dawna kuźnia			Mur.	OZH Dębołęka	p. XX w.
8d.		stodoła			Mur.	OZH Dębołęka	1918

8e		park				OZH Dębołęka	p. XIX w.
9.	Kliczków Mały	Kościół parafialny	Zespół kościół parafialnego	21/A Woj. Ewid.	Drew.	Parafia Rzym.kat.	1764 r.
10.		Cmentarz przykościelny z pierścieniem drzew w obrębie ogrodzenia		Woj. Ewid.		Parafia Rzym.kat.	
11		dzwonnica		22/A Woj. Ewid.	Drew.	Parafia Rzym.kat.	II poł. XVIII w.
12.		Grobowiec Sariusza Tarnowskiego		Woj. Ewid.		Parafia Rzym.kat.	
13.		dwór	Zespół dworsko - parkowy	23/A Woj. Ewid.	Drew.	prywatny	XIX w.
14.		park		24/A Woj. Ewid.		prywatny	XIX w.
15.		Cmentarz parafialny		Woj. Ewid.		Parafia Rzym.kat.	
16.	Kliczków Wielki	dwór	Zespół dworsko - parkowy	25/A Woj. Ewid.	Mur.	prywatny	XVII w. przebud. XIX w.
17.		park		367/A Woj. Ewid.		prywatny	XIX w.
18.	Nowa Wieś	Park dworski		Woj. Ewid.		Gmina Brzeźnio	
19.	Ostrów	Park dworski		Woj. Ewid.			
		Kapliczka z rzeźbą Św. Wawrzyńca		Gminna Ewid.			
20.	Pyszków	dwór	Zespół dworsko - parkowy	50/A Woj. Ewid.	Mur.		p. XIX w.
21.		Relikt parku		Woj. Ewid.			
22.	Tumidaj	karczma		409/A Woj. Ewid.	Drew.	prywatny	k.XVIII w.
23.	Dębołęka Stefanów Ruszkowski	Zespół umocnień (bunkrów) niemieckich z okresu II wojny światowej		Woj. Ewid.		prywatny	1944r.
24.	Dębołęka	Kaplica dworska		825 Woj. Ewid.		Parafia Rzym.kat.	XVIIIw.

Dane na 10.07.2014r.

Stanowiska archeologiczne

Główne rejony występowania stanowisk archeologicznych to tereny:

- w dolinie Żegliny na północno-wschód od Dębołęki,
- w kierunku południowym od miejscowości Tumidaj przez miejscowości Próba, Ruszków, Barczew i okolice Pyszkowa,
- okolice wsi Podcabaje i Ostrów.

Wszystkie zewidencjonowane stanowiska pozostają pod ochroną konserwatorską zgodnie z przepisami odrębnymi. Wykaz stanowisk wraz z ich rozmieszczeniem przedstawia poniższe zestawienie:

Barczew

- Barczew 1 (6 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, neolit
  - cmentarzysko kultury łużyckiej, EB-halsztat - arch.
- Barczew 2 (16 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, epoka kamienia
- Barczew 3 (29 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury nieokreślonej, pradzieje
  - osada kultury polskiej, nowożytność

- Barczew 4 (30 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - dwór kultury polskiej, nowożytność
  - osada kultury polskiej, nowożytność.
- Barczew 5 (31 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - gródek stożkowaty kultury polskiej, średniowiecze
- Barczew 6 (32 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - grodzisko (?) kultury polskiej, średniowiecze
- Barczew 7 (47 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - osada kultury przeworskiej, rzym
  - osada kultury polskiej, nowożytność
- Barczew 8 (48 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, pradzieje
  - osada kultury polskiej, nowożytność
- Barczew 9 (10 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, neolit
  - osada kultury prapolskiej, wczesne średniowiecze

Bednarskie (część wsi Kliczków Mały)

- Bednarskie 1 (62 na 71-43), gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII w.,
- Bednarskie 2 (43 na 71-43), gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII - XVIIIw.
- Bednarskie 3 (41 na 71-43), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury łużyckiej, chronologia nieokreślona,
  - punkt osadniczy kultury polskiej, średniowiecze,
  - osada kultury polskiej, XVII - XVIII w.
- Bednarskie 4 (42 na 71-43), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, chronologia nieokreślona,
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, pradzieje,
  - osada kultury polskiej, XVII - XVIIIw.
- Bednarskie 5 (44 na 71-43), gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury polskiej XVII - XVIIIw.
- Bednarskie 6 (45 na 71-43), gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury polskiej XVII - XVIIIw.
- Bednarskie 7 (46 na 71-43), gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury polskiej XVII - XVIIIw.
- Bednarskie 8 (47 na 72-43), gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury polskiej XVII - XVIIIw.

Borowiska

- Borowiska 1 (5 na 72-43), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury prapolskiej, XI w.
- Borowiska 2 (35 na 72-43), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, pradzieje

Brączynno (część wsi Krzaki)

- Brączynno 1 (63 na 71-43), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, pradzieje,
- Brączynno 2 (12 na 72-43), gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII - XVIII w.,
- Brączynno 3 (13 na 71-43), gm. Brzeźnio

- punkt osadniczy kultury polskiej, XVII - XVIII w.,

Bronisławów

- Bronisławów 1 (36 na 72-43), gm. Brzeźnio
  - cmentarzysko (?) kultury łużyckiej, EB-halsztat
  - osada kultury polskiej, nowożytność

Brzeźnio

- Brzeźnio - Wilczyniec 1 (19 na 71-44), gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury nieokreślonej, epoka kamienia
  - punkt osadniczy kultury nieokreślonej, pradziej
  - osada kultury polskiej, nowożytność
- Brzeźnio 2 (31 na 71-44), gm. Brzeźnio
  - cmentarzysko kultury przeworskiej, rzym
  - zagrożenie: część stanowiska zajmuje żwirownia i wytwórnia elementów betonowych
- Brzeźnio 3 (7 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - osada kultury prapolskiej, wczesne średniowiecze
  - osada kultury polskiej, nowożytność
- Brzeźnio 4 (8 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - cmentarzysko kultury pomorskiej, wczesny laten
- Brzeźnio 5 (33 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury polskiej, nowożytność
- Brzeźnio 6 (57 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, pradziej
  - punkt osadniczy kultury polskiej, nowożytność
- Brzeźnio 7 (11 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, epoka kamienia

Dębołęka

- Dębołęka 1 (5 na 71-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury łużyckiej, EB
- Dębołęka 2 (6 na 71-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury łużyckiej, EB-halsztat
  - osada kultury polskiej, nowożytność
- Dębołęka 3 (36 na 71-44), gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury pomorskiej, laten
- Dębołęka 4 (37 na 71-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, pradziej

Gęsina

- Gęsina 1 (48 na 71-43), gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury przeworskiej, rzym
  - punkt osadniczy kultury polskiej XVII - XVIII w.
- Gęsina 2 (54 na 71-43), gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury polskiej XVII - XVIII w.
- Gęsina 3 (55 na 71-43), gm. Brzeźnio
  - osada kultury polskiej XVII - XVIII w.
- Gęsina 4 (56 na 71-43), gm. Brzeźnio
  - osada kultury polskiej XVII - XVIII w.

Kolonia Gozdeckie

- Gozdeckie 1 (20 na 71-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, epoka kamienia
- Gozdeckie 2 (21 na 71-44), gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury nieokreślonej, pradzieje
- Gozdeckie 3 (24 na 71-44), gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury łużyckiej, IV -V EB

Gozdy

- Gozdy 1 (11 na 72-43), gm. Brzeźnio
  - osada kultury nieokreślonej, epoka kamienia

Kliczków Mały

- Kliczków Mały 1, (1 na 71-43) gm. Brzeźnio
  - dwór na kopcu kultury polskiej, k. XVII-XVIII w.
- Kliczków Mały 2, (2 na 71-43) gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury przeworskiej?, rzym?
  - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII - XVIII w.
- Kliczków Mały 3, (66 na 71-43) gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, pradzieje
- Kliczków Mały 4, (3 na 71-43) gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII-XVIII w.
- Kliczków Mały 5, (4 na 71-43) gm. Brzeźnio
  - osada kultury polskiej, XVII-XVIII w.
- Kliczków Mały 6, (5 na 71-43) gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII-XVIII w.
- Kliczków Mały 7, (6 na 71-43) gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII-XVIII w.
- Kliczków Mały 8, (7 na 71-43) gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII-XVIII w.
- Kliczków Mały 9, (8 na 71-43) gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII-XVIII w.
- Kliczków Mały 10, (18 na 71-43) gm. Brzeźnio
  - osada kultury polskiej, XVII-XVIII w.
- Kliczków Mały 11, (19 na 71-43) gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury polskiej, późne średniowiecze
  - osada kultury polskiej, XVII-XVIII w.
- Kliczków Mały 12, (20 na 71-43) gm. Brzeźnio
  - osada kultury polskiej, XVII-XVIII w.
- Kliczków Mały 13, (21 na 71-43) gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury polskiej, średniowiecze,
  - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII-XVIII w.
- Kliczków Mały 14, (22 na 71-43) gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII-XVIII w.
- Kliczków Mały 15, (23 na 71-43) gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII-XVIII w.
- Kliczków Mały 16, (24 na 71-43) gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII-XVIII w.

Kliczków Wielki

- Kliczków Wielki 1, (36 na 71-43) gm. Brzeźnio

- punkt osadniczy kultury polskiej, XVII-XVIII w.

Kolonia Kliczków

- Kolonia Kliczków 1, (26 na 71-43) gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury łużyckiej, III-IV EB
  - punkt osadniczy kultury przeworskiej, rzym
  - osada kultury polskiej, XVII-XVIII w.
- Kolonia Kliczków 2, (49 na 71-43) gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII-XVIII w.
- Kolonia Kliczków 3, (67 na 71-43) gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, epoka kamienia,
  - ślad osadnictwa kultury łużyckiej, EB?
- Kolonia Kliczków 4, (25 na 71-43) gm. Brzeźnio
  - osada kultury polskiej, XVII-XVIII w.
- Kolonia Kliczków 5, (50 na 71-43) gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury łużyckiej, EB
- Kolonia Kliczków 6, (51 na 71-43) gm. Brzeźnio
  - osada kultury przeworskiej, rzym
  - osada kultury polskiej, średniowiecze,
  - osada kultury polskiej, XVII-XVIII w.
- Kolonia Kliczków 7, (52 na 71-43) gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII-XVIII w.

Kolonia Nowa Wieś

- Kolonia Nowa Wieś 1 (34 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - osada przemysłowa kultury nieokreślonej, chronologia nieokreślona
- Kolonia Nowa Wieś 2 (37 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - osada kultury nieokreślonej, pradzieje
  - osada kultury polskiej, nowożytność
- Kolonia Nowa Wieś 3 (38 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury nieokreślonej, epoka kamienia/EB
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, pradzieje
  - osada kultury łużyckiej, EB-halsztat
  - osada kultury przeworskiej?, rzym?
  - osada kultury polskiej, średniowiecze/nowożytność
  - osada kultury polskiej, nowożytność
  - zagrożenie: budowa S8
- Kolonia Nowa Wieś 4 (39 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, pradzieje
  - osada kultury polskiej, nowożytność
- Kolonia Nowa Wieś 5 (41 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - cmentarzysko kultury łużyckiej, halsztat

Krzaki

- Krzaki 1 (69 na 71-43), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury ceramiki sznurowej, neolit
- Krzaki 2 (70 na 71-43), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, laten
- Krzaki 3 (57 na 71-43), gm. Brzeźnio
  - osada kultury polskiej, XVII - XVIII w.
- Krzaki 4 (58 na 71-43), gm. Brzeźnio

- punkt osadniczy kultury polskiej, XVII - XVIII w.
- Krzaki 5 (59 na 71-43), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury łużyckiej, chronologia nieokreślona,
  - ślad osadnictwa kultury polskiej, średniowiecze,
  - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII - XVIII w.
- Krzaki 6 (60 na 71-43), gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII - XVIII w.
- Krzaki 7 (61 na 71-43), gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury łużyckiej, EB/halsztat,
  - osada kultury polskiej, XVII - XVIII w.

Lipno

- Lipno 1 (33 na 73-44), gm. Brzeźnio
  - cmentarzysko kultury grobów kloszowych, laten
- Lipno 2 (34 na 73-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, epoka kamienia?
- Lipno 3 (36 na 73-44), gm. Brzeźnio
  - osada kultury nieokreślonej, epoka kamienia,
  - cmentarzysko kultury łużyckiej, chronologia nieokreślona
- Lipno 4 (2 na 73-44), gm. Brzeźnio
  - osada kultury polskiej, XVII - XVIII w.
- Lipno 5 (3 na 73-44), gm. Brzeźnio
  - osada kultury łużyckiej, EB,
  - ślad osadnictwa kultury polskiej, średniowiecze
  - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII - XVIII w.
- Lipno 6 (7 na 73-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, EB
  - ślad osadnictwa kultury polskiej, XVII - XVIII w.
- Lipno 7 (8 na 73-44), gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII - XVIII w.

Michalszczyzna

- Michalszczyzna 1 (71 na 71-43), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury polskiej, XIII w.?
- Michalszczyzna 2 (37 na 71-43), gm. Brzeźnio
  - osada kultury łużyckiej, halsztat,
  - osada kultury polskiej, XVII - XVIII w.
- Michalszczyzna 3 (38 na 71-43), gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury polskiej, średniowiecze.
  - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII - XVIII w.

Nowa Wieś

- Nowa Wieś 1 (17 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - cmentarzysko kultury łużyckiej, halsztat
  - cmentarzysko kultury pomorskiej, laten
  - cmentarzysko kultury przeworskiej, rzym
- Nowa Wieś 2 (39 na 73-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury ceramiki sznurowej, neolit
- Nowa Wieś 2/S8 (43 na 73-44), gm. Brzeźnio
  - Punkt osadniczy kultury nieokreślonej, epoka kamienia/EB
  - Zagrożenie: budowa S8
- Nowa Wieś 3 (4 na 73-44), gm. Brzeźnio

- punkt osadniczy kultury polskiej, XVII - XVIII w.
- Nowa Wieś 4 (5 na 73-44), gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII - XVIII w.

Olszaki

- Olszaki 1 (15 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - cmentarzysko kultury nieokreślonej, chronologia nieokreślona
- Olszaki 2 (36 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, pradzieje

Ostrów

- Ostrów 1 (3 na 72-43), gm. Brzeźnio
  - - skarb kultury łużyckiej, halsztat
- Ostrów 2 (13 na 72-43), gm. Brzeźnio
  - cmentarzysko kultury łużyckiej, EB/halsztat
- Ostrów 3 (23 na 72-43), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, epoka kamienia
  - ślad osadnictwa kultury polskiej, nowożytność
- Ostrów 4 (31 na 72-43), gm. Brzeźnio
  - dwór kultury polskiej, nowożytność
- Ostrów 5 (32 na 72-43), gm. Brzeźnio
  - cmentarzysko kultury przeworskiej, rzym
  - osada kultury polskiej, nowożytność
- Ostrów 6 (33 na 72-43), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury trzcinieckiej, II EB
- Ostrów 7 (34 na 72-43), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, pradzieje

Pieńki (część wsi Rembów)

- Pieńki 1 (45 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - cmentarzysko kultury nieokreślonej, pradzieje
- Pieńki 2 (46 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury nieokreślonej, pradzieje

Podcabaje

- Podcabaje 1 (14 na 72-43), gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury nieokreślonej, epoka kamienia (neolit)
- Podcabaje 2 (24 na 72-42), gm. Brzeźnio
  - osada kultury polskiej, nowożytność
- Podcabaje 3 (25 na 72-43), gm. Brzeźnio
  - osada kultury przeworskiej, rzym (?)
  - osada kultury polskiej, nowożytność
- Podcabaje 4 (26 na 72-43), gm. Brzeźnio
  - osada kultury przeworskiej, rzym
  - osada kultury polskiej, nowożytność

Podrybnicze (część wsi Podcabaje)

- Podrybnicze 1 (15 na 72-43), gm. Brzeźnio
  - skarb kultury łużyckiej, V EB

Próba

- Próba 1 (11 na 71-44), gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury łużyckiej, In - V EB
  - punkt osadniczy kultury pomorskiej, laten
  - osada kultury przeworskiej, rzym
- Próba 2 (17 na 71-44), gm. Brzeźnio
  - cmentarzysko kultury przeworskiej, rzym
- Próba 3 (18 na 71-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, epoka kamienia
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, pradzieje
- Próba 4 (51 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - osada kultury przeworskiej, rzym
  - osada kultury polskiej, nowożytność
- Próba 5 (52 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - osada kultury przeworskiej, rzym
  - punkt osadniczy kultury polskiej, średniowiecze
  - osada kultury polskiej, nowożytność
- Próba 6 (53 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, pradzieje
  - osada kultury polskiej, nowożytność

Pyszków

- Pyszków 1 (2 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - osada kultury łużyckiej, EB
  - osada kultury przeworskiej, rzym
  - zagrożenie: budowa S8
- Pyszków 2 (3 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury ceramiki sznurowej, neolit-EB
  - cmentarzysko kultury łużyckiej, EB
- Pyszków 3 (4 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - cmentarzysko kultury łużyckiej, halsztat
  - osada kultury łużyckiej, halsztat
  - cmentarzysko kultury pomorskiej, wczesny laten
- Pyszków 4 (5 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - cmentarzysko kultury przeworskiej, rzym (II-III w.n.e.)
  - cmentarzysko (?) kultury przeworskiej, późny rzym (V w.n.e.)
- Pyszków 5 (12 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, neolit
- Pyszków 6 (29 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - dwór kultury polskiej, nowożytność
  - osada kultury polskiej, nowożytność
- Pyszków 7 (21 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, epoka kamienia
  - osada kultury polskiej, nowożytność
- Pyszków 8 (22 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - osada kultury nieokreślonej, pradzieje
  - ślad osadnictwa kultury polskiej, średniowiecze
- Pyszków 9 (26 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, pradzieje
- Pyszków 10 (40 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, pradzieje
  - osada kultury polskiej, nowożytność

- Pyszków 11 (49 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury polskiej, nowożytność
- Pyszków 12 (50 na 72-44), gm'-Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, pradzieje
  - punkt osadniczy kultury polskiej, średniowiecze
  - osada kultury polskiej, nowożytność
- Pyszków 13 (60 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - dwór obronny (?) kultury polskiej, nowożytność
- Pyszków 14 (41 na 73-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury pucharów lejkowatych, neolit
  - osada kultury łużyckiej, halsztat

Rembów

- Rembów 1 (1 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - obozowisko kultury nieokreślonej, epoka kamienia-mezolit
  - osada kultury łużyckiej, EB-halsztat
  - osada kultury przeworskiej, późny laten-rzym
  - osada kultury przeworskiej, rzym
  - osada kultury polskiej, średniowiecze
  - zagrożenie: budowa S8
- Rembów 2 (9 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - cmentarzysko. kultury pomorskiej, wczesny laten
  - osada kultury prapolskiej, wczesne średniowiecze
  - osada kultury polskiej, nowożytność
- Rembów 4 (42 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, pradzieje
  - punkt osadniczy kultury polskiej, nowożytność
- Rembów 5 (43 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury nieokreślonej, pradzieje
- Rembów 6 (44 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury nieokreślonej, epoka kamienia/EB
  - osada kultury przeworskiej, rzym
  - zagrożenie: budowa S8
- Rembów 7 (61 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - obozowisko kultury nieokreślonej, epoka kamienia/EB
  - osada kultury łużyckiej, EB-halsztat
  - cmentarzysko kultury łużyckiej, EB-halsztat
  - osada kultury przeworskiej, laten
  - punkt osadniczy kultury polskiej, nowożytność
  - zagrożenie: budowa S8

Ruszków

- Ruszków 1 (27 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, epoka kamienia/EB
  - osada kultury nieokreślonej, pradzieje
  - osada kultury łużycko-pomorskiej, EB-halsztat
  - osada kultury przeworskiej, rzym
  - osada kultury polskiej, nowożytność
  - zagrożenie: budowa S8
- Ruszków 2 (28 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, pradzieje
  - punkt osadniczy kultury łużyckiej, EB-halsztat
  - punkt osadniczy kultury polskiej, średniowiecze
  - osada kultury polskiej, nowożytność
  - zagrożenie: budowa S8

- Rusków 3 (54 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, pradzieje
  - osada kultury polskiej, nowożytność
- Rusków 4 (55 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury łużyckiej, halsztat
- Rusków 5 (56 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - cmentarzysko kultury nieokreślonej, pradzieje
  - osada kultury polskiej, nowożytność

Rybnik

- Rybnik 1 (16 na 72-43), gm. Brzeźnio
  - osada kultury ceramiki sznurowej, neolit
  - osada kultury polskiej, nowożytność
- Rybnik 2 (17 na 72-43), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury ceramiki sznurowej, neolit
- Rybnik 3 (18 na 72-43), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury przeworskiej, rzym
- Rybnik 4 (39 na 72-43), gm. Brzeźnio
  - cmentarzysko kultury łużyckiej, halsztat

Stefanów Barczewski Pierwszy, Stefanów Barczewski Drugi

- Stefanów Barczewski 1 (13 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, neolit
- Stefanów Barczewski 2 (14 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury łużyckiej, V EB
- Stefanów Barczewski I 3 (58 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - cmentarzysko kultury łużyckiej, EB-halsztat
  - zagrożenie: wybieranie piasku
- Stefanów Barczewski I 4 (59 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury łużyckiej, EB-halsztat
- Stefanów Barczewski I 5 (19 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, epoka kamienia
  - cmentarzysko kultury łużyckiej, halsztat
- Stefanów Barczewski I 6 (62 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury świderskiej?, epoka kamienia – paleolit schyłkowy?
  - zagrożenie: budowa S8
- Stefanów Barczewski II 6 (23 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, pradzieje
  - punkt osadniczy kultury polskiej, nowożytność
- Stefanów Barczewski II 7 (24 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - cmentarzysko kultury łużyckiej, halsztat
  - osada kultury polskiej, nowożytność
- Stefanów Barczewski II 8 (25 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - cmentarzysko kultury nieokreślonej, pradzieje

Stefanów Ruskowski

- Stefanów Ruskowski 1 (18 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - osada obronna kultury polskiej, średniowiecze
- Stefanów Ruskowski 2 (12 na 71-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury polskiej, nowożytność
- Stefanów Ruskowski 3 (13 na 71-44), gm. Brzeźnio

- ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, epoka kamienia
- Stefanów Ruszkowski 4 (4 na 71-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, pradzieje
- Stefanów Ruszkowski 5 (71-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, epoka kamienia- EB
- Stefanów Ruszkowski 6(71-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, pradzieje
- Stefanów Ruszkowski 7 (71-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury polskiej, XVI-XVII w.
- Stefanów Ruszkowski 8 (71-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury przeworskiej, rzym
  - ślad osadnictwa kultury polskiej, XVI-XVII w.
- Stefanów Ruszkowski 9 (71-44), gm Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII-XVIII w.
- Stefanów Ruszkowski 10 (71-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, pradzieje

Sterna (część wsi Wola Brzeźniowska)

- Sterna 1 (64 na 71-43), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, pradzieje
- Sterna 2 (65 na 71-43), gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury łużyckiej, EB/halsztat

Tumidaj

- Tumidaj 1 (29 na 71-44), gm. Brzeźnio .
  - punkt osadniczy kultury łużyckiej, EB-halsztat
- Tumidaj 2 (30 na 71-44), gm. Brzeźnio
  - cmentarzysko kultury łużyckiej, EB
  - osada kultury polskiej, średniowiecze
- Tumidaj 3 (32 na 71-44), gm. Brzeźnio
  - osada kultury przeworskiej, rzym
- Tumidaj 4 (33 na 71-44), gm. Brzeźnio .
  - punkt osadniczy kultury łużyckiej, halsztat
- Tumidaj 5 (34 na 71-44), gm. Brzeźnio
  - cmentarzysko kultury łużyckiej, IV-V EB
- Tumidaj 6 (35 na 71-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury łużyckiej (lub pomorskiej), chronologia nieokreślona
  - cmentarzysko kultury przeworskiej, rzym
  - osada kultury polskiej, nowożytność

Wierzbowa

- Wierzbowa 1 (35 na 72-44), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury nieokreślonej, pradzieje
  - osada kultury polskiej, nowożytność
- Wierzbowa 2 (35 na 73-44), gm. Brzeźnio
  - osada kultur strefy leśnej, neolit/wczesna EB
- Wierzbowa 3 (42 na 73-44), gm. Brzeźnio
  - cmentarzysko? kultury pomorskiej, laten
  - zagrożenie: piasznica
- Wierzbowa 4 (1 na 73-44), gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII - XVIII w.

Wola Brzeźniowska

- Wola Brzeźniowska 1 (51 na 71-43), gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII - XVIII w.

Złotowizna

- Złotowizna 1 (68 na 71-43), gm. Brzeźnio
  - osada kultury przeworskiej, rzym
- Złotowizna 2 (9 na 71-43), gm. Brzeźnio
  - osada kultury przeworskiej, rzym
  - ślad osadnictwa kultury polskiej, nowożytność
- Złotowizna 3 (10 na 71-43), gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury łużyckiej, EB/halsztat
  - ślad osadnictwa kultury polskiej, nowożytność
- Złotowizna 4 (11 na 71-43), gm. Brzeźnio
  - ślad osadnictwa kultury łużyckiej, EB
  - punkt osadniczy kultury polskiej, średniowiecze
  - ślad osadnictwa kultury polskiej, nowożytność
- Złotowizna 5 (39 na 71-43), gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII - XVIII w.
- Złotowizna 1 (40 na 71-43), gm. Brzeźnio
  - punkt osadniczy kultury polskiej, XVII - XVIII w.

Na obszarach, na których one występują, należy się liczyć z obowiązkiem przeprowadzenia badań archeologicznych zgodnie z przepisami odrębnymi – w przypadku robót ziemnych lub zmiany charakteru dotychczasowej działalności.

Nasylenie elementami dziedzictwa kulturowego jest raczej równomierne na terenie całej gminy. W przestrzeni wśród zachowanych w krajobrazie kulturowym wielu elementów dziedzictwa na uwagę zasługuje dwór w Kliczkowie Małym, czy dwór w Pyszkowie oraz kościoły parafialne w Brzeźniu i w Kliczkowie Małym. W krajobrazie przede wszystkim wyróżniają się kościoły w Brzeźniu i Kliczkowie Małym, będące dominantami w krajobrazie, a także zespoły dworsko-parkowe w Dębołęce i Kliczkowie Wielkim.

Na podstawie opracowania Pt. „Ochrona zabytkowego krajobrazu kulturowego województwa sieradzkiego” wykonanego w ramach V Programu Rządowego – „Ochrona i konserwacja zabytkowego krajobrazu kulturowego” – grudzień 1998 r. teren gminy Brzeźnio podzielony został na jednostki architektoniczno-krajobrazowe, którym w sześciostopniowej skali waloryzacji przyznano stopnie:

II – jednostka zabytkowa (Kliczków Mały) z modelem krajobrazu historycznie jednorodnym i układem czytelnym,

III – jednostka zabytkowa (Kliczków Wielki) z modelem krajobrazu historycznie nawarstwionym i układem czytelnym, z zabudową zaniedbaną lub zdegradowaną,

IV – zespół „jark” współczesne, z modelem współczesnym jednorodnym i układem dobrym,

V – zespół „jark” mieszane, z modelem krajobrazu dominującym współczesnym, stosunkowo harmonizującym z dawnym i układzie czytelnym na tle historycznego, z zabudową tradycyjnie dobrą lub dość dobrą.

c) diagnoza stanu – wnioski.

- W przestrzeni gminy Brzeźnio wyróżnić można obszar, na którym zachował się stosunkowo dobrze historyczny układ – są to miejscowości Kliczków Mały i Kliczków Wielki.
- W wielu przypadkach sylweta miejscowości została zniekształcona standardowym budownictwem, nieodpowiadającym lokalnym tradycjom,
- Dominuje obecnie krajobraz współczesny jednorodny, z modelem układu dobrym i modelem zabudowy tradycyjnej dobrym,
- Spośród 6 parków dworskich tylko 3 znajdują się w rejestrze zabytków. Pozostałe, ze względu na znaczne zniszczenie i zmiany, mają charakter zabytkowy i znajdują się w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków,

- Cennym elementem dziedzictwa kulturowego na tym terenie są zespoły rezydencjalne, z którymi ściśle wiążą się założenia parkowe. Są to niewielkie kubaturowo obiekty, kontynuujące tradycję sarmacką. Preferencją rozwoju, ze względu na ich piękne położenie, powinno być wykorzystanie tych obiektów dla celów turystycznych,
- Na styku ochrony wartości kulturowych i współczesnych potrzeb zagospodarowania przestrzennego gminy Brzeźnio, nie wystąpiły konflikty czy bariery rozwoju, których istnienie winno być zasygnalizowane na etapie Studium, a jednostkowe konflikty rozwoju powinny zostać rozwiązane na etapie planów miejscowych,
- Należy zwrócić większą uwagę na powiązania o charakterze zabytkowym z otaczającym krajobrazem i ustalić strefy ochrony konserwatorskiej dla tych obiektów jak również ograniczenia w zabudowie ze względu na występujące dominanty (kościół w Brzeźniu i Kliczkowie Małym)

3. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNO-GOSPODARCZE

a) demografia

Gmina Brzeźnio zajmująca obszar 129 km² obejmuje 28 sołectw i 34 miejscowości wiejskie. Zamieszkuje ją 6.327 osoby (stan na 31.12.2013 r wg danych ewidencji ludności w UG Brzeźnio). Jest to więc gmina średniej wielkości, należąca do grupy gmin pod tym względem przeważających w województwie łódzkim.

Liczba ludności kształtowała się następująco w poszczególnych sołectwach:

Liczba ludności gminy Brzeźnio

Lp.	Sołectwo	2004r.	2011r.	2013r.
1.	Barczew	275	271	264
2.	Bronisławów	347	349	344
3.	Brzeźnio	709	724	726
4.	Dębołęka	518	516	499
5.	Gęsina	86	72	70
6.	Gozdy	209	198	199
7.	Kliczków Mały	397	371	365
8.	Kliczków Wielki	146	147	142
9.	Kliczków Kolonia	201	177	174
10.	Krzaki	284	266	269
11.	Lipno	65	56	52
12.	NowaWieś	362	331	326
13.	Ostrów	481	453	452
14.	Podcabaje	140	132	133
15.	Próba	119	115	113
16.	Pustelnik	120	123	121
17.	Pyszków	295	303	292
18.	Rembów	177	187	190
19.	Ruszków	117	116	108
20.	Rybnik	135	142	140
21.	Rydzew	55	44	46
22.	Stefanów Barczewski Pierwszy	125	123	123
23.	Stefanów Barczewski Drugi	132	128	127
24.	Stefanów Ruszkowski	138	150	162
25.	Tumidaj	106	172	180
26.	Wierzbowa	80	81	82
27.	Wola Brzeźniowska	97	98	99
28.	Zapole	444	445	449
29.	Złotowizna	92	82	80
	Razem gmina	6452	6372	6327

Największymi sołectwami na terenie gminy Brzeźnio, liczącymi ponad 400 mieszkańców są: wieś gminna Brzeźnio, Dębołęka, Ostrów i Zapole, a do najmniejszych sołectw (poniżej 100 mieszkańców)

zalicza się Wierzbową, Wolę Brzeźniowską, Złotowiznę, Lipno, Rydzew i Gęsinę. Średnia gęstość zaludnienia w 2005 r. wynosiła 50,1 os/km², w roku 2011 49,5 os/km² a w 2013 49,1 os/km². Nie należy więc Brzeźnio do gmin gęsto zaludnionych (dla porównania w województwie łódzkim gęstość zaludnienia wynosiła 146 os/km², w tym dla obszarów wiejskich 54 os/km²)

Liczba ludności, podobnie jak w większości gmin województwa łódzkiego, systematycznie maleje. Jeszcze w 1980 r. mieszkało tu 7.245 osób, w roku 2004 - 6.452 osób dziś ledwie 6327. Szczególnie duży spadek liczby ludności miał miejsce w latach 1980-1989. Przyrost naturalny jest w gminie Brzeźnio ciągle dodatni. W 1996 r. wynosił 0,9 na 1000 ludności, podczas gdy taki sam wskaźnik dla ogółu wsi byłego województwa sieradzkiego był już ujemny i wynosił -0,8, a dla miast – dodatni wynoszący 1,8. Tendencje w tym zakresie układały się w tym obszarze inaczej niż w całej Polsce, gdzie przyrost naturalny na wsiach, wynoszący 2,3 był wyższy niż w miastach – 0,3. Zmniejszenie się liczby ludności gminy wiąże się z odpływem ludności, szczególnie młodych kobiet, które przenoszą się do miast. Od 1989 r. w gminie Brzeźnio mieszka stale więcej mężczyzn niż kobiet. W 1998 r. na 100 mężczyzn przypadają w gminie 98,4 kobiety, wg danych NSP 2002 r. wskaźnik ten wynosił 98,7, a w 2013 - 99,3. Niedobór kobiet w stosunku do mężczyzn dotyczy szczególnie kobiet w wieku produkcyjnym, gdzie na 100 mężczyzn przypadają tylko 93 kobiety, podczas gdy w wieku poprodukcyjnym, powyżej 65 lat, przeważają kobiety (136 kobiet na 100 mężczyzn). Niekorzystnym zjawiskiem jest także starzenie się mieszkańców wsi. W wieku poprodukcyjnym, wg danych NSP 2002, było ponad 18,08% mieszkańców gminy a w 2013r. 25,56%.

W 2013r. udział poszczególnych grup wiekowych kształtował się następująco:

- wiek przedprodukcyjny (do 18 lat) – 21,16%
- wiek produkcyjny –58,28%
- wiek poprodukcyjny –20,56%

Pod względem głównego źródła utrzymania mieszkańcy gminy Brzeźnio podczas NSP 2002 r. zadeklarowali:

- z pracy utrzymuje się łącznie około 62% ludności,
  - w tym: z pracy na rachunek własny około 32,0%,
  - z pracy w swoim gospodarstwie rolnym 28% ogółu,
  - z rent i emerytur 37% ogółu,

Liczba bezrobotnych w Gminie w roku 2012 wyniosła ok. 300 osób. Od roku 2008 zaobserwować można stopniowy wzrost tej liczby – już w 2011 roku liczba osób zarejestrowanych jako pozostające bez pracy wyniosła o 117 osób więcej niż w końcu roku 2008. Liczba bezrobotnych kobiet i mężczyzn w analizowanym okresie pozostawała na podobnym poziomie, w 2011 roku uległa wyrównaniu, ale już rok później odnotowano zmianę proporcji na niekorzyść grupy kobiet.

Wnioski:

- Malejący przyrost naturalny, a szczególnie odpływ młodych ludzi z terenu gminy powodują stopniowy, powolny, lecz stały ubytek liczby mieszkańców gminy.
- Dla rozwoju gminy konieczne jest zahamowanie odpływu najbardziej dynamicznych młodych ludzi poprzez stworzenie im atrakcyjniejszych warunków zamieszkania i pracy na miejscu, co może również skłonić do powrotu tych, którzy stąd wyemigrowali.
- Koncentracja ludności w największych wsiach liczących powyżej 100 osób obniża koszty budowy infrastruktury technicznej oraz stwarza podstawy dla wielofunkcyjnego rozwoju gospodarczego tych miejscowości.
- Duży odsetek ludzi starych wymaga od organów gminy zapewnienia im odpowiedniej opieki medycznej i socjalnej.

b) rynek pracy

Gmina Brzeźnio jest gminą rolniczą. Najwięcej mieszkańców zajmuje się rolnictwem prowadząc indywidualne gospodarstwa rolne. Z rolnictwa utrzymuje się ponad 50% ogólnej liczby mieszkańców. Z reguły w rolnictwie pracują również osoby mające niezarobkowe źródło utrzymania w postaci rent i emerytur. Według danych zawartych w Powszechnym Spisie Rolnym z 2010 w Gminie Brzeźnio funkcjonuje 1101 gospodarstw rolnych, w tym 988 prowadzących działalność rolniczą. Są to głównie gospodarstwa rozdrobnione, zgodnie z danymi GUS największą grupę gospodarstw stanowią te od 1 do 5 ha powierzchni.

Motorem wzrostu lokalnego rynku pracy okazał się przemysł, gdzie w latach 1993 – 2000 nastąpił ponad 5-krotny wzrost zatrudnienia. Zatrudnienie w sektorze usług materialnych i niematerialnych wzrosło w latach 1993-1996 ze 168 do 245, aby w następnych latach ustabilizować się na poziomie około 250 osób. Zmniejszyła się też liczba bezrobotnych zarejestrowanych z terenu gminy Brzeźnio o ponad

połowę. Akurat ten fakt nie świadczy o poprawie stanu zatrudnienia w gminie, bowiem w większości wynika ze zmiany przepisów prawnych zaostrzających wymagania dla uzyskania statusu bezrobotnego. A jednak aktywność gospodarcza mieszkańców gminy stale się zwiększa. Obserwuje się systematyczny wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w gminie. Na podstawie raportu gminnego o przedsiębiorcach na terenie gminy obecnie na terenie gminy działają 273 podmioty gospodarcze.

Podmioty gospodarcze wg sekcji i działów PKD 2007

Sekcja	Nazwa	Liczba podmiotów	
		2012	2014
A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	19	7
B	Górnictwo i wydobywanie	1	2
C	Przetwórstwo przemysłowe	54	47
E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3	3
F	Budownictwo	58	54
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów mechanicznych, włączając motocykle	115	77
H	Transport i gospodarka magazynowa	23	16
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	7	5
J	Informacja i komunikacja	5	6
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	5	5
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	7	0
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	19	14
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	4	7
O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	14	0
P	Edukacja	11	2
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	9	7
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	9	2
S i T	Pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	20	5

Źródło: GUS 2012 i CEIDG 2014

Jak wynika z powyższego, najliczniejszą (77) stanowi handel, budownictwo (54), działalność produkcyjna (47), działalność usługowa (39), usługi transportowe (16).

Podmioty gospodarcze wg sektora

sektor publiczny - ogółem	16	16	16	16	17	17	17
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	12	12	12	12	12	12	12
sektor prywatny - ogółem	350	356	367	304	340	348	366
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	272	277	290	227	260	269	283
sektor prywatny - spółki handlowe	23	24	25	25	25	25	27
sektor prywatny - spółdzielnie	3	3	3	3	3	6	3

sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	16	16	16	16	16	17	20
Podmioty ogółem	366	372	383	320	357	365	383

Zródło: GUS 2012

Sołectwami o największej aktywności gospodarczej są: Brzeźnio, Zapole, Dębołęka. Do największych zakładów produkcyjnych i produkcyjno-usługowych należą:

Lp.	Nazwa	Miejscowość	Główny rodzaj działalności	Liczba zatrudnionych osób
1	GAL-DRUK DRUKARNIA	Brzeźnio	usługi	112
2	SOMMER POLSKA	Zapole	produkcja naczep, przyczep, lawet	około 100
3	HYDRO-MASZ	Zapole	handel maszynami i narzędziami rolniczymi	około 30
4	OHZ	Dębołęka	produkcja roślinna i zwierzęca	brak danych
5	ZIEMPOL	Ostrów	produkcja roślinna	brak danych
6	Zajazd „Tumidaj”	Tumidaj	hotelarstwo, gastronomia	9
7	ELPROM	Zapole	obróć paliwem	8
8	Ubojnia	Ostrów	produkcja	6
9	„KRIS-BUD”	Dębołęka	usługi, handel	brak danych
10	PALEX-EXPORT-IMPORT	Gozdy	produkcja, handel, transport	brak danych
11	„AGROMAX”	Brzeźnio	handel	brak danych
12	„METALIK”	Bronisławów	handel	brak danych
13	PPHU	Zapole	usługi stolarskie	brak danych
14	POLGAZ	Brzeźnio	dystribucja gazu	brak danych
15	KAMAX	Brzeźnio	handel	brak danych
16	ROL-MET	Brzeźnio	handel	brak danych
17	EKO-KRIS	Bronisławów	handel	brak danych
18	ALFA	Barczew	produkcja, usługi	brak danych
19	MAGRAF	Próba	produkcja, usługi	brak danych
20	ABEL	Brzeźnio	produkcja	brak danych
21	Piekarnia i Ubojnia	Brzeźnio	produkcja	10

Wnioski:

- Głównym miejscem pracy mieszkańców gminy są i będą indywidualne gospodarstwa rolne, choć kryje się tam również ukryte bezrobocie i należy się spodziewać w przyszłości spadku zatrudnienia w tym sektorze. Wynika z tego konieczność tworzenia nowych miejsc pracy poza rolnictwem.
- W latach 90-tych miały miejsce pozytywne trendy wzrostu liczby pracujących i spadku stopy bezrobocia. W ostatnim okresie jednak proces ten jest zahamowany, a nawet odwrócony.
- Motorem rozwoju gminy w minionych latach okazał się przemysł, gdzie zatrudnienie w okresie ostatnich 10 lat rosło. To drugi, obok rolnictwa, najważniejszy dział gospodarki gminy mający perspektywy rozwoju ze względu na położenie gminy w pobliżu Sieradza i dogodne połączenia komunikacyjne,
- Nastąpiła stabilizacja zatrudnienia w sektorze szeroko pojętych usług, co jest niepokojące zważywszy, że ten sektor powinien rozwijać się szybciej niż inne.

- Z uwagi na duży udział wśród bezrobotnych osób bez prawa do zasiłku, konieczne jest wzmocnienie pomocy społecznej skierowanej do tej grupy. Niezbędna jest aktywizacja zawodowa długotrwale pozostających bez pracy, absolwentów i młodzieży oraz pozostałych bezrobotnych m.in. poprzez roboty publiczne i prace interwencyjne, kursy, szkolenia, a także udostępnienie im pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej na własny rachunek.

c) mieszkalnictwo

Sytuację mieszkaniową na obszarze gminy Brzeźnio obrazuje poniższa tabela:

Rok	2006	2009	2012
Mieszkania	1772	1811	1884
Izby	7142	7357	7927
Powierzchnia użytkowa (m ²)	159 867	165 618	177 079
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (m ²)	25,2	26,3	27,9

Wg danych GUS z 2012 r. gmina Brzeźnio posiada zasoby mieszkaniowe w ilości 1 884 mieszkań, co najczęściej jest równoznaczne z indywidualnymi budynkami mieszkalnymi. Większość stanowi własność osób fizycznych, 27 własność gminy, zaś 25 - zakładów pracy. Wskaźniki charakteryzujące sytuację mieszkaniową w gminie Brzeźnio ciągle się poprawiają i są zbliżone do tych samych wskaźników w całej Polsce, choć nieco gorsze niż w byłym województwie sieradzkim. Średnio mieszkaniec sieradzkiego miał do dyspozycji trochę większą powierzchnię mieszkania oraz mniej zagęszczone mieszkanie niż mieszkaniec gminy Brzeźnio. Są to jednak niewielkie różnice.

Każdego roku oddawanych jest do użytku na terenie gminy po kilka mieszkań, równoznacznych z budynkami. Ich ilość waha się od 7-12 rocznie, a ilość izb w tych budynkach – od 51 do 75. Zwraca uwagę fakt, że z roku na rok oddawane są do użytku domy (mieszkania) coraz mniejsze, o mniejszej liczbie izb. Budowa mniejszych domów wymaga poniesienia niższych kosztów, niższe są również późniejsze koszty eksploatacji, a zasadnicze znaczenie ma głównie zmniejszanie się dzietności rodzin.

Zasoby mieszkaniowe gminy Brzeźnio oraz wskaźniki charakteryzujące sytuację mieszkaniową w tej gminie nie odbiegają od średniej krajowej i od średniej wojewódzkiej, natomiast stan techniczny części starych budynków mieszkalnych jest nie najlepszy; wymagają one remontów i modernizacji. Istotne jest również wyposażenie mieszkań w media z zakresu infrastruktury technicznej. Dostęp do wiejskich wodociągów jest w gminie coraz powszechniejszy, gorzej jest z kanalizacją. Budowa gazociągu wysokoprężnego przez teren gminy umożliwi jej mieszkańcom dostęp do gazu przewodowego, a przez to poprawę warunków ekologicznych do zamieszkania.

Wnioski:

- Wskaźniki charakteryzujące sytuację mieszkaniową w gminie Brzeźnio nie odbiegają od średniej krajowej i od średniej dla województwa łódzkiego.
- Część starej substancji mieszkaniowej z uwagi na stan techniczny wymaga remontów i modernizacji; niezbędna jest także poprawa wyposażenia domów mieszkalnych w urządzenia z zakresu infrastruktury technicznej tak, aby nie ustępowały one standardom mieszkań w miastach,
- Rachunek ekonomiczny odgrywa decydującą rolę przy budowie nowych domów mieszkalnych, nowe budynki są mniejsze i mniej materiałochłonne niż te budowane jeszcze w niedalekiej przyszłości, niższe są również koszty ich eksploatacji.

d) infrastruktura społeczna

Administracja

Obiekty administracji samorządowej, państwowej i spółdzielczej zlokalizowane są w Brzeźniu. Należą do nich:

- Urząd Gminy,
- Urząd Stanu Cywilnego,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Posterunek Policji,
- Urząd Pocztowo-Telekomunikacyjny,

- Bank Spółdzielczy,
- Ochotnicza Straż Pożarna.

Edukacja.

Oświata i wychowanie jest jednym z podstawowych zadań realizowanych przez samorząd gminy. W związku z wprowadzaną obecnie reformą edukacji narodowej, organy gminy musiały dostosować istniejącą sieć szkół do nowych potrzeb i wymagań. Obecnie na terenie gminy funkcjonują 4 szkoły podstawowe w Brzeźniu, Barczewie, Kliczkowie Wielkim i Ostrowie oraz gimnazjum w Brzeźniu. Nauka w szkołach ponadgimnazjalnych realizowana jest w pobliskim Sieradzu, Żłoczewie i Lututowie. Przedszkola funkcjonują w Brzeźniu i w Barczewie. Gmina gwarantuje dzieciom i młodzieży bezpieczny dojazd do szkół autobusami. Ocenia się, że baza lokalowa szkół jest dobra. Placówki oświatowe obsługują następujące części gminy:

Lp.	Placówka	Obwód	Liczba oddziałów
1.	Gimnazjum w Brzeźniu	Cała gmina Brzeźnio	12
2.	Szkoła Podst. w Brzeźniu	Brzeźnio, Pustelnik, Bronisławów, Rembów, Zapole	6
3.	Szkoła Podst. w Barczewie	Barczew, Pyszków, Stefanów Barczewski Pierwszy i Drugi, Wierzbowa, Lipno, Olszaki, Ruszków, Stefanów Ruszkowski. Dębołęka, Tumidaj, Próba	9
4.	Szkoła Podst. w Kliczkowie Wielkim z oddziałem „0”	Kliczków Wielki, Kliczków Mały, Kliczków Kolonia, Wola Brzeźniowska, Gęsina, Krzaki, Żłotowizna	7
5.	Szkoła Podst. w Ostrowie Z oddziałem „0”	Ostrów, Rybnik, Rydzew, Podcabaje, Nowa Wieś, Gozdy	7
6.	Przedszkole w Brzeźniu	Brzeźnio i okoliczne miejscowości	3
7.	Przedszkole w Barczewie	Barczew i okoliczne miejscowości	2
8.	Punkt przedszkolny w Ostrowie	Ostrów i okoliczne miejscowości	1
9.	Punkt przedszkolny w Kliczkowie Wielkim	Kliczków Wielki i okoliczne miejscowości	1

Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Opieką zdrowotną na terenie gminy Brzeźnio zajmują się wyłącznie 2 prywatne zespoły opieki zdrowotnej zlokalizowane w Brzeźniu z filiami w Barczewie i Kliczkowie Małym. W gminie funkcjonują dwie apteki. Zdrowotne usługi specjalistyczne oraz opiekę szpitalną zapewniają placówki w Sieradzu. Na przykładzie gminy Brzeźnio obserwowany jest pogłębiający się rozdział między dostępnością do usług medycznych pomiędzy miastami i obszarami wiejskimi. Pomoc społeczna dla osób starych, samotnych, chorych i rodzin pozbawionych środków do życia realizowana jest przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeźniu.

Kultura, sport i rekreacja.

Gmina Brzeźnio wyróżnia się aktywnością w dziedzinie kultury. W Brzeźniu działa Gminny Ośrodek Kultury wraz z biblioteką gminną. Dawne filie biblioteki gminnej w Barczewie i Kliczkowie Małym zostały zmienione na biblioteki szkolne. Świetlice wiejskie funkcjonują w Ruszkowie, Rembowie, Stefanowie Barczewskim Pierwszym, Stefanowie Barczewskim Drugim, Woli Brzeźniowskiej Gęsinie, Rybniku, Kliczkowie Wielkim i Kliczkowie Małym. Przy Gminnym Ośrodku Kultury w Brzeźniu działa kapela podwórkowa, a w Kliczkowie Małym – śpiewająco-teatralny zespół „Kliczkowianka”. Wysoki poziom reprezentuje orkiestra dęta Ochotniczej Straży Pożarnej w Brzeźniu zdobywając liczne nagrody w przeglądach orkiestr dętych. Konkuruje z nią orkiestra dęta przy Parafii Pyszków. Ponadto na terenie gminy działają także:

- Grupa tańca nowoczesnego w Brzeźniu,
- Młodzieżowo-dziecięcy Teatr Amatorski „Kameralny“ Kliczków Mały
- Chór Klubu Emeryta i Rencisty w Brzeźniu.

Oprócz wymienionych powyżej placówek na terenie Gminy działa Centrum Rekreacyjno - Szkoleniowe w Kliczkowie Wielkim. Jest to inwestycja dofinansowana ze środków europejskich, w ramach której w budynku szkoły podstawowej otwarto ogólnie dostępną bazę sportową (sala do ćwiczeń

gimnastycznych), czytelnię i salę komputerową z dostępem do Internetu. Z utworzonego Centrum korzystać mogą mieszkańcy Gminy.

Ochotnicza Straż Pożarna ma swoje remizy we wsiach: Brzeźnio, Zapole, Barczew, Pyszków, Nowa Wieś, Gozdy, Ostrów, Krzaki, Dębołęka, Kliczków Mały, Kliczków Wielki, Gęsina.

Obiekty sportowe reprezentują boiska sportowe w Brzeźniu, Kliczkowie Małym i w Pyszkowie. Gmina Brzeźnio posiada dwa kluby sportowe LKS Pyszków i LKS Zapole.

Obiekty sportowe zlokalizowane na terenie Gminy Brzeźnio:

- sala gimnastyczna- Zespół Szkół w Brzeźniu,
- sala gimnastyczna- Szkoła Podstawowa w Barczewie,
- boisko wielofunkcyjne o nawierzchni poliuretanowej przy Zespole Szkół w Brzeźniu,
- boisko szkolne z naturalną murawą przy Zespole Szkół w Brzeźniu,
- boisko sportowe dopuszczone do rozgrywek ligowych w Zapolu,
- boisko sportowe dopuszczone do rozgrywek ligowych w Pyszkowie.

Ponadto władze Gminy planują przeprowadzenie inwestycji związanych z budową sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Ostrowie oraz budową sali sportowej w Brzeźniu.

Łączność

Łączność ze światem – dostęp do informacji, wiedzy i kultury zapewniają mieszkańcom gminy radio i telewizja oraz telefony i inne usługi telekomunikacyjne. Stacje bazowe telefonii komórkowej funkcjonują obecnie: 1 w Brzeźniu i 2 w Dębołęce. Gmina nie zgłasza nowych potrzeb w tym zakresie, nie występują też o takie lokalizacje operatorzy sieci telefonii komórkowej.

Wnioski

- Wyposażenie gminy Brzeźnio w obiekty w zakresie infrastruktury społecznej jest dostateczne i dostosowane do potrzeb mieszkańców.
- Realizując reformę oświatową władze gminy dostosowały sieć placówek oświatowych na terenie gminy do wymagań ustawy i możliwości finansowych gminy. Oznaczało to likwidację małych szkół i dowóz dzieci do większych i lepiej wyposażonych placówek.
- Dostęp mieszkańców gminy do usług ochrony zdrowia jest gorszy niż w miastach, ale i tak stosunkowo dobry w porównaniu z innymi gminami.
- Pozostałe wyposażenie gminy w placówki w tym zakresie jest dostateczne.

e) rolnictwo.

Gospodarstwa rolne:

Struktura obszarowa gospodarstw rolnych wg danych NSP w 2002r. i 2010r. była następująca:

Powierzchnia gospodarstw	Liczba gospodarstw w 2002r.		Liczba gospodarstw w 2010r.	
do 1 ha łącznie	175	15,3%	181	16,4%
1 – 5 ha	429	37,4%	402	36,5%
5 – 10 ha	302	26,4%	273	24,8%
10 ha i więcej	240	20,9%	245	22,3%
Ogółem	1146	100%	1 101	100%

Łączna powierzchnia gospodarstwa w 2002r. wynosiła 8,55 ha łącznie z lasami w tych gospodarstwach oraz 7,53 ha bez lasów i gruntów leśnych w tych gospodarstwach. Natomiast w 2010r. 9 710,32 ha.

Struktura upraw:

Wg danych NSP 2002 r. struktura upraw w gminie Brzeźnio była następująca:

- zboża ogółem łącznie z kukurydzą na ziarno zajmowały łącznie 4916 ha tj. 71 % powierzchni zasiewów głównych ziemiopłodów. Wśród nich dominuje żyto, pszenica i pszenżyto.
- ziemniaki zajmowały 1351,1 ha , stanowiąc 19,5 % powierzchni,
- przemysłowe zajmowały łącznie 139,3 ha tj. 2,0 %,
- pastewne zajmowały łącznie 469,8 ha tj. 6,8 %

- pozostałe 51,1 ha tj. 0,7 %

Natomiast wg danych GUS z 2010 struktura upraw w gminie Brzeźnio była następująca:

- zboża razem – 4 886,62 ha (73% całej powierzchni);
- ziemniaki – 839,26 ha (12%);
- uprawy przemysłowe – 160,14 ha (2%);
- buraki cukrowe – 13,42 ha (0,2%);
- rzepak i rzepik razem 146,72 ha (2%);
- warzywa gruntowe 23,96 ha (0,4%).

Wnioski:

Rolnictwo w gminie Brzeźnio nie odznacza się niczym szczególnym spośród okolicznych gmin powiatu sieradzkiego. W zasobach jest mniej łąk, za to więcej gruntów ornych. Struktura wielkościowa gospodarstw rolnych jest przeciętna, również nie stanowi żadnego wyróżnika struktura upraw. Generalnie, nie ma też żadnych barier rozwojowych z tytułu ukształtowania powierzchni oraz warunków wodno-glebowych.

4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYPOSAŻENIA GMINY W OBIEKTY I URZĄDZENIA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

a) zaopatrzenie w wodę:

Gmina Brzeźnio korzysta z ujęć wody pitnej zlokalizowanych w miejscowościach:

- Brzeźnio o wydajności 95 m³/h i głębokości 70 m wybudowanego w 1966 r.
- Barczew o wydajności 67 m³/h i głębokości 55 m, wybudowanego w 1968 r.
- Nowa Wieś o wydajności 65 m³/h i głębokości 60 m, wybudowanego w 1974 r.
- Nowa Wieś, ujęcie awaryjne, o wydajności 55 m³/h i głębokości 50 m, wybudowane w 1982
- Ostrów o wydajności 66 m³/h i głębokości 55 m. Wybudowane w 1965 r.
- Kliczków Kolonia o wydajności 46,5 m³/h i głębokości 110 m, wybudowane w 1995 r.
- Krzaki o wydajności 48,5 m³/h i głębokości 50 m, wybudowane w 1974 r.

W oparciu o poszczególne ujęcia oraz sieci wodociągowe zaopatrywane są w wodę następujące wsie:

- ujęcie Barczew – Pyszków, Stefanów Barczewski Pierwszy, Stefanów Barczewski Drugi, Wierzbowa, Lipno, Ruszków;
- ujęcie Nowa Wieś – Gozdy, wieś Potok w gminie Złoczew, wieś Stanisławów w gminie Złoczew;
- ujęcie Ostrów – Rybnik, Podcabaje;
- ujęcie Brzeźnio – Bronisławów, Zapole, Próba, Rembów, Stefanów Ruszkowski, Dębołęka, Pustelnik;
- ujęcie Krzaki – Wola Brzeźniowska, Kliczków Kolonia;
- ujęcie Kliczków Kolonia – Kliczków Kolonia, Kliczków Wielki, Kliczków Mały, Złotowizna, Gęsina.

Źródła poboru wody posiadają rezerwy i w pełni zaspokajają potrzeby obecne i rozwojowe miasta i gminy Brzeźnio. Ocena jakości zwykłych wód podziemnych, z których korzystają wodociągi w gminie Brzeźnio ujęta została w zestawieniu tabelarycznym.

Klasyfikacja jakości zwykłych wód podziemnych w punktach badawczych sieci regionalnej w latach 2006 – 2011.

Punkt badawczy	Typ warstwy wodonośnej	Stratygrafia	Klasa wód 2006 r.	Klasa wód 2008 r.	Klasa wód 2011 r.
Krzaki	W	Q	III	II	II
Nowa Wieś	W	Q	III	II	II
Brzeźnio	W	J ₃	III	II	-

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2006r., 2008r., 2011r.

Obszary, na których położone są ujęcia wody, podlegają szczególnym zasadom ochrony przed zanieczyszczeniami z powierzchni. Wszystkie te obszary zaliczono do takich, gdzie należy ustalić zakaz lub ograniczenia w lokalizowaniu przydomowych oczyszczalni ścieków.

b) odprowadzanie ścieków sanitarnych

Obecnie w gminie Brzeźnio, we wsi Nowa Wieś funkcjonuje lokalna mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków o wydajności 30 m³/dobę i kanalizacja sanitarna długości około 3 km. We wsi Dębółka funkcjonuje w POZH mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków o wydajności 17 m³/d. Dla zespołu wsi Brzeźnio i Bronisławów trwa budowa gminnej oczyszczalni ścieków o przepustowości Q śrd 275 m³/d.

Stan sieci kanalizacyjnej	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2
Ścieki odprowadzone (w dm ³)	0	0	0	0	13	13	11
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	407	406	404	404	405	408	408

Wypełniając uwagi Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu dotyczące projektu studium w zakresie uwarunkowań odnoszących się do ochrony zasobów wodnych, należy podkreślić, że:

- dążyć należy do objęcia wszystkich możliwych obszarów zbiorczą kanalizacją sanitarną z odprowadzeniem ścieków do oczyszczalni. Cel ten jest dalekosiężnym i będzie realizowany sukcesywnie.
- kompleksowo rozwiązywać problem odprowadzania i oczyszczania ścieków opadowych z ciągów komunikacyjnych, placów i parkingów, zgodnie z obowiązującymi przepisami. W tym zakresie gmina musi nakładać obowiązki na podmioty gospodarujące poszczególnymi terenami włącznie z nią samą,
- dopuszczenie odprowadzania ścieków sanitarnych do szczelnych zbiorników bezodpływowych może stanowić tylko rozwiązanie tymczasowe w okresie do czasu realizacji kanalizacji sanitarnej,
- niezależnie od zaawansowanego już procesu budowy oczyszczalni ścieków dla Brzeźnia i Bronisławowa, dla zapewnienia czystości wód powierzchniowych, w szczególności zbiornika „Próba”, niezwykle pilnym zadaniem jest skanalizowanie miejscowości: Barczew, Rembów, Próba, Pyszków i Dębółka. Należy także uwzględnić budowę kanalizacji sanitarnej dla obsługi terenów letniskowych i mieszkaniowych w rejonie obrzeży samego zbiornika; zadanie to powinno być wypełnione po sporządzeniu planu miejscowego dla obrzeży zbiornika. W niniejszym studium, dla ochrony zasobów wód powierzchniowych i podziemnych w gminie Brzeźnio, wyznacza się obszary zabudowane i przewidziane do zabudowy, które bez zagrożenia dla tych zasobów mogą być wyposażone w przydomowe oczyszczalnie ścieków. Na pozostałych obszarach występują przeciwwskazania do budowy takich obiektów rzutujące na ustalenie całkowitego zakazu ich budowy lub ograniczeń sformułowanych w sporządzanym planie miejscowym.

c) gospodarka odpadami

Obecnie na terenie gminy nie występuje żadne składowisko odpadów. Składowisko Zwierzyniec zlokalizowane w sołectwie Rydzew obsługiwało gminy Brzeźnio, Złoczew i Brąszewice. Obiekt został oddany do użytku w 1992 r. a zamknięty w 2005 r. Powierzchnia wysypiska wynosiła 3,0 ha. Do końca 2003 r. składowisko obsługiwało oprócz gminy Brzeźnio jeszcze gminy Złoczew i Brąszewice. Później z racji zapewnienia niecki składowiska zaniechano jego eksploatacji. Teren został zrekultywowany w kierunku rolno - leśnym. Wewnętrzna gospodarka odpadami, która odbywa się poprzez system pojemników i kontenerów z blachy stalowej jest prowadzona prawidłowo.

Obecnie mieszkańców gminy Brzeźnio w zakresie usuwania odpadów komunalnych obsługuje wyspecjalizowana firma w drodze zawierania z właścicielami posesji i firmami indywidualnych umów na wywóz odpadów z pojemników. W dwóch punktach gminy prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów.

d) elektroenergetyka

Przez teren gminy Brzeźnio przebiega wybudowana niedawno linia energetyczna: wysokiego napięcia 110 kV relacji Wieluń - Złoczew - Sieradz ze strefą ochronną szerokości 36 m. Na rysunku Studium w sposób graficzny przedstawiony jest przebieg w/w linii. Linia ta przebiega przez sołectwa Barczew, Stefanów Ruszkowski, Pyszków, Rembów, Nowa Wieś.

Rozwój linii średniego napięcia 15 kV zależny od lokalnego zapotrzebowania, jest realizowany w miarę potrzeb.

e) telekomunikacja

Przez teren gminy przebiega wzdłuż drogi wojewódzkiej Nr 482 (po jej zachodniej stronie) kabel telekomunikacyjny (linia światłowodowa) o znaczeniu krajowym. Natomiast po stronie wschodniej przebiega kabel telekomunikacyjny międzymiastowy. Na obszarze gminy Brzeźnio działają następujące stacje bazowe telefonii komórkowej:

- Telefonii Cyfrowej PLUS GSM 900 – Brzeźnio;
- Telefonii Cyfrowej ERA GSM 900 – Brzeźnio.

Zgłaszane potrzeby związane z budową nowych stacji bazowych telefonii komórkowej dotyczą miejscowości Dębołęka, jednak napotykają na duży opór mieszkańców wsi. Decyzja w tej sprawie nie jest jeszcze ostatecznie podjęta, jednak w ocenie autorów niniejszego opracowania propozycja lokalizacji stacji bazowej telefonii komórkowej w Dębołęce nie jest trafna, bowiem dotyczy terenu wskazywanego we wszystkich opracowaniach planistycznych na cele zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

f) zaopatrzenie w gaz ziemny.

Obecnie w gminie Brzeźnio nie ma gazu przewodowego. Mieszkańcy gminy w tym zakresie zaopatrują się w gaz propan-butan z butli. Zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego, przewidywana jest budowa magistrali tranzytowej wysokiego ciśnienia Odolanów – Wronów przechodzącej przez gminę oraz budowę gazociągu wysokiego ciśnienia i doprowadzenie gazu przewodowego do gminy. W tym celu rezerwuje się korytarz przebiegu gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Sieradz – Brzeźnio – Złoczew - Ostrówek wraz z odgałęzieniem z Brzeźnia w kierunku Burzenina na wschód i w kierunku Brąszewic na zachód zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego. Ze względu na istniejące i projektowane zagospodarowanie terenu pomiędzy drogą międzyregionalną (dotychczas Nr 14) a zbiornikiem „Próba” proponuje się przełożenie odcinka na zachód poza zabudowę wsi Próba.

5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU KOMUNIKACJI.

Układ drogowy obsługujący gminę Brzeźnio i zapewniający jej powiązania komunikacyjne z regionem stanowią: droga wojewódzka Nr 482 (wcześniej droga krajowa Nr 14), drogi powiatowe oraz drogi gminne.

Przez obszar gminy Brzeźnio przebiega zrealizowana w 2014r droga ekspresowa S8. Droga ta przechodzi przez Stefanów Ruszkowski, Barczew, Pyszków, Nową Wieś. Z terenu gminy nie ma bezpośredniego włączenia się do trasy. Na terenie gminy nie ma węzłów, miejsc obsługi podróżnych.

Najważniejszą arterią komunikacyjną w gminie do czasu wybudowania trasy S8 był odcinek drogi krajowej Nr 14 – głównej ruchu przyspieszonego relacji Łódź-Walichnowy - obecnie droga wojewódzka Nr 482. Na odcinku gminy Brzeźnio droga ta ma długość 10,5 km. Są przy niej położone miejscowości: Dębołęka, Tumidaj, Próba, Zapole, Rembów i Nowa Wieś. Kolizyjnymi, z uwagi na bezpośrednią obsługę zabudowy przy drodze są: Dębołęka, Próba i Zapole. Sytuacja może się poprawić dzięki wybudowaniu drogi ekspresowej S-8 i przeniesieniu ruchu tranzytowego.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego zakłada podniesienie do rangi drogi wojewódzkiej drogi powiatowej nr 1705E.

Drogi powiatowe na terenie gminy Brzeźnio:

- Drogę Nr 1705E relacji Burzenin - Lipno - Złoczew. Odcinek przez gminę Brzeźnio ma długość 4,8 km.
- Drogę Nr 1707E relacji Chajew – Kliczków Mały - Kliczków Wielki. Odcinek w gminie Brzeźnio ma długość 4,3 km.
- Drogę Nr 1708E relacji Brzeźnio - Brąszewice przez, Ostrów. Odcinek w gminie Brzeźnio ma długość 7,1 km.
- Drogę Nr 1708E relacji Brzeźnio - Zapole. Droga ta w całości biegnie przez gminę Brzeźnio i ma długość 2,3 km
- Drogę Nr 1708E relacji Zapole -Burzenin przez Barczew. Odcinek w gminie Brzeźnio ma długość 5,2 km.
- Drogę Nr 1711E relacji Brzeźnio - Gęsina - Kliczków Wielki. Droga ta w całości biegnie przez gminę Brzeźnio i ma długość 9,0 km.

- drogę Nr 1712E relacji Brzeźnio – Kliczków Wielki przez Krzaki,. Droga ta ma w gminie Brzeźnio długość 6,8 km.
- Drogę Nr 1727E relacji Brzeźnio – Pyszków. Droga ta, w całości w gminie Brzeźnio, ma długość 4,8 km.
- Drogę Nr 1727E relacji Lipno – Pyszków. Droga ta, w całości w gminie Brzeźnio, ma długość 3,6 km.
- Drogę Nr 1728E relacji Barczew-Pyszków w całości o przebiegu przez gminę Brzeźnio ma długość 2,8 km.
- Drogę Nr 1729E relacji Brzeźnio – Tumidaj w całości o przebiegu przez gminę Brzeźnio o długości 3,2 km.
- Drogę Nr 1705E relacji Chajew – Złoczew. Odcinek w gminie Brzeźnio biegnie wzdłuż zachodniej granicy gminy.

Parametry dróg powiatowych obecnie nie odpowiadają wymaganiom dróg zbiorczych i zarządca tych dróg uznaje je za drogi lokalne. Jedynie droga Nr 1729E Brzeźnio - Tumidaj, po niedawnej przebudowie ma w części parametry drogi zbiorczej. Istniejące parametry dróg na większości obszarów są wystarczające dla obecnej i planowanej obsługi komunikacyjnej. Należy dążyć do przebudowy tych dróg ze szczególnym uwzględnieniem zapewnienia normatywnych parametrów technicznych i użytkowych. Mając to na uwadze parametry dróg będą ustalane indywidualnie.

W celu poprawienia bezpieczeństwa ruchu rowerowego, zaleca się urządzenie wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych wg rysunku studium, wydzielonych tras rowerowych, zapewniających bezpieczny dojazd do miejscowości gminnej.

Przez teren gminy nie przebiegają linie kolejowe. W ramach planowanej budowy Kolei Dużych Prędkości relacji Warszawa – Łódź – Wrocław/Poznań w opracowanej części I studium wykonalności przez teren gminy przechodził jeden z wariantów przebiegu linii KDP. Nie był to przebieg rekomendowany przez Zarząd PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Ostatecznie zrezygnowano z tego przebiegu.

Wnioski.

Należy dążyć do podniesienia sprawności funkcjonowania układu komunikacyjnego poprzez sukcesywną przebudowę dróg powiatowych do wyższych parametrów użytkowych pozwalających na przypisanie im klasy dróg zbiorczych.

W miarę możliwości, przy planowanej przebudowie dróg powiatowych należy uwzględnić tworzenie ścieżek rowerowych zapewniających bezpieczny dojazd do miejscowości gminnej.

6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO.

Gmina Brzeźnio nie wyróżnia się w tym zakresie niczym spośród innych gmin powiatu sieradzkiego ją otaczających. Krajobraz jest w zasadzie płaski, a zabudowa typowa dla wsi Polski Środkowej. Wyróżniają się jedynie wsie Kliczków Mały i Kliczków Wielki, gdzie stosunkowo dobrze zachował się historyczny układ ruralistyczny i gdzie spotkać można najwięcej cech wyróżniających starszą zabudowę od nowszej, typowej dla innych wsi, obszarów podmiejskich i małych miast regionu. To tutaj, a także w Ostrowie, Barczewie, Nowej Wsi znajdują się starsze i cenne kulturowo zespoły rezydencjalne, z którymi wiążą się założenia parkowe. W innych miejscowościach gminy zabudowa wiejska jest zniekształcona standardowym budownictwem nie odpowiadającym lokalnym tradycjom. Proces ten pogłębia się, przy czym w ostatnim okresie spotkać można pojedyncze przykłady nowej zabudowy rezydencjalnej tj. domów mieszkalnych na dużych powierzchniowo działkach, z założeniami ogrodu.

Obszarem stanowiącym poligon dla kształtowania ładu przestrzennego powinien stać się obszar otaczający zbiornik retencyjny „Próba”. Obecnie jest on szybko zabudowywany domami letniskowymi na podstawie ważnych planów miejscowych, które jednak nie są oparte o jakąś jednolitą wizję kształtowania architektury budynków i nadawania obszarowi indywidualnych cech związanych z wypoczynkiem przyrodniczym. Taką próbę stworzenia całościowej wizji należy podjąć i to bardzo szybko.

7. ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA, BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Według materiałów Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu, za obszar szczególnego zagrożenia powodzią uznany został tylko obszar w dolinie rzeki Żegliny według rysunku Studium. Dla rzeki Myji wody o prawdopodobieństwie przewyższenia mieszczą się w korycie rzeki. Na pozostałych obszarach dolinnych, wprawdzie zagrożenia powodzią nie ma, ale nie należy jednak dopuszczać do ich zabudowy.

Obydwie rzeki tj. Żeglina i Myja, na których istnieją punkty pomiarowo-kontrolne w zakresie czystości wód, wykazują w ocenie ogólnej, że wody prowadzone tymi rzekami nie mieszczą się w dopuszczalnych normach sanitarnych. Szczególnie istotne jest to w przypadku Żegliny, która na odcinku zbiornika „Próba” jest wykorzystywana do kąpeli w okresie lata.

Obszary uciążliwości akustycznych to strefa przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu dla zabudowy mieszkaniowej i innych funkcji chronionych wzdłuż drogi wojewódzkiej Nr 482 (dotychczasowej drogi krajowej Nr 14). Wielkość strefy wymaga potwierdzenia stosownymi ocenami uciążliwości, jednak w odległości 60-100 m po obydwu stronach drogi – nie powinno się dopuszczać do nowej zabudowy obiektami o funkcjach chronionych.

Obszary położone bezpośrednio przy drodze wojewódzkiej (wcześniej droga krajowa Nr 14) to obszary istotnego zagrożenia w sytuacjach poważnych awarii. Po tych trasach przebiegających przez tereny zabudowane, przewożone są bowiem wszystkie paliwa płynne i inne materiały niebezpieczne.

Wzdłuż trasy linii wysokiego napięcia 110 kV nie ma obecnie zabudowy o funkcjach chronionych i nadal należy taki stan zachować. Podobny korytarz bez zabudowy należy zachować wzdłuż projektowanego gazociągu wysokiego ciśnienia, jednak – jak wskazuje na to mapa ewidencji gruntów w otoczeniu zbiornika „Próba” w korytarzu tym zostały już wydzielone nowe działki z przeznaczeniem pod zabudowę lotniskową. Jest to istotna kolizja, wymagająca rozwiązania w nowym planie miejscowym dla tego obszaru.

Nie ma w gminie Brzeźnio terenów narażonych na osuwanie się mas ziemnych.

Za bezpieczeństwo publiczne w gminie Brzeźnio odpowiada Komenda Powiatowa Policji w Sieradzu oraz Komisariat Policji w Brzeźniu monitorujący na bieżąco sytuację i prowadzący działania prewencyjne.

Na terenie gminy działa 12 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, tj. Brzeźnio, Zapole, Barczew, Pyszków, Nowa Wieś, Gozdy, Ostrów, Krzaki, Dębołęka, Kliczków Mały, Kliczków Wielki, Gęsina

Dwie jednostki OSP, w Brzeźniu i Kliczkowie Wielkim są włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego.

8. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW

W strukturze własnościowej gminy dominują indywidualne gospodarstwa rolne. Niewielka powierzchnia gruntów jest we władaniu sektora publicznego, są to głównie grunty zajęte pod lasy, drogi oraz wody.

9. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

Potrzeby rozwoju gminy pokazują między innymi wnioski mieszkańców do niniejszego studium, z których wynika, że najpilniejszymi potrzebami w gminie są:

- przeznaczenie terenów na zabudowę mieszkaniową jednorodzinną,
- przeznaczenie terenów na zabudowę usługową,
- przeznaczenie terenów na zabudowę rekreacyjną,
- rozbudowa i modernizacja systemów infrastruktury.

Poza tym, do potrzeb rozwoju gminy należy zaliczyć:

- usprawnienie i modernizację systemu komunikacyjnego,
- dostosowanie obiektów i przestrzeni do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- preferowanie rozwoju nowoczesnych technologii ochrony środowiska,
- uporządkowanie zieleni przy obiektach usługowych,
- propagowanie rolnictwa ekologicznego,

- ochronę gruntów o wyższych klasach bonitacyjnych przed ruralizacją,
- zaktywizowanie szlaków turystycznych.

Za możliwości rozwoju gminy należy uznać:

- wykorzystanie środków Unii Europejskiej,
- wykorzystanie walorów przyrodniczych gminy do rozwoju funkcji agroturystycznej, wzrost popytu na usługi agroturystyczne,
- rozwój usług jako konsekwencja wzrostu dochodów ludności,
- rosnący popyt na działki pod budownictwo mieszkaniowe, letniskowe i usługowe,
- przebieg przez obszar gminy projektowanego gazociągu,
- wykorzystanie dogodnego połączenia komunikacyjnego z regionem, zwłaszcza z ośrodkiem powiatowym - Sieradzem.

Dla oceny uwarunkowań wynikających z potrzeb i możliwości rozwoju gminy przeprowadzono analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem prognozy demograficznej, oceny możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy oraz bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Analiza ekonomiczna

Na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat gmina odnotowała systematyczny wzrost dochodów, które w 2015r. osiągnęły poziom 23 220 393,13 zł. Na dochód ogółem składają się subwencja ogólna, dochody własne, dotacje celowe z budżetu państwa oraz środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej i inne środki określone w odrębnych przepisach.

Tabela 9.1.1. Dochody ogólne gminy Brzeźnio w latach 2005-2015

Kategoria dochodu	2005	2010	2015
Dochody ogółem	10 311 965 zł	17 550 814,75 zł	23 220 393,13 zł
Dochody własne	2 893 338 zł	3 423 119,04 zł	8 268 378,17 zł
Subwencja ogólna	5 315 861 zł	8 329 003,00 zł	8 102 339,00 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS, 2016.

Subwencje ogólne są przekazywane przez organy państwowe na zadania własne gmin i stanowią, łącznie z dochodami własnymi, podstawę do planowania wydatków budżetowych na dany rok. O przeznaczeniu środków przekazanych w ramach subwencji decyduje organ stanowiący – Rada Gminy Brzeźnio.

Zgodnie z ustawą z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (t.j. Dz. U. z 2016. r. poz. 198 z późn. zm.) źródłami dochodów gminy są:

1) wpływy z podatków:

- od nieruchomości,
- rolnego,
- leśnego,
- od środków transportowych,
- dochodowego od osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej
- od spadków i darowizn,
- od czynności cywilnoprawnych;

2) wpływy z opłat:

- skarbowej,
- targowej,
- miejscowej, uzdrowiskowej i od posiadania psów,
- reklamowej,
- eksploatacyjnej
- innych stanowiących dochody gminy, uiszczanych na podstawie odrębnych przepisów.

W strukturze dochodów własnych gminy Brzeźnio największy udział mają udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa (30,0 %), dochody podatkowe ustalone i pobierane na

podstawie odrębnych ustaw (22,8 %), oraz podatku od nieruchomości (12,0 %) i podatku rolnego (6,6%). W 2005 r. wpływy z podatków stanowiących dochody budżetu państwa stanowiły ok. 23,4% dochodów własnych gminy. W analizowanym okresie zmniejszył się natomiast udział dochodów z podatku od nieruchomości z 28,2 % dochodów własnych gminy w 2005 r. do w/w 12,0 % w 2015 r. Dochody osiągnięte z tytułu podatku rolnego w 2005 r. stanowiły 12,3 % dochodów własnych, a w 2015 r. jedynie 6,6 %.

Wydatki gminy Brzeźnio związane są z realizacją zadań, do których należą, zgodnie z art. 6 ustawy o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 446), wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, niezastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów oraz z realizacją zadań, do których należą, zgodnie z art. 7, zadania własne zaspakajające zbiorowe potrzeby wspólnoty.

Wydatki ponoszone przez jednostki samorządu terytorialnego podzielić można pod względem przeznaczenia na dwie duże grupy:

- wydatki bieżące – związane z zapewnieniem prawidłowego funkcjonowania poszczególnych obiektów jednostek samorządu terytorialnego i zaspokajaniem bieżących potrzeb wynikających z realizacji zadań,
- wydatki inwestycyjne – służące podwyższaniu standardów i zakresu usług oraz szeroko rozumianemu rozwojowi jednostki samorządu terytorialnego.

Tabela nr 9.1.2. Wydatki gminy Brzeźnio w latach 2005-2015

Wydatki	2005	2010	2015
Wydatki ogółem	9 531 494 zł	19 250 874,82 zł	23 533 026,48 zł
Wydatki bieżące	<i>b.d.</i>	15 421 930,07 zł	16 198 529,36 zł
Wydatki inwestycyjne	324 525 zł	3 828 944,75 zł	7 334 497,12 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS, 2016.

W strukturze wydatków bieżących największy udział mają wydatki przeznaczone na oświatę i wychowanie, które od kilku lat niewiele spadają. Druga co do wielkości grupa wydatków bieżących związana jest z szeroko rozumianą pomocą społeczną, a kolejne grupy wydatków budżetowych stanowią wydatki na administrację publiczną, wydatki związane z transportem i łącznością oraz gospodarką komunalną i ochroną środowiska.

Tabela nr 9.1.3. Wydatki bieżące gminy Brzeźnio w latach 2010-2015

Kategoria wydatków	2010	2015
Oświata i wychowanie	7 069 884,53 zł	7 578 691,45 zł
Pomoc społeczna	2 757 635,62 zł	2 958 906,75 zł
Administracja publiczna	2 125 559,40 zł	2 508 236,26 zł
Transport i łączność	2 746 731,82 zł	748 308,56 zł
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	496 082,28 zł	7 350 470,88 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS, 2016.

Analiza środowiskowa

Uwarunkowania wynikające z przeprowadzonej analizy stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej, predyspozycji geograficzno-klimatycznych oraz wyników inwentaryzacji poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego, które warunkują rozwój przestrzenny, pozwalają określić predyspozycje i ograniczenia dla rozwoju określonych funkcji związanych z nowymi terenami przeznaczonymi pod zabudowę w gminie Brzeźnio.

Tereny wyłączone z zabudowy:

- rzeki, mniejsze ciekі, kanały, rowy stałe lub okresowe,
- zbiorniki wodne,
- tereny podmokłe, zabagnione,
- tereny izolowanych zagłębień bezodpływowych,
- tereny leśne i większe zadrzewienia,
- tereny łąk i pastwisk pełniących funkcje ekologiczne,
- tereny objęte ochroną konserwatorską,

- tereny cmentarzy,
- pomniki przyrody,
- tereny udokumentowanych złóż kopalin,

Tereny z ograniczeniami w zagospodarowaniu:

- tereny charakteryzujące się płytkim poziomem wód gruntowych (do 1,0 m p.p.t.),
- tereny w granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią,
- tereny predysponowane do wyznaczenia rolniczej przestrzeni produkcyjnej, korzystnych warunkach glebowych (wysokie klasy bonitacyjne gleb II-III)

Pozostałe tereny korzystne dla zainwestowania:

- tereny zbudowane z gruntów mineralnych (piasków luźnych i gliniastych) o dużym zróżnicowaniu warunków gruntowo-wodnych i geotechnicznych, korzystne dla zabudowy z ograniczeniami,
- tereny zbudowane z gruntów mineralnych (piasków gliniastych i glin), o warunkach gruntowo-wodnych umożliwiających zainwestowanie oraz stosunkowo korzystnych warunkach geotechnicznych,
- tereny zbudowane z gruntów mineralnych (piaszczysto-żwirowych), bez ograniczeń geotechnicznych, bardzo korzystne dla zabudowy,
- tereny częściowo już zabudowane, w większości posiadające uzbrojenie techniczne, korzystne do kontynuowania na nich nowych inwestycji.

Analiza środowiskowa elementów środowiska przyrodniczego wskazuje nieznaczne przekształcenia środowiska przyrodniczego gminy. Stopień degradacji poszczególnych komponentów jest nieznaczny. Niewielkie pogorszenie stanu sanitarnego powietrza atmosferycznego wynika z lokalnej emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych z indywidualnych palenisk domowych, zakładów produkcyjno-usługowych oraz emisji spalin ze środków transportu wzdłuż najbardziej uczęszczanych szlaków komunikacyjnych. Nieznaczne pogorszenie stanu wód powierzchniowych jest wynikiem zrzutu ścieków, przede wszystkim pochodzących z gospodarstw domowych.

Powyższe uwarunkowania nie stwarzają szczególnych ograniczeń dla rozwoju przestrzennego.

Przy wyznaczaniu nowych terenów przeznaczonych pod zainwestowanie istotne jest jednak uwzględnienie wymagań wynikających z uwarunkowań przyrodniczych, a zwłaszcza obszarów objętych formami ochrony przyrody, lasów, trwałych użytków zielonych, zadrzewień i dolin rzecznych oraz terenów rolniczych najwyższych klas bonitacyjnych. Należy również pamiętać, iż nowe inwestycje powinny być lokalizowane przede wszystkim na obszarach, które z obiektywnych przyczyn są najbardziej atrakcyjne dla zmiany przeznaczenia na cele nierolnicze.

Analiza społeczna

Liczba ludności i jej zmiany

Gmina Brzeźnio należy do obszarów słabo zaludnionych na tle powiatu sieradzkiego. Wskaźnik gęstości zaludnienia kształtuje się poniżej średniej przypadającej na gminy powiatu i w 2016 roku wynosił 49 osób/km² (średnia dla powiatu sieradzkiego to 80 osób/km²). Gęstość zaludnienia w gminie Brzeźnio jest zdecydowanie niższa od średniej dla województwa (137 osób/km²) i od średniej krajowej wynoszącej 123 osoby/km². Analizując gęstość zaludnienia w gminie na przestrzeni ostatnich 10 lat nie obserwuje się tendencji spadkowej.

Tabela nr 9.3.1.1. Gęstość zaludnienia w os./km²

Jednostka	2005	2010	2015
gmina Brzeźnio	49	49	49
pow. sieradzki	81	81	80
woj. łódzkie	141	140	137
Polska	122	123	123

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pochodzących z Banku Danych Lokalnych.

Według danych Urzędu Gminy w Brzeźniu na dzień 31.12.2016r. gminę zamieszkiwało 6357 mieszkańców.

W gminie obserwuje się zjawisko zmniejszania się liczby mieszkańców. W ciągu ostatnich 15 lat liczba ludności gminy zmniejszyła się o 91 osoby. Spowodowane jest to głównie ujemnym saldem migracji, gdyż przyrost naturalny jest w poszczególnych latach zmienny i oscyluje wokół zera.

Tabela nr 9.3.1.2. Liczba mieszkańców gminy Brzeźnio w latach 2000-2015

Data	Liczba mieszkańców
31.12.2015	6 357
31.12.2014	6 338
31.12.2013	6 301
31.12.2012	6 341
31.12.2011	6 325
31.12.2010	6 318
31.12.2009	6 297
31.12.2008	6 293
31.12.2007	6 322
31.12.2006	6 344
31.12.2005	6 370
31.12.2004	6 377
31.12.2003	6 335
31.12.2002	6 361
31.12.2001	6 386
31.12.2000	6 448

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Analizując strukturę wieku mieszkańców pod kątem wieku produkcyjnego i nieprodukcyjnego, okazuje się, że w wieku produkcyjnym w 2015r. było w Gminie Brzeźnio 64,8% ogólnej liczby mieszkańców, zaś w wieku przedprodukcyjnym 15,5% i poprodukcyjnym 19,7% mieszkańców. Dla porównania w 2000r. udział grupy przedprodukcyjnej był znacznie wyższy i wynosił 21,9%, grupy produkcyjnej 59,8% i grupy w wieku poprodukcyjnym 18,3%.

Tabela nr9.3.1.3. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym w gminie Brzeźnio

Rok	Wiek						Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
	przedprodukcyjny		produkcyjny		poprodukcyjny		
	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	
2000	1409	666	3855	1763	1184	797	40,2
2005	1223	571	4009	1858	1138	733	37,1
2010	1068	504	4121	1869	1129	777	34,8
2015	988	462	4120	1871	1249	829	35,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pochodzących z Banku Danych Lokalnych

Tabela nr 9.3.1.4. Ruch naturalny i migracje ludności w gminie Brzeźnio

Rok	Ruch naturalny				Migracje wewnętrzne na pobyt stały		
	Urodzenia żywe	Zgony		Przyrost naturalny	Napływ	Odływ	Saldo migracji
		ogółem	w tym niemowląt				
2000	77	82	-	-5	90	78	12
2005	62	83	-	-21	86	78	8
2010	75	85	2	-10	89	73	16

2015	71	62	-	9	bd.	bd.	bd.
------	----	----	---	---	-----	-----	-----

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pochodzących z Banku Danych Lokalnych

Przyrost naturalny w 2015 r. w gminie był dodatni i wynosił 9. W ujęciu dekady liczba ludności w gminie systematycznie spada. Jednocześnie w ostatnich latach zaobserwować można niewielki wzrost liczby mieszkańców. Liczba ludności w wieku produkcyjnym wykazuje wzrost, wzrasta jednak liczba ludności w wieku poprodukcyjnym. Oznacza to powolny wzrost średniego wieku mieszkańców gminy

Warunki mieszkaniowe

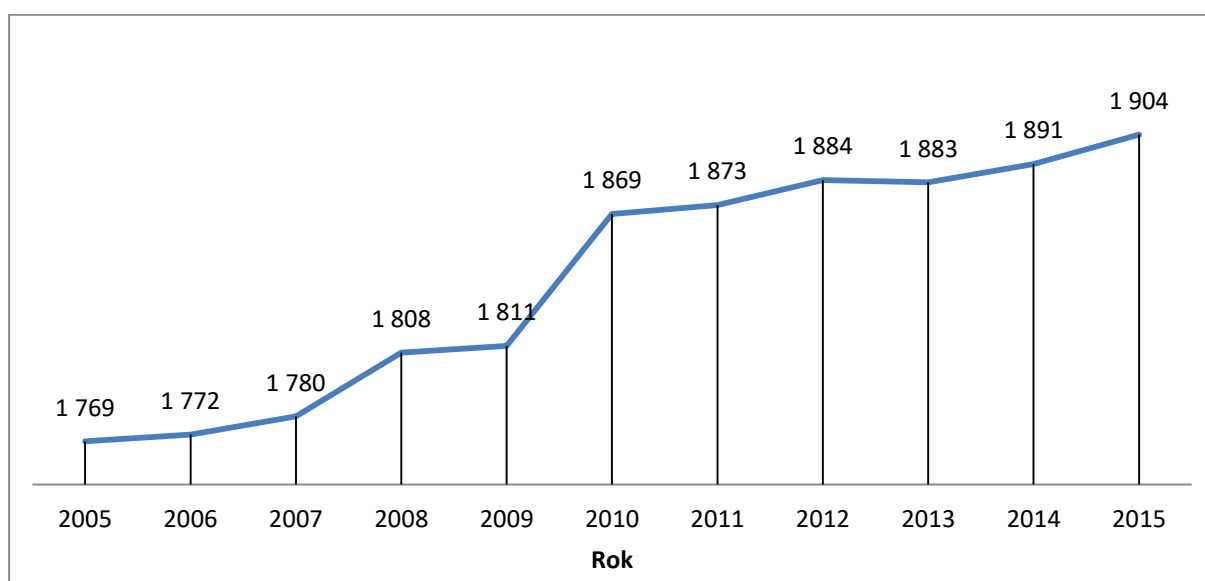
Zasoby mieszkaniowe gminy Brzeźnio, według banku danych lokalnych GUS z 2015 r. obejmowały łącznie 1904 mieszkania z 8044 izbami. Własność osób fizycznych stanowi większość mieszkań, gmina dysponuje 22 mieszkaniami znajdującymi się w zasobach komunalnych. Przeciętna liczba izb w mieszkaniu wynosi 4,22 natomiast przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wyniosła 94,7 m² i była większa o 4,6 m² w stosunku do 2005 roku.

Tabela 9.3.2. Zasoby mieszkaniowe w latach 2005-2015r.

Zasoby mieszkaniowe	Mieszkania	Izby	Powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²
2005	1769	7125	159 313
2006	1772	7142	159 876
2007	1780	7189	161 103
2008	1808	7336	165 057
2009	1811	7357	165 618
2010	1869	7842	174 614
2011	1873	7863	175 264
2012	1884	7927	177 079
2013	1883	7924	177 115
2014	1891	7972	178 417
2015	1904	8044	180 361

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS, 2016.

Wykres 9.3.2. Liczba mieszkań w Gminie Brzeźnio w latach 2005-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS, 2015

Na podstawie analizy zmian cech ilościowych zasobów mieszkaniowych w ostatnim dziesięcioleciu, prognozuje się dalszy przyrost liczby mieszkań, a także wzrost przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań w założonej 30 letniej perspektywie planistycznej (o około 15% w stosunku do roku 2015). Związane jest to przede wszystkim z potrzebą poprawy warunków zamieszkania mieszkańców gminy Brzeźnio oraz zmianą wzorów życia rodzinnego. Drugi czynnik dotyczy problematyki zaniku domów wielopokoleniowych (obejmujących trzy lub więcej pokoleń), jako formy zamieszkania dla rodzin. Obecna przemiana modelu rodziny w której dzieci opuszczają dom zostawiając rodziców na dużej powierzchni mieszkania przyczynia się do wzrostu wymienionych w powyższej tabeli cech.

Do innych czynników wpływających na powyższy stan możemy zaliczyć:

- starzenie się społeczeństwa
- samotność starszych ludzi
- migracje młodych ludzi
- większa liczba rodziców samotnie wychowujących dzieci
- wzrost liczby tzw. singli
- pary bezdzietne

Prognoza demograficzna

Prognoza demograficzna obejmuje przewidywanie kształtowania się w przyszłości zjawisk i procesów demograficznych, ich kierunków oraz tempa rozwoju, jak również przemian strukturalnych. Przewidywanie przyszłych kierunków zmian procesów demograficznych zawsze jest obciążone dużą niepewnością.

Prognozę demograficzną dla gminy Brzeźnio oparto na danych Głównego Urzędu Statystycznego. Niestety prognoza ta odnosi się jedynie do poziomu powiatów, zatem jedyną możliwością było przyjęcie danych charakteryzujących cały powiat sieradzki i na ich podstawie określenie prognozowanej liczby ludności na obszarze gminy Brzeźnio.

Prognozę demograficzną przedstawiono w założonym horyzoncie czasowym obejmującym najbliższe 30 lat. W pierwszej kolejności określono prognozowaną zmianę liczby ludności w latach 2015-2045 w ujęciu procentowym (tab. 7.4.1.). Następnie uzyskane wartości wskaźników odniesiono do aktualnej liczby ludności na obszarze gminy Brzeźnio i w ten sposób określono prognozowaną liczbę ludności w założonej perspektywie czasowej (Wykres nr 7.4.).

W tabeli 7.4.2. zaprezentowano uzyskane wyniki dotyczące prognozowanej liczby ludności, w tym w podziale na obszar gminy w 2045 roku.

Tabela nr7.4.1. Prognozowana zmiana liczby ludności w latach 2015-2045

Nazwa	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Gmina Brzeźnio	-9,08	-8,42	-9,74

Źródło: Obliczenia własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS 2016.

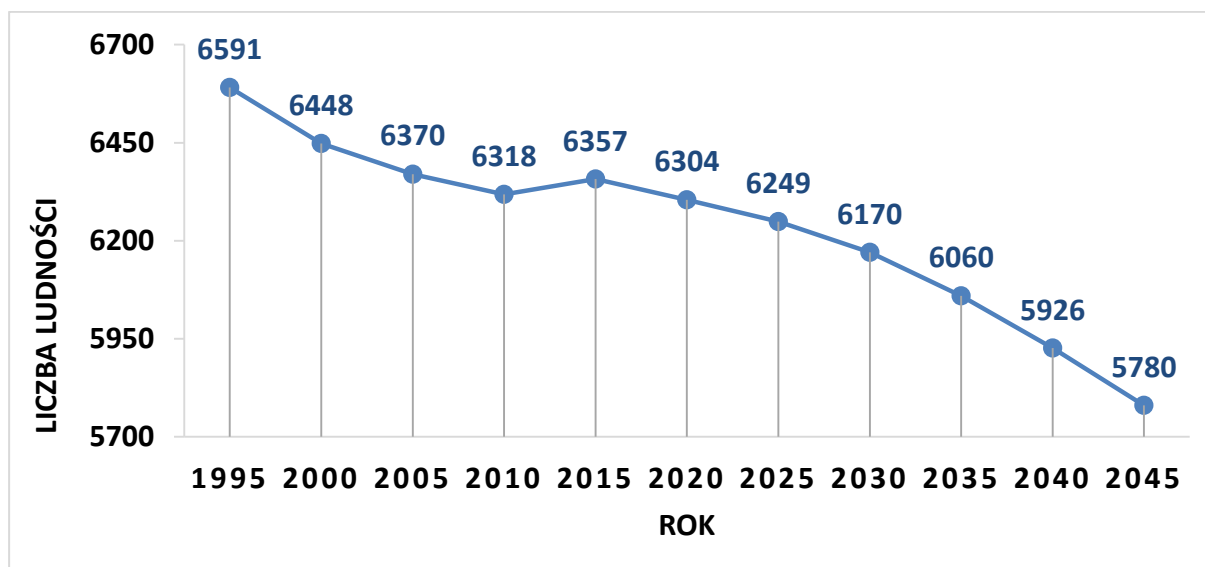
Tabela nr7.4.2. Prognozowana liczba ludności w 2045

Nazwa	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Gmina Brzeźnio	5780	2926	2854

Źródło: Obliczenia własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, GUS 2016.

Wykres nr 7.4.3. Prognozowane zmiany w liczbie ludności gminy Brzeźnio w latach 2015-2045

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych, GUS 2016.

Analizując dane zamieszczone w powyższej tabeli należy stwierdzić, iż w okresie perspektywnym 30 lat, ludność gminy Brzeźnio zmniejszy się średnio o 9% w stosunku do stanu ludności w 2015 r.

Uwarunkowania demograficzne stanowią istotny argument przemawiający za racjonalizacją polityki przestrzennej. Nowe tereny przeznaczone pod zainwestowanie, przede wszystkim pod zabudowę mieszkaniową, powinny uwzględniać faktyczne zmiany w zakresie przekształceń struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, tendencje w zakresie wzrostu średniej powierzchni mieszkań i potrzebę poprawy warunków zamieszkania w zakładanej perspektywie planistycznej, biorąc pod uwagę prognozowaną depopulację gminy.

Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy

Dla oceny możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy, istotna jest przede wszystkim analiza wydatków inwestycyjnych.

Na przestrzeni ostatnich lat odnotowano zmienny poziom wydatków inwestycyjnych w zakresie transportu i łączności oraz gospodarki komunalnej i ochrony środowiska, istotnych z punktu widzenia jej rozwoju społeczno-gospodarczego (tab. 7.5.1.). Wynikają one przede wszystkim z wartości planowanych do realizacji inwestycji w danym roku oraz możliwości pozyskania środków zewnętrznych na ich współfinansowanie.

Tabela nr9.5.1. Wydatki majątkowe inwestycyjne w latach 2010-2015

Kategoria wydatków/Rok	Transport i łączność	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	Oświata i wychowanie
2010	2 746 731,82 zł	496 082,28 zł	7 069 884,53 zł
2011	1 786 692,34 zł	519 894,66 zł	7 069 424,01 zł
2012	1 094 241,51 zł	629 614,40 zł	8 009 105,97 zł
2013	1 844 576,68 zł	550 526,73 zł	7 322 487,42 zł
2014	3 020 169,65 zł	5 821 970,35 zł	7 315 771,80 zł
2015	748 308,56 zł	7 350 470,88 zł	7 578 691,45 zł

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS 2016

Uruchamianie przez gminę nowych terenów mieszkaniowych wiąże się z koniecznością rozbudowy infrastruktury technicznej – sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej oraz doprowadzeniem do tych terenów dróg publicznych. Po analizie stwierdzono, iż potrzeby inwestycyjne gminy wynikające

z konieczności realizacji zadań własnych, związane z lokalizacją nowej zabudowy nie przekroczą możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy. Realizacja infrastruktury odbywać się będzie etapowo w ciągu najbliższych kilkudziesięciu lat biorąc pod uwagę priorytety w zakresie wyposażania określonych terenów. Finansowanie ww. działań opierać się będzie przede wszystkim na podstawie dochodów własnych miasta i gminy, ale także poprzez pozyskanie różnego rodzaju dotacji. W przypadku niedoboru środków finansowych budżetu istnieje ponadto możliwość zaciągania kredytów.

Większość terenów zabudowy wskazanych w Studium posiada możliwość obsługi komunikacyjnej w oparciu o obecny układ drogowy. Z terenów niezagospodarowanych, a ujętych w dotychczasowym dokumentach planistycznych, konieczność skomunikowania przez nowy system dróg wystąpi dla terenów zabudowy mieszkaniowo-usługowej i zagrodowej o niskiej intensywności oraz terenów zabudowy mieszkaniowo-usługowej o niskiej intensywności w miejscowościach

Ze względu na fakt, iż realizacja infrastruktury technicznej i społecznej zostanie rozłożona w okresie kilkudziesięciu lat i będzie przebiegać etapowo, w zależności od stopnia zainwestowania poszczególnych terenów, nie ma konieczności weryfikacji zapotrzebowania na nową zabudowę w celu jego dostosowania do możliwości finansowania przez gminę planowanego uzbrojenia terenów.

Przy uwzględnieniu faktu, iż gmina posiada rozwiniętą sieć infrastruktury technicznej, nie przewiduje się, aby wydatki na cele własne gminy związane z wprowadzeniem nowej zabudowy w Studium, w istotny sposób obciążąły budżet.

W celu zapewnienia właściwego finansowania inwestycji związanych z obsługą terenów zabudowy, gmina rokrocznie przeznaczona znaczną część budżetu dla realizacji zadań inwestycyjnych. Dyscyplina budżetowa oraz racjonalność wydatków w ramach poszczególnych projektów, pozwalają stwierdzić, że możliwości finansowe gminy umożliwią wykonanie sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej.

10. OCENA ZMIAN W ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM GMINY BRZEŹNIO

Po uchwaleniu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brzeźnio zostały sporządzone następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- dla terenu oczyszczalni ścieków we wsi Brzeźnio – uchwała Nr XXIV/174/01 Rady Gminy Brzeźnio z dnia 25 czerwca 2001 r.
- dla terenów zabudowy letniskowej, letniskowo-mieszkaniowej i mieszkaniowej we wsiach Ruszków i Stefanów Ruszkowski - uchwała Nr III/24/02 Rady Gminy w Brzeźniu z dnia 30 grudnia 2002 r.
- dla terenów zabudowy letniskowej we wsi Stefanów Ruszkowski - uchwała Nr VIII/66/03 Rady Gminy Brzeźnio z dnia 29 sierpnia 2003 r.
- dla terenów przeznaczonych do zalesienia - uchwała Nr XXX/190/06 Rady Gminy Brzeźnio z dnia 11 kwietnia 2006 r.
- dla obszaru położonego w miejscowości Rydzew (tereny eksploatacji powierzchniowej) - uchwała Nr XXIV/144/2012 Rady Gminy Brzeźnio z dnia 18 grudnia 2012 r.
- dla obszaru położonego w miejscowości Wierzbowa (tereny eksploatacji powierzchniowej) - uchwała Nr XXIV/145/2012 Rady Gminy Brzeźnio z dnia 18 grudnia 2012 r.
- dla obszaru położonego w miejscowości Rydzew (tereny eksploatacji powierzchniowej) - uchwała Nr XXVIII/169/2013 Rady Gminy Brzeźnio z dnia 9 kwietnia 2013 r.

Ocenia się, że pokrycie planami miejscowymi gminy Brzeźnio wynosi około 35 % całego obszaru gminy, jednak w stosunku do potrzeb stanowić to będzie około 1/4. Najpilniejszym w najbliższym czasie zadaniem planistycznym będzie sporządzenie planów miejscowych dla planowanych elektrowni wiatrowych i słonecznych, planu miejscowego dla całego obszaru koncentracji procesów inwestycyjnych w rejonie zbiornika Próba, przyjęcie jednej całościowej koncepcji zagospodarowania tego obszaru i uporządkowanie działań związanych z dokonanymi już i nadal trwającymi podziałami gruntów rolnych i leśnych. Kolejnym zadaniem planistycznym będzie sporządzenie planu miejscowego dla zespołu osadniczego wsi Brzeźnio – Bronisławów.

Od stycznia 2004 r., dla terenów, dla których nie ma miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wydawane są decyzje o warunkach zabudowy i decyzje o ustaleniu lokalizacji celu publicznego. Rocznie wydaje się średnio 70 - 90 decyzji o warunkach zabudowy. W 2014r. decyzji tych

wydano łącznie 54. Większość decyzji dotyczyła wsi Brzeźnio, Bronisławów, Dębołęka, Tumidaj i Zapole. Najwięcej dotyczy zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Najważniejsze uwarunkowania polityki przestrzennej gminy przedstawia rysunek Studium stanowiący załącznik Nr 3 do uchwały w sprawie uchwalenia zmiany Studium.

V. KIERUNKI POLITYKI PRZESTRZENNEJ

1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW

1.1. WSTĘP

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, niniejsze studium określa kierunki zagospodarowania przestrzennego obszaru gminy Brzeźnio uwzględniając problematykę określoną w art. 10 ust.2. Kierunki te wynikają z analizy uwarunkowań odnoszących się do problematyki wynikającej z art. 10 ust.1 ustawy.

Kierunki polityki przestrzennej gminy zapisano w odniesieniu do poszczególnych sołectw. Można je więc traktować jako cele zagospodarowania przestrzennego na przedstawionych graficznie terenach. Cele zaś zostały przyjęte w wyniku wszechstronnej analizy uwarunkowań przestrzennych, z której syntetyczny wyciąg zawarto w niniejszej części studium.

Dla określenia kierunków i polityki zagospodarowania przestrzennego gminy przyjęto następujące kryteria wynikające z analizy uwarunkowań funkcjonalno-przestrzennych:

- a. „tereny zabudowy istniejącej” – ustalono na podstawie inwentaryzacji terenowej,
- b. „tereny rozwojowe” – ustalono na podstawie obowiązującego do końca 2003 r. planu miejscowego zagospodarowania przestrzennego gminy Brzeźnio dotychczasowego Studium tendencji rozwojowych w gminie oraz wniosków, które wpłynęły do Wójta Gminy i które rozpatrzono pozytywnie,

Studium i zawarte w nim kierunki polityki przestrzennej jest podstawą do podejmowania kolejnych prac planistycznych w gminie Brzeźnio. Studium, zgodnie z art. 20 ust.2 ustawy, jest też podstawą do badania zgodności przyjętych w projekcie planu miejscowego rozwiązań z ustaleniami tegoż studium. Jednocześnie ustalenia zawarte w studium są wiążące dla organów gminy sporządzających plany miejscowe.

1.2. FUNKCJE GMINY I JEJ JEDNOSTEK OSADNICZYCH.

Wiodącą funkcją gminy Brzeźnio pozostanie nadal rolnictwo i produkcja żywności o kierunku, na którego ukierunkowanie może wpływać bliskie sąsiedztwo Sieradza. Funkcją inicjującą rozwój gminy będzie jednak działalność produkcyjno-wytwórcza, której kierunki może stymulować wybudowana droga ekspresowa S-8 i korzyści płynące z tej inwestycji.

Ośrodkiem wielofunkcyjnym, administracyjno-usługowym pozostanie wieś gminna Brzeźnio. Ośrodkami lokalnymi już w poprzednim studium pierwszej edycji ustalono miejscowości: Barczew, Kliczków Wielki, Kliczków Mały, Ostrów, Zapole, Dębołęka i Nowa Wieś.

Funkcję wsi letniskowych pełnić będą wsie: Ruszków, Stefanów Ruszkowski oraz Lipno. Dla rozwoju funkcji agroturystycznych największe predyspozycje mają: Kliczków Mały, Gęsina, Rydzew, Ostrów, Rybnik i Gozdy.

1.3. OGÓLNE ZASADY POLITYKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.

Zasady te wynikają z obiektywnych uwarunkowań funkcjonalno-przestrzennych oraz tendencji rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Są one następujące:

- 1) Dążenie do poprawy ładu przestrzennego poprzez sukcesywne sporządzanie i wdrażanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- 2) Ochrona i optymalne wykorzystanie istniejących wartości środowiska przyrodniczego i zasobów kulturowych,
- 3) Zachowanie i ochrona terenów otwartych wyłączonych z zabudowy kubaturowej, w szczególności dolin stanowiących podstawowe korytarze ekologiczne oraz pozostałych dolin i obniżeń terenu,
- 4) Wzrost powierzchni terenów zalesionych,
- 5) Rozwój i komponowane zagospodarowanie obszaru rekreacyjnego nad zbiornikiem „Próba” oraz budownictwa letniskowego na innych, atrakcyjnych obszarach gminy,
- 6) Stworzenie programu rozwoju budownictwa mieszkaniowego w gminie z uwzględnieniem kolejności realizacji wyposażania terenów w niezbędne obiekty i urządzenia sieciowe infrastruktury technicznej.
- 7) Wyznaczenie i przygotowanie obszarów mogących stanowić potencjalne oferty gminy dla pozyskania inwestorów, którzy mogliby zrealizować pożądane inwestycje zapewniające rozwój gminy.

- 8) Sukcesywna przebudowa i modernizacja systemu dróg gminnych i powiatowych stanowiących o jego sprawności w dostosowaniu do wymagań wynikających z przepisów odrębnych i potrzeb,
- 9) Rozpoczęcie i wdrożenie procesu urządzania ścieżek rowerowych, w szczególności umożliwiających rozwój turystyki rowerowej, poznawania zabytków i obiektów o walorach kulturowych, cennych przyrodniczo oraz w rejonach rekreacyjnych
- 10) Tworzenie organizacyjnych i programowych podstaw dla rozwoju usług i działalności gospodarczej związanej z rolnictwem i pozarolniczymi działami gospodarki,
- 11) Zapewnienie i dbałość o estetykę miejsc zamieszkania, pracy i wypoczynku.

1.4. WYTYCZNE OKREŚLANIA W PLANACH MIEJSCOWYCH ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW. DOPUSZCZALNY ZAKRES I OGRANICZENIA ZMIAN.

Tereny osadnictwa wiejskiego

Funkcja podstawowa:

- tereny zabudowy zagrodowej.

Funkcja towarzysząca lub uzupełniająca:

- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- tereny zabudowy usługowej,
- tereny drobnej wytwórczości,
- tereny zabudowy rekreacyjnej.

Charakterystyka:

Tereny zabudowy osadnictwa wiejskiego stanowią obecnie główną strukturę kształtującą przestrzeń gminy. Studium przewiduje adaptację dotychczasowego zagospodarowania oraz uzupełnienie istniejących pasm zabudowy. Nowa zabudowa ma stanowić uzupełnienie istniejącej oraz nawiązywać do jej charakteru.

Postępującym zjawiskiem zachodzącym w krajobrazie wiejskim jest stopniowe zastępowanie zabudowy zagrodowej zabudową mieszkaniową jednorodziną bądź wykorzystywanie zagród w charakterze zabudowy rekreacyjnej. Ma to związek z postępującą zmianą profilu zatrudnienia mieszkańców wsi, coraz częściej utrzymujących się z pozarolniczych źródeł. Z tego względu nie przewiduje się w studium zwiększonego popytu na tereny o charakterze zabudowy zagrodowej.

Zlokalizowanie zabudowy zagrodowej wzdłuż ciągów komunikacyjnych i znaczne jej oddalenie od właściwych centrów miejscowości stwarza ponadto potrzebę sytuowania usług jako funkcji uzupełniającej.

Wytyczne:

- adaptacja istniejącego zagospodarowania do nowych warunków, z uwzględnieniem modernizacji, rozbudowy i przebudowy budynków, z jednoczesnym porządkowaniem istniejącej zabudowy oraz jej uzupełnianiem,
- nowa zabudowa stanowić ma uzupełnienie istniejącej zabudowy i nawiązanie do jej charakteru,
- gabaryty i forma architektoniczna nie mogą powodować dysharmonii otoczenia i zakłócać krajobrazu,
- zakaz lokowania dużych ferm zwierzęcych (powyżej 40DJP) w terenach mieszkalnych,
- możliwość lokowania małych zakładów przetwórstwa rolnego z ograniczeniem uciążliwości do granic własności,
- możliwość lokowania małych zakładów produkcyjnych z ograniczeniem uciążliwości do granic własności.

Tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej

Funkcja podstawowa:

- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- tereny zabudowy usługowej (o charakterze lokalnym)
- tereny drobnej wytwórczości.

Funkcja towarzysząca lub uzupełniająca:

- tereny zabudowy zagrodowej,
- tereny zieleni urządzonej.

Charakterystyka:

Wyznaczone tereny obejmują głównie istniejącą zabudowę mieszkaniowo-usługową centrum wsi gminnej - Brzeźnia, oraz części wsi Barczew, Dębołęka, Zapole. Wskazane tereny stanowią będą przestrzeń dla koncentracji usług z możliwością lokalizacji funkcji mieszkaniowej. Studium zakłada w nich sytuowanie budynków mieszkalnych jednorodzinnych, mieszkalno-usługowych bądź usługowych. Dla wyznaczonych terenów koniecznym jest wyznaczenie sieci komunikacyjnej zapewniającej dostęp do nowej zabudowy oraz właściwe powiązanie z istniejącym zewnętrznym układem drogowym.

Wytyczne

- adaptacja istniejącego zagospodarowania do nowych warunków, z uwzględnieniem modernizacji, rozbudowy i przebudowy budynków, z jednoczesnym porządkowaniem istniejącej zabudowy oraz jej uzupełnianiem,
- nowa zabudowa stanowić ma uzupełnienie istniejącej zabudowy i nawiązanie do jej charakteru,
- zakaz lokowania ferm zwierzęcych w terenach mieszkalnych,
- gabaryty i forma architektoniczna nie mogą powodować dysharmonii otoczenia i zakłócać krajobrazu.

Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej

Funkcja podstawowa:

- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Funkcja towarzysząca lub uzupełniająca:

- tereny zabudowy usługowej (usługi o charakterze lokalnym)
- tereny zieleni urządzonej.

Charakterystyka:

Wyznaczone tereny obejmują głównie istniejącą zabudowę mieszkaniową jednorodziną w części wsi Bronisławów, Barczew, Dębołęka, Tumidaj, Próba, Zapole. Studium zakłada w nich sytuowanie budynków mieszkalnych jednorodzinnych oraz jako uzupełnienie usług o charakterze lokalnym. Dla wyznaczonych terenów koniecznym jest wyznaczenie sieci komunikacyjnej zapewniającej dostęp do nowej zabudowy oraz właściwe powiązanie z istniejącym zewnętrznym układem drogowym.

Wytyczne

- adaptacja istniejącego zagospodarowania do nowych warunków, z uwzględnieniem modernizacji, rozbudowy i przebudowy budynków, z jednoczesnym porządkowaniem istniejącej zabudowy oraz jej uzupełnianiem,
- nowa zabudowa stanowić ma uzupełnienie istniejącej zabudowy i nawiązanie do jej charakteru,
- gabaryty i forma architektoniczna nie mogą powodować dysharmonii otoczenia i zakłócać krajobrazu.

Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej

Funkcja podstawowa:

- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej.

Funkcja towarzysząca lub uzupełniająca:

- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- tereny zabudowy usługowej.

Charakterystyka:

Wyznaczone tereny obejmują istniejącą zabudowę mieszkaniową wielorodziną w Dębołęce. Dla budynków zlokalizowanych w wymienionych terenach studium zakłada modernizację i przebudowę istniejącej zabudowy. Przy zagospodarowaniu wskazanych terenów musi być brane pod uwagę wyposażenie ich w zieleni towarzyszącą oraz urządzenia rekreacyjne.

Wytyczne:

- adaptacja istniejącego zagospodarowania do nowych warunków, z uwzględnieniem modernizacji i przebudowy budynków,

- gabaryty i forma architektoniczna nie mogą powodować dysharmonii otoczenia,
- maksymalne zachowanie istniejącego drzewostanu,
- dostosowanie obiektów dla potrzeb osób niepełnosprawnych.

Tereny zabudowy usługowej

Funkcja podstawowa:

- tereny zabudowy usługowej.

Funkcja towarzysząca lub uzupełniająca:

- tereny zabudowy mieszkaniowej
- tereny zieleni urządzonej.

Charakterystyka:

Wyznaczone w studium tereny obejmują zarówno usługi publiczne, w tym oświatę, usługi kultu religijnego, administrację jak również usługi komercyjne np. handel gastronomia. Największe ich nagromadzenie ma miejsce w centralnej części Brzeźnia. Stanowi sąsiedztwo i wzbogacenie dla zlokalizowanej tu zabudowy mieszkaniowej.

Tereny usługowe z reguły zlokalizowane są przy głównych ciągach komunikacyjnych obsługujących daną wieś bądź na ich skrzyżowaniu. Nowe tereny zabudowy usługowej, stanowią uzupełnienie już istniejącej tkanki i dopełnienie istniejącego zagospodarowania. Zabudowa usługowa posiada szczególne znaczenie dla przestrzeni ze względu na reprezentatywny charakter oraz generowane strumienie ruchu, stąd wymaga zapewnienia właściwej oprawy, ekspozycji przestrzennej oraz zapewnienia jej użytkownikom odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa. W celu zaspokojenia w/w potrzeb konieczne jest wyposażenie terenów w odpowiednio zakomponowaną zieleń urządzonej oraz małą architekturę. W uzasadnionych wypadkach można również dopuścić zabudowę mieszkaniową wynikającą z realizacji funkcji podstawowej np. mieszkania służbowe.

Wytyczne:

- adaptacja istniejącego zagospodarowania do nowych warunków, z uwzględnieniem modernizacji, rozbudowy i przebudowy budynków, z jednoczesnym porządkowaniem istniejącej zabudowy oraz jej uzupełnianiem,
- nowa zabudowa ma stanowić uzupełnienie istniejącej zabudowy i nawiązanie do jej charakteru,
- gabaryty i forma architektoniczna nie mogą powodować dysharmonii otoczenia i zakłócać krajobrazu,
- maksymalne zachowanie istniejącego drzewostanu,
- dostosowanie obiektów dla potrzeb osób niepełnosprawnych,
- prowadzenie działalności o ewentualnej uciążliwości niewykraczającej poza teren władania.

Tereny rekreacji indywidualnej

Funkcja podstawowa:

- tereny rekreacji indywidualnej.

Funkcja towarzysząca lub uzupełniająca:

- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- tereny zabudowy usługowej,
- tereny zieleni urządzonej.

Charakterystyka:

Tereny rekreacji indywidualnej znajdują się w obrębie wsi Ruszków, Stefanów Ruszkowski, Próba m.in. w sąsiedztwie zbiornika Próba i rzek Żegliny i Myji. Ponadto zlokalizowane są we wsiach Lipno, Gęsina, Kliczków Mały. Studium przewiduje adaptację dotychczasowego zagospodarowania oraz jej uzupełnienie. Nowa zabudowa ma stanowić uzupełnienie istniejącej oraz nawiązywać do jej charakteru. Wyznaczenie terenów rekreacji indywidualnej pociąga za sobą konieczność wyposażenia ich w odpowiednią infrastrukturę techniczną i wiąże się z koniecznością rozwiązania problemów komunikacyjnych.

Wytyczne:

- adaptacja istniejącego zagospodarowania do nowych warunków, z uwzględnieniem modernizacji, rozbudowy i przebudowy budynków, z jednoczesnym porządkowaniem istniejącej zabudowy oraz jej uzupełnianiem,

- nowa zabudowa stanowić ma uzupełnienie istniejącej zabudowy i nawiązanie do jej charakteru,
- gabaryty i forma architektoniczna nie mogą powodować dysharmonii otoczenia i zakłócać krajobrazu,

Tereny sportu, obsługi turystyki i rekreacji zbiorowej

Funkcja podstawowa:

- tereny sportu,
- tereny obsługi turystyki
- tereny rekreacji zbiorowej

Funkcja towarzysząca lub uzupełniająca:

- tereny zabudowy usługowej,
- tereny zieleni urządzonej.

Charakterystyka:

Wyznaczone tereny sportu obejmują boiska sportowe zlokalizowane w Zapolu Teren najbardziej rozbudowany pod względem ilości dyscyplin możliwych do uprawiania znajduje się w Brzeźniu, gdzie funkcjonuje klub sportowy. W innych wsiach program terenu ogranicza się jedynie do boiska do piłki nożnej bez rozwiniętej infrastruktury towarzyszącej. Wyznaczone tereny powinny stanowić zaplecze oraz bazę wypoczynkową dla obsługi ruchu turystycznego. Poza miejscami noclegowymi oferują odwiedzającym zaplecze sportowe oraz przestrzeń do rekreacji. Dla najbardziej atrakcyjnych części położonych nad zbiornikiem Próba, rzekami Żegliną i Myją zagospodarowanie powinno się ograniczać do organizacji plaż, boisk do gier zespołowych, pól namiotowych czy przystani kajakowych. Lokalizacja na obrzeżach zbiornika Próba stanowi o dużej atrakcyjności wskazanych terenów i sprzyja ich rozwojowi. Jednocześnie może stanowić zagrożenie dla wyjątkowego krajobrazu i wymaga uwagi oraz wrażliwości przy ich zagospodarowaniu.

Wszystkie tereny zaś, oprócz funkcji sportowych i rekreacyjnych, służą także organizacji imprez plenerowych i festynów. Jako tereny o funkcji zwiększającej ruch kołowy wymagają opracowania sprawnej obsługi komunikacyjnej i rozwiązania parkowania.

Wytyczne:

- na terenach sportu zwiększanie dostępności wskazanych terenów dla mieszkańców oraz atrakcyjności poprzez wzbogacenie programu dyscyplin możliwych do uprawiania,
- zagospodarowanie winno ograniczać się do organizacji boisk, plaż, pól namiotowych,
- obiekty tymczasowe nie mogą powodować dysharmonii otoczenia i zakłócać krajobrazu.
- nakaz dostosowania obiektów dla potrzeb osób niepełnosprawnych,
- towarzyszące funkcje usługowe powinny ograniczać się do dziedzin ściśle związanych z funkcją podstawową.

Tereny zabudowy produkcyjno-usługowej, składów i magazynów

Funkcja podstawowa:

- tereny zabudowy produkcyjno-usługowej, składów i magazynów.

Funkcja towarzysząca lub uzupełniająca:

- tereny urządzeń infrastruktury technicznej i obsługi komunikacji
- urządzeń ogniw fotowoltaicznych i kolektorów słonecznych – odnawialnych źródeł energii

Charakterystyka:

Wyznaczone w studium tereny stanowią tereny rozwojowe istniejącej bazy produkcyjnej gminy oraz zawierają rezerwę dla prowadzonej działalności. Służą lokalizacji głównie zakładów produkcyjnych, budynków usługowych, składów materiałów budowlanych czy opału. W związku z niedoborem takich terenów oraz ich znaczeniem dla gminy studium przewiduje lokalizację kompleksów zabudowy produkcyjnej w południowej części gminy. Dogodne położenie wzdłuż drogi wojewódzkiej (wcześniej droga krajowa nr 14), możliwość wyposażenia w infrastrukturę techniczną oraz obsługa komunikacyjna przesądza o racjonalności takiego sytuowania. Poza zabudową produkcyjną funkcja terenu może być wzbogacona o obsługę komunikacji (parkingi, stacje paliw) oraz o możliwość lokalizacji farm słonecznych.

Wyznaczone tereny stanowią także zaplecze dla dużych gospodarstw hodowlanych. Ich cechą charakterystyczną odróżniającą je od typowej zabudowy zagrodowej jest ściśle

wyspecjalizowanie na konkretny typ produkcji rolniczej. Wskazane tereny nie ograniczają się jedynie do obecnego zagospodarowania, ale ustalają pewną rezerwę terenu na rozwój. Na terenach które znajdują się w zasięgu stref ochronnych od odnawialnych źródeł energii dopuszcza się lokalizację jedynie składów, magazynów oraz innych funkcji nie podlegających ochronie przed hałasem zgodnie z przepisami odrębnymi.

Wytyczne:

- zakaz prowadzenia działalności gospodarczej związanej z gospodarowaniem odpadami,
- możliwość wprowadzenia funkcji mieszkaniowej jako uzupełniającej, jeżeli wynika to z charakteru prowadzonej działalności lub z potrzeb dozoru i nadzoru;
- maksymalne ograniczenie uciążliwości w zakresie hałasu, emisji odorów czy substancji mogących w sposób istotny pogorszyć jakość życia mieszkańców na terenach sąsiednich.
- możliwość lokalizowania instalacji i urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii – fotowoltaiki, przy czym strefa ochronna nie może wyjść poza wyznaczony teren. W takim przypadku linie rozgraniczające zabudowy przemysłowej, przetwórstwa, składów i magazynów stanowią równocześnie granice ich stref ochronnych
- wyposażenie terenów w zieleń izolacyjną obniżającą potencjalne negatywne oddziaływanie związane z prowadzoną działalnością,
- zastosowanie strefy ochronnej od granicy lasów.

Tereny obsługi produkcji rolnej

Funkcja podstawowa:

- tereny obsługi produkcji rolnej.

Funkcja towarzysząca lub uzupełniająca:

- tereny zabudowy usługowej.

Charakterystyka:

Wyznaczone w studium tereny stanowią tereny istniejącego Ośrodka Hodowli Zarodowej. W uzasadnionych wypadkach można również dopuścić zabudowę mieszkaniową wynikającą z realizacji funkcji podstawowej np. mieszkania służbowe.

Wytyczne:

- adaptacja istniejącego zagospodarowania do nowych warunków, z uwzględnieniem modernizacji, rozbudowy i przebudowy budynków, z jednoczesnym porządkowaniem istniejącej zabudowy oraz jej uzupełnianiem,
- dopuszczalne funkcje towarzyszące i uzupełniające nie mogą kolidować z funkcją podstawową,
- możliwość wprowadzenia funkcji mieszkaniowej jako uzupełniającej, jeżeli wynika to z charakteru prowadzonej działalności lub z potrzeb dozoru i nadzoru,
- maksymalne ograniczenie uciążliwości w zakresie hałasu, emisji odorów czy substancji mogących w sposób istotny pogorszyć jakość życia mieszkańców na terenach sąsiednich.
- wyposażenie terenów w zieleń izolacyjną obniżającą potencjalne negatywne oddziaływanie związane z prowadzoną działalnością,

Tereny eksploatacji powierzchniowej

Charakterystyka

Zagospodarowanie terenu zgodnie z określonym przeznaczeniem wyłącznie po udokumentowaniu złoża oraz uzyskaniu wymaganych prawem decyzji i koncesji zezwalających na jego eksploatację (nie dotyczy eksploatacji dla zaspokojenia potrzeb własnych osoby fizycznej zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi).

Wytyczne

- warunki zagospodarowania, eksploatacji, - zgodnie z wydanymi koncesjami,
- preferowana rekultywacja terenów wyeksploatowanych w kierunku rolnym, łąkowym lub leśnym, rekultywacja w kierunku innym niż preferowany możliwa w uzasadnionych przypadkach wynikających z indywidualnych uwarunkowań,
- dopuszcza się rekultywację poprzez wypełnienie wyrobisk poeksploatacyjnych odpadami innymi niż niebezpieczne w procesie odzysku R-5, R-13, tzn. poprzez odzysk gruntu i recykling nieorganicznych materiałów budowlanych,
- w ramach terenu dopuszcza się lokalizację zaplecza gospodarczo-socjalnego oraz

- infrastruktury, obiektów i urządzeń związanych z obsługą zakładu górniczego,
- dopuszcza się lokalizację urządzeń ogniów fotowoltaicznych i kolektorów słonecznych – odnawialnych źródeł energii.

Tereny leśne

Charakterystyka

Lasy występujące na terenie gminy pełnią ważną funkcję w kształtowaniu środowiska naturalnego, krajobrazu oraz mają znaczny wpływ na atrakcyjność turystyczną gminy. Studium zakłada utrzymanie kompleksów leśnych jako ważnego elementu ekosystemu gminy i stanowi jeden z głównych celów polityki przestrzennej.

Wytyczne

- zakaz zabudowy z wyjątkiem obiektów służących gospodarce leśnej oraz niezbędnych przebiegów infrastruktury technicznej,
- utrzymanie i ochrona bioróżnorodności kompleksów leśnych.

Tereny przeznaczone do zalesienia

Charakterystyka:

Tereny rolne wykorzystywane do czasu zalesienia do produkcji rolniczej i upraw. Składają się na nie również zadrzewienia śródpolne, sady.

Wytyczne:

Studium przewiduje przeznaczenie do zalesienia gruntów rolnych o niskich klasach bonitacyjnych, na których zanika produkcja rolnicza oraz nieużytków. Wyznaczone tereny przeznaczone do zalesienia mają za zadanie scalenie mniejszych skupisk roślinności leśnej w celu tworzenia zwartych kompleksów leśnych.

Tereny zieleni parkowej i starodrzewu

Charakterystyka:

Tereny zieleni parkowej i starodrzewu zlokalizowane w obrębie istniejących parków warunkują przynależność danych terenów do przestrzeni publicznych. Ogólnodostępny charakter oraz reprezentacyjna funkcja powodują konieczność zwrócenia szczególnej uwagi w czasie ich urządzania. Zagospodarowanie powinno się wiązać z wyposażaniem terenów w obiekty małej architektury jako integralnych elementów. W procesie przekształceń należy zachować i silnie wyeksponować wartości kulturowe danych terenów w celu umocnienia poczucia lokalnej więzi społecznej.

Wytyczne:

- dopuszcza się lokalizację obiektów małej architektury jako elementy integralnego wyposażenia,
- zaleca się ochronę i konserwację istniejącego drzewostanu.

Tereny cmentarzy

Charakterystyka:

Tereny obecnie przeznaczone pod cmentarze zaspokajają dotychczasowe potrzeby gminy i posiadają jeszcze rezerwę powierzchni na najbliższe lata. Studium przewiduje adaptację istniejącego zagospodarowania.

Wytyczne:

- dopuszcza się lokalizację obiektów np. kaplice i urządzenia związane z podstawową funkcją terenu.

Tereny trwałych użytków zielonych

Charakterystyka:

Stanowią naturalne obszary ochronne dla cieków wodnych, rowów oraz dolin rzecznych. Ograniczony rozwój obszarów wzdłuż cieków wodnych oraz ograniczanie lokalizowania zabudowy mają na celu zapewnienia ochrony dolin rzek i cieków, wód powierzchniowych i korytarzy ekologicznych

Wytyczne:

- maksymalne zachowanie istniejącego drzewostanu,

- ochrona dolin rzek i cieków przed zabudową,
- ochrona i konserwacja rowów melioracyjnych.

Tereny rolne

Charakterystyka:

Tereny te są wykorzystywane do produkcji rolnej i upraw. Składają się na nie również zadrzewienia śródpolne, sady. W uzasadnionych przypadkach studium dopuszcza lokalizację zabudowy zagrodowej i związanej z produkcją rolniczą. W przypadku gruntów o wyższych klasach bonitacyjnych należy ograniczać ich przeznaczenie na cele inne niż rolne.

Wytyczne:

- ograniczanie urbanizacji na terenach rolnych wysokiej klasy bonitacyjnej,
- dopuszcza się lokalizację zabudowy związanej z produkcją rolniczą,
- gabaryty i forma architektoniczna nie mogą powodować dysharmonii otoczenia i zakłócać krajobrazu,
- maksymalne zachowanie istniejącego drzewostanu.

Ponadto w studium na terenach o zdefiniowanym przeznaczeniu wprowadza się tereny lokalizacji odnawialnych źródeł energii o mocy powyżej 100 kW wraz ze strefą ochronną obejmującą wyłącznie lokalizację farm słonecznych, tereny rozwojowe zabudowy mieszkaniowo – usługowej a także tereny rozwojowe zabudowy produkcyjno – usługowej, składów, magazynów.

Tereny lokalizacji odnawialnych źródeł energii o mocy powyżej 100 kW wraz ze strefą ochronną związaną z ograniczeniami w zabudowie.

Charakterystyka

Wyznaczone w studium tereny stanowią tereny na których możliwa jest realizacja odnawialnych źródeł energii o mocy powyżej 100 kW. Są nimi wyłącznie instalacje ogniw fotowoltaicznych i kolektorów słonecznych (farmy słoneczne). Inne rodzaje odnawialnych źródeł energii nie są planowane na terenie gminy. W studium wskazane są tereny na których możliwa jest jedynie realizacja farm słonecznych. Zagospodarowanie terenu zgodnie z określonym przeznaczeniem wyłącznie po opracowaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i uzyskaniu wymaganych prawem decyzji.

Wytyczne

- warunki zagospodarowania - zgodnie z przepisami odrębnymi,
- w ramach terenu dopuszcza się lokalizację zaplecza gospodarczo-socjalnego oraz infrastruktury, obiektów i urządzeń związanych z obsługą farmy słonecznej.

Tereny rozwojowe zabudowy mieszkaniowo-usługowej

Funkcja podstawowa:

- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- tereny zabudowy usługowej (o charakterze lokalnym)
- tereny drobnej wytwórczości.

Funkcja towarzysząca lub uzupełniająca:

- tereny zabudowy zagrodowej,
- tereny produkcyjno – usługowe, składów i magazynów
- tereny zieleni urządzonej.

Charakterystyka:

Wyznaczone tereny obejmują przede wszystkim obszary w północnej części gminy – północna część wsi Brzeźnio oraz północno zachodnia część wsi Dębołęka. Wskazane tereny stanowią będą przestrzeń dla koncentracji usług z możliwością lokalizacji funkcji mieszkaniowej. Studium zakłada w nich sytuowanie budynków mieszkalnych jednorodzinnych, mieszkalno-usługowych bądź usługowych. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się sytuowanie zabudowy produkcyjno – usługowej, składów i magazynów pod warunkiem zapewnienia braku oddziaływania na funkcje mieszkaniowe. Dla wyznaczonych terenów koniecznym jest wyznaczenie sieci komunikacyjnej

zapewniającej dostęp do nowej zabudowy oraz właściwe powiązanie z istniejącym zewnętrznym układem drogowym.

Wytyczne

- adaptacja istniejącego zagospodarowania do nowych warunków, z uwzględnieniem modernizacji, rozbudowy i przebudowy budynków, z jednoczesnym porządkowaniem istniejącej zabudowy oraz jej uzupełnianiem,
- zabudowa zagrodowa jedynie jako adaptacja istniejącego zagospodarowania, bez możliwości rozbudowy,
- zakaz lokowania ferm zwierzęcych w terenach mieszkalnych,
- nowa zabudowa stanowić ma uzupełnienie istniejącej zabudowy i nawiązanie do jej charakteru,
- zabudowa produkcyjno – usługowa, składy i magazyny lokalizowana pod warunkiem zapewnienia braku oddziaływania na funkcje mieszkaniowe,
- gabaryty i forma architektoniczna nie mogą powodować dysharmonii otoczenia i zakłócać krajobrazu,
- tereny winny być sukcesywnie obejmowane miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, które określą i uszczegółowią zasady przyszłego zagospodarowania, możliwości obsługi komunikacyjnej oraz infrastrukturą techniczną. a także określą relacje pomiędzy poszczególnymi formami i funkcjami zabudowy, tak aby zachowane były standardy zamieszkiwania oraz obsługi.

Tereny rozwojowe zabudowy produkcyjno-usługowej, składów i magazynów

Funkcja podstawowa:

- tereny zabudowy produkcyjno-usługowej, składów i magazynów.

Funkcja towarzysząca lub uzupełniająca:

- tereny urządzeń infrastruktury technicznej i obsługi komunikacji
- urządzeń ogniw fotowoltaicznych i kolektorów słonecznych – odnawialnych źródeł energii

Charakterystyka:

Wyznaczone w studium tereny stanowią tereny rozwojowe bazy produkcyjnej gminy i zawierają rezerwę dla planowanej działalności gospodarczej na terenie gminy. Służą lokalizacji głównie zakładów produkcyjnych, budynków usługowych, składów materiałów budowlanych czy opału. W związku z niedoborem takich terenów oraz ich znaczeniem dla gminy studium przewiduje lokalizację kompleksów zabudowy produkcyjnej w południowej części gminy oraz na północ od Dębołęki. Dogodne położenie wzdłuż drogi wojewódzkiej (wcześniej droga krajowa nr 14), możliwość wyposażenia w infrastrukturę techniczną oraz obsługa komunikacyjna przesądzają o racjonalności takiego sytuowania. Poza zabudową produkcyjną funkcja terenu może być wzbogacona o obsługę komunikacji (parkingi, stacje paliw) oraz o możliwość lokalizacji farm słonecznych.

Wytyczne:

- zakaz prowadzenia działalności gospodarczej związanej z gospodarowaniem odpadami,
- możliwość wprowadzenia funkcji mieszkaniowej jako uzupełniającej, jeżeli wynika to z charakteru prowadzonej działalności lub z potrzeb dozoru i nadzoru;
- maksymalne ograniczenie uciążliwości w zakresie hałasu, emisji odorów czy substancji mogących w sposób istotny pogorszyć jakość życia mieszkańców na terenach sąsiednich.
- możliwość lokalizowania instalacji i urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, – fotowoltaiki. W takim przypadku linie rozgraniczające zabudowy przemysłowej, przetwórstwa, składów i magazynów stanowią równocześnie granice ich stref ochronnych
- wyposażenie terenów w zieleń izolacyjną obniżającą potencjalne negatywne oddziaływanie związane z prowadzoną działalnością,
- zastosowanie strefy ochronnej od granicy lasów,
- tereny winny być sukcesywnie obejmowane miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, które określą i uszczegółowią zasady przyszłego zagospodarowania, możliwości obsługi komunikacyjnej oraz infrastrukturą techniczną. a także określą relacje pomiędzy poszczególnymi formami i funkcjami zabudowy, tak aby zachowane były standardy zamieszkiwania oraz obsługi.

Dla wszystkich terenów wyznaczonych w studium przy sporządzaniu planów miejscowych należy wziąć pod uwagę następujące wytyczne:

- nowa zabudowa stanowić ma uzupełnienie istniejącej zabudowy i nawiązanie do jej charakteru,
- gabaryty i forma architektoniczna nie mogą powodować dysharmonii otoczenia i zakłócać krajobrazu,
- adaptacja istniejącego zagospodarowania do nowych warunków, z uwzględnieniem modernizacji, rozbudowy i przebudowy budynków, z jednoczesnym porządkowaniem istniejącej zabudowy oraz jej uzupełnianiem,
- konieczne jest maksymalne zachowanie istniejącego drzewostanu,
- w przypadku obiektów usługowych konieczne jest dostosowanie ich dla potrzeb osób niepełnosprawnych,

2. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE Z ZABUDOWY

2.1. WYTYCZNE OKREŚLANIA WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH PARAMETRÓW I WSKAŹNIKÓW URBANISTYCZNYCH W PLANACH MIEJSCOWYCH

Wymagania dotyczące parametrów i wskaźników urbanistycznych w planach miejscowych poniżej jako proponowane określenie oczekiwanych standardów urbanistycznych. Przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego poniższe wskaźniki należy traktować jako wielkości wyjściowe. Każdorazowo należy przeanalizować uwarunkowania przestrzenne w stopniu uszczegółowienia odpowiednim dla opracowania mpzp i dostosować podane wielkości do zamierzeń planistycznych.

2.2. MINIMALNE I MAKSYMALNE PARAMETRY I WSKAŹNIKI URBANISTYCZNE

Dla terenów osadnictwa wiejskiego przyjmuje się:

- Maksymalna wartość wskaźnika intensywności zabudowy – 0,4
- Maksymalna powierzchnia zabudowy 40%
- Minimalna powierzchnia terenu biologicznie czynna 30%
- Maksymalna wysokość budynków 12m
- Rodzaj dachu:
  - budynki mieszkalne, usługowe, rekreacyjne:
    - dwu- lub wielospadowy o jednakowym kącie nachylenia połaci dachowych 30°-45°,
  - budynki gospodarcze i garażowe:
    - jednospadowy o kącie nachylenia połaci do 30°,
    - dwu- lub wielospadowy o jednakowym kącie nachylenia połaci dachowych do 45°,
  - budynki inwentarskie i gospodarskie związane z produkcją rolną oraz z drobną wytwórczością:
    - dwu- lub wielospadowy o jednakowym kącie nachylenia połaci dachowych do 45°.

Dla terenów zabudowy mieszkaniowo - usługowej w tym dla terenów rozwojowych przyjmuje się:

- Maksymalna wartość wskaźnika intensywności zabudowy -1,0
- Maksymalna powierzchnia zabudowy 50%
- Minimalna powierzchnia terenu biologicznie czynna 30%
- Maksymalna wysokość budynków 12m
- Rodzaj dachu:
  - budynki mieszkalne i usługowe:
    - dwu- lub wielospadowy o jednakowym kącie nachylenia połaci dachowych 30°-45°,
    - płaski,
  - budynki gospodarcze i garażowe oraz związane z drobną wytwórczością:
    - jednospadowy o kącie nachylenia połaci do 30°,
    - płaski
    - dwu- lub wielospadowy o jednakowym kącie nachylenia połaci dachowych do 45°.
  - budynki inwentarskie i gospodarskie związane z produkcją rolną oraz z drobną wytwórczością:
    - dwu- lub wielospadowy o jednakowym kącie nachylenia połaci dachowych do 45°.
  - budynki produkcyjne i magazynowe:
    - płaski,

- jednostopadowy o kącie nachylenia połaci do 15°,
- dwustopadowy o jednakowym kącie nachylenia połaci dachowych do 30°,

Dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej przyjmuje się:

- Maksymalna wartość wskaźnika intensywności zabudowy -1,0
- Maksymalna powierzchnia zabudowy 50%
- Minimalna powierzchnia terenu biologicznie czynna 30%
- Maksymalna wysokość budynków 10m
- Rodzaj dachu:
budynki mieszkalne i usługowe:
  - dwu- lub wielostopadowy o jednakowym kącie nachylenia połaci dachowych 30°-45°,
  - płaski,budynki gospodarcze i garażowe:
  - jednostopadowy o kącie nachylenia połaci do 30°,
  - płaski
  - dwu- lub wielostopadowy o jednakowym kącie nachylenia połaci dachowych do 45°.

Dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej przyjmuje się:

- Maksymalna wartość wskaźnika intensywności zabudowy -1,0
- Maksymalna powierzchnia zabudowy 50%
- Minimalna powierzchnia terenu biologicznie czynna 30%
- Maksymalna wysokość budynków 15m
- Rodzaj dachu:
budynki mieszkalne:
  - płaski,
  - dwu- lub wielostopadowy o jednakowym kącie nachylenia połaci dachowych do 45°,budynki garażowe i gospodarcze:
  - płaski,
  - jednostopadowy o kącie nachylenia połaci do 15°.

Dla terenów zabudowy usługowej przyjmuje się:

- Maksymalna wartość wskaźnika intensywności zabudowy -1,0
- Maksymalna powierzchnia zabudowy 60%
- Minimalna powierzchnia terenu biologicznie czynna 20%
- Maksymalna wysokość budynków 15m
- Rodzaj dachu:
budynki usługowe i mieszkalne:
  - dwu- lub wielostopadowy o jednakowym kącie nachylenia połaci dachowych 30°-45°,
  - płaski,budynki gospodarcze i garażowe:
  - jednostopadowy o kącie nachylenia połaci do 30°,
  - płaski
  - dwu- lub wielostopadowy o jednakowym kącie nachylenia połaci dachowych do 45°

Dla terenów rekreacji indywidualnej przyjmuje się:

- Maksymalna wartość wskaźnika intensywności zabudowy - 0,3
- Maksymalna powierzchnia zabudowy 30%
- Minimalna powierzchnia terenu biologicznie czynna 50%
- Maksymalna wysokość budynków 9m
- Rodzaj dachu:
  - płaski,
  - jednostopadowy o kącie nachylenia połaci do 15°,
  - dwu- lub wielostopadowy o jednakowym kącie nachylenia połaci dachowych do 45°.

Dla terenów sportu, obsługi turystyki i rekreacji zbiorowej przyjmuje się:

- Maksymalna wartość wskaźnika intensywności zabudowy – 0,2

- Maksymalna powierzchnia zabudowy 20%
- Minimalna powierzchnia terenu biologicznie czynna 60%
- Maksymalna wysokość budynków 12m
- Rodzaj dachu:
  - płaski,
  - jednostopadowy o kącie nachylenia połaci do 15°,
  - dwuspadowy o jednakowym kącie nachylenia połaci dachowych do 30°.

Dla terenów zabudowy produkcyjno – usługowej, składów i magazynów w tym dla terenów rozwojowych przyjmuje się:

- Maksymalna wartość wskaźnika intensywności zabudowy – 1,0
- Maksymalna powierzchnia zabudowy 70%
- Minimalna powierzchnia terenu biologicznie czynna 10%
- Maksymalna wysokość budynków 12m
- Maksymalna wysokość urządzeń związanych z odnawialnymi źródłami energii – fotowoltaiki 6m
- Rodzaj dachu:
  - budynki produkcyjne i magazynowe:
    - płaski,
    - jednostopadowy o kącie nachylenia połaci do 15°,
    - dwuspadowy o jednakowym kącie nachylenia połaci dachowych do 30°,
  - budynki usługowe:
    - płaski,
    - jednostopadowy o kącie nachylenia połaci do 15°,
    - dwu- lub wielospadowy o jednakowym kącie nachylenia połaci dachowych do 30°,

Dla terenów lokalizacji odnawialnych źródeł energii o mocy powyżej 100 kW –farmy słoneczne przyjmuje się:

- Maksymalna wysokość obiektów dla farm słonecznych - 8m,

W odniesieniu do budowy oraz urządzeń infrastruktury technicznej związanych z prowadzoną działalnością w ramach zagospodarowania terenów ujętych powyżej w studium zaleca maksymalną wysokość 30 m, przy czym nie dotyczy to inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej oraz lokalizacji farm wiatrowych.

Osobno należy potraktować tereny zieleni urządzonej, gdzie dopuszcza się obiekty i urządzenia charakterystyczne dla przestrzeni publicznej, których parametry należy określić na etapie sporządzania mpzp.

W przypadku lokalizacji obiektów o wysokości 50 m npt i większej należy zgłosić ich lokalizację, przed wydaniem pozwolenia na budowę, do służb ruchu lotniczego w celu ustalenia sposobu oznakowania przeszkodowego tych obiektów.

2.3. TERENY WSKAZANE DO WYŁĄCZENIA SPOD ZABUDOWY

Tereny wskazane do wyłączenia spod zabudowy to:

- obszar szczególnego zagrożenia powodzią (dotyczy ochrony przeciw powodziowej dla rzeki Myji i Żegliny),
- strefy ochronne cmentarzy – nakaz utrzymania odległości zgodnie z przepisami odrębnymi,
- strefy oddziaływania obiektów infrastruktury technicznej (szerokość pasa zgodnie z przepisami dotyczącymi odpowiednich sieci):
  - linii wysokiego napięcia,
  - gazociągów wysokiego ciśnienia,
  - dróg,
- strefy oddziaływania odnawialnych źródeł energii o mocy powyżej 100 kW (farm słonecznych) ustalonych zgodnie z przepisami odrębnymi,
- strefy ochronne ujęć wody,
- formy ochrony przyrody:
  - użytki ekologiczne,

- tereny leśne,
- obszary przeznaczone do zalesienia,
- tereny dolin rzecznych.

3. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK. WYTYCZNE OKREŚLANIA ZASAD OCHRONY W PLANACH MIEJSCOWYCH

3.1. OCHRONA ŚRODOWISKA

Przepisy o ochronie środowiska określają wytyczne odnośnie zapewnienia warunków utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalnej gospodarki zasobami środowiska, w szczególności poprzez:

- ustalanie programów racjonalnego wykorzystania powierzchni ziemi, w tym na terenach eksploatacji złóż kopalni i racjonalnego gospodarowania gruntami.
- uwzględnianie obszarów występowania złóż kopalni oraz obecnych i przyszłych potrzeb eksploatacji tych złóż

W związku z eksploatacją złóż kruszywa naturalnego w Rydzewie, Stefanowie Ruszkowskim i Wierzbowej określono teren i obszar górniczy oraz ograniczono zagospodarowanie zabudową mieszkaniową do stanu istniejącego. Eksploatacja surowca wiąże się z oddziaływaniem nie tylko w miejscu wydobycia ale również o wiele szerszym np. w postaci obniżenia poziomu wód gruntowych.

- uwzględnianie konieczności ochrony wód, gleby i ziemi przed zanieczyszczeniem w związku z prowadzeniem gospodarki rolnej

Szczególne odpowiedzialność za ochronę środowiska przypada rolnictwu, które poprzez swą działalność powoduje zmiany właściwości wody, gleby, powietrza oraz przyczynia się do zmian bioróżnorodności w krajobrazie. Realizacja celów ochrony środowiska w rolnictwie wymaga świadomości ekologicznej i prawnej całego społeczeństwa. Ważnym aspektem ochrony wód jest promocja rolnictwa ekologicznego oraz obniżenie ilości stosowanych w rolnictwie nawozów i środków ochrony roślin. W celu zwiększenia czystości wód spływających z terenów upraw do wód powierzchniowych wzdłuż zbiorników wodnych i cieków należy wprowadzić strefy buforowe w postaci barier biologicznych (zaroślowe i leśne zbiorowiska łąkowe).

Sposobami chroniącymi glebę przed chemiczną degradacją ze strony rolnictwa są:

- racjonalne i umiarkowane stosowanie środków ochrony roślin oraz nawozów mineralnych; wielkość stosowanych środków należy dostosować do wymagań upraw, struktury gleb, warunków wodnych oraz ukształtowania terenu,
- stosowanie nawozów naturalnych (kompostu, obornika, biohumusu) w nawożeniu gleby,
- stosowanie biologicznych i mechanicznych metod ochrony roślin,
- wprowadzanie i stosowanie na szerszą skalę metod ekologicznej produkcji rolnej (rolnictwo ekologiczne), zwłaszcza na terenach o szczególnych walorach przyrodniczych oraz w bezpośrednim sąsiedztwie tych obszarów, szczególnie rezerwatu na obszarze gminy Złoczew.

W celu zapewnienia ochrony powierzchni ziemi należy przewidzieć następujące działania:

- likwidację nielegalnych wysypisk śmieci,
- zapewnienie ochrony walorów krajobrazowych środowiska i warunków klimatycznych

Ochronie podlegają przede wszystkim tereny leśne, parki, cmentarze oraz zieleń w terenach zabudowanych. W stosunku do tych obiektów sprowadza się ona do zachowania dotychczasowych funkcji, pielęgnacji istniejącej roślinności oraz zakazu lokalizacji obiektów i urządzeń nie związanych z funkcją terenu. Istotnym elementem ochronnym jest także zachowanie nie kolidujących z funkcją przyrodniczą form zagospodarowania terenów otwartych, uzupełniających system przyrodniczy gminy. Ważnym elementem krajobrazu przyrodniczego gminy Brzeźnio są doliny rzeczne. Głównym kierunkiem polityki ochronnej w stosunku do dolin rzecznych jest zachowanie naturalnego biegu rzek. Ochroną należy objąć także wszelkie zadrzewienia i kompleksy leśne. Są one ważnym czynnikiem retencji i stabilizacji warunków wodnych, zmniejszają zagrożenie powodziowe, łagodzą niedobory wód, chronią gleby przed erozją oraz poprawiają warunki aerosanitarne. Bezwzględna ochroną powinny zostać objęte także ekosystemy bagienno-torfowe i mokradłowe, ochrona winna polegać na wyłączeniu tych terenów z zainwestowania kubaturowego oraz odwodnień, ze względu na ich szczególne znaczenie dla środowiska przyrodniczego.

- uwzględnianie potrzeb w zakresie zapobiegania ruchom masowym ziemi i ich skutkom

Na terenie gminy nie ma obszarów narażonych na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych, zatem nie określa się potrzeb w zakresie zapobiegania ruchom masowym ziemi i ich skutkom.

- uwzględnienie innych potrzeb w zakresie ochrony powietrza, wód, gleby, ziemi, ochrony przed hałasem, wibracjami i polami elektromagnetycznymi

W celu poprawy jakości powietrza, należy zmniejszyć emisję zanieczyszczeń poprzez następujące działania:

- realizację urządzeń ochronnych oraz wprowadzanie zmian technologicznych w zakładach przemysłowych,
- ograniczenie zanieczyszczeń pochodzących z tzw. „niskiej emisji”, czyli emisji pyłów i szkodliwych gazów, pochodzącej z domowych pieców grzewczych, w których spalanie węgla odbywa się w nieefektywny sposób, poprzez:
  - ograniczenie stosowania wysokoemisyjnych paliw na rzecz paliw gazowych, olejowych i ze źródeł odnawialnych,
  - prowadzenie działań energooszczędnych w mieszkalnictwie poprzez podłączanie obiektów do scentralizowanych źródeł ciepła (budowa sieci gazowej, ciepłowniczej),
  - stosowanie energooszczędnych materiałów budowlanych,
  - wykonywanie termomodernizacji budynków,
  - edukację ekologiczną społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania odnawialnych źródeł energii,
- tworzenie preferencji dla lokalizacji nowych podmiotów gospodarczych, wykorzystujących przyjazne środowisku technologie wytwarzania,
- preferencje dla szerszego wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- rozwój alternatywnych środków komunikacji (tworzenie systemu ścieżek rowerowych),
- wprowadzenie pasów zieleni wzdłuż tras komunikacyjnych.
- preferencje dla stosowania technologii eliminujących szkodliwe emisje.

W kierunkach polityki dotyczących ochrony wód, szczególny akcent winien być położony na poprawę stanu ich czystości. Wynika to z kilku podstawowych powodów:

- z układu przyrodniczych powiązań zewnętrznych - lokalny układ hydrograficzny i tereny dolinne z nim związane mają wpływ na pozagminne układy przyrodnicze,
- na terenie gminy zanieczyszczone wody powierzchniowe obniżają potencjał ekologiczny zespołów przyrodniczych z nim związanych.

Ze względu na obecne i przyszłościowe wykorzystanie wód do zaopatrzenia mieszkańców w wodę, ochrona wód winna być priorytetowym kierunkiem działań. Ochrona wód musi być realizowana poprzez maksymalne ograniczenie zrzutu zanieczyszczeń (szczególnie substancji biogenych, organicznych i toksycznych) do gruntu i do wód powierzchniowych. W celu ochrony wód ustala się następujące zasady:

- na obszarach przewidzianych do objęcia sanitarną kanalizacją zbiorczą, do czasu jej wybudowania, odprowadzanie ścieków do szczelnych zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe należy traktować jako rozwiązanie tymczasowe,
- oczyszczanie ścieków w przydomowych oczyszczalniach lub odprowadzanie ścieków do zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe jest dopuszczalne jedynie na obszarach, które z uzasadnionych ekonomicznych względów nie zostaną przewidziane do objęcia zbiorczą kanalizacją sanitarną, przy czym lokalizowanie oczyszczalni przydomowych ogranicza się do miejsc, na których odprowadzanie ścieków do gruntu nie będzie zagrażało jakości wód podziemnych lub powierzchniowych (szczególnie w obrębie stref ochronnych ujęć i zbiorników wód powierzchniowych i podziemnych),
- kompleksowe rozwiązanie odprowadzania ścieków opadowych z ciągów komunikacyjnych, placów i parkingów oraz oczyszczenie ich zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- zakaz rolniczego wykorzystania ścieków w strefach ochronnych ujęć i zbiorników wód powierzchniowych i podziemnych,
- dostosowanie, ze względu na ochronę wód podziemnych, lokalizacji nowych obiektów, szczególnie tych uciążliwych dla środowiska, do struktur hydrogeologicznych,
- rozwiązania zmierzające do przeciwdziałania skutkom suszy poprzez zwiększanie małej retencji wodnej oraz wdrażanie proekologicznych metod retencjonowania wody,

- prowadzenie wodochronnej gospodarki w zlewniach, poprzez wprowadzanie zalesień i zadrzewień.

Sposobem ochrony zasobów wody jest także całkowite zaprzestanie usuwania ścieków do rzek i zbiorników wodnych. Nie jest dopuszczalne zamienianie dotychczasowych studni na zbiorniki na nieczystości ciekłe, gdyż prowadzi to do zanieczyszczenia wód gruntowych, a nawet głębinowych. W zakresie działalności produkcyjnej i usługowej szczególnie ważnym działaniem, zapewniającym ochronę wód jest stosowanie nowych technologii, wpływających na czystość i ilość odprowadzanych ścieków, w tym budowę i modernizację urządzeń oczyszczających ścieki.

Szczególną ochroną należy objąć tereny w obrębie stref ochronnych ujęć wodnych, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Ustala się następujące zasady ochrony istniejących urządzeń melioracji wodnych:

- zakaz przeznaczania zmeliorowanych użytków rolnych na inne cele, gdyż każda zmiana dotychczasowego sposobu użytkowania terenów zmeliorowanych na cele inne niż rolnicze powoduje, że poniesione ze Skarbu Państwa nakłady na wykonanie tych urządzeń nie będą przynosiły zakładanych efektów. Zmiana przeznaczenia zmeliorowanych użytków rolnych może nastąpić tylko w sytuacjach wyjątkowych, przy braku alternatywnych rozwiązań.
- w przypadku zmiany użytkowania terenów, na których występują urządzenia melioracyjne, obowiązek przebudowy urządzeń melioracyjnych w sposób umożliwiający funkcjonowanie systemu drenarskiego, po wcześniejszym uzgodnieniu z organem właściwym w sprawie ochrony urządzeń melioracji wodnych,
- obowiązek wystąpienia do właściwego organu właściwego w sprawie ochrony urządzeń melioracji wodnych o wykreślenie z ewidencji urządzeń melioracji wodnych powierzchni zajętej na przedmiotowy cel,
- obowiązek wystąpienia do organu właściwego w sprawie melioracji wodnych o wykreślenie z ewidencji urządzeń melioracji szczegółowych terenów zmeliorowanych w przypadku zmiany użytkowania.

W celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania urządzeń melioracji szczegółowych i właściwych warunków odbioru wód powierzchniowych należy zachować istniejącą sieć rowów melioracyjnych.

Ważnym zagadnieniem z punktu widzenia ochrony wód jest zwiększanie retencji wód. Na terenie gminy planuje się budowę dwóch zbiorników „Gęsina” na rzece Myji oraz „Pustelnik” na dopływie Myji. Na terenach zarezerwowanych pod przyszłościową budowę zbiorników ustala się zakaz innego zagospodarowania.

Głównym źródłem degradacji powierzchni ziemi i gleb jest: eksploatacja surowców naturalnych, zanieczyszczenie gleb środkami chemicznymi oraz zmiana przeznaczenia gruntów na cele inwestycyjne. Rejony występowania gleb o najwyższych w skali gminy bonitacjach, powinny stanowić podstawę dla efektywnej rolniczej przestrzeni produkcyjnej, bowiem jakość gleb decyduje o jej potencjale. Preferowane są ekologiczne formy produkcji rolnej. Zwiększanie przeznaczenia gruntów na cele inne niż rolnicze musi być rozważne, a przede wszystkim racjonalne. Grunty marginalne, odlogowane i mało przydatne dla produkcji rolniczej należy przeznaczyć na tworzenie nowych powierzchni leśnych, rozwój funkcji rekreacyjnej, ewentualnie na potrzeby innych, bezkolizyjnych w stosunku do otoczenia, funkcji. Przeznaczenie części gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne wymaga na etapie opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zgody określonych instytucji zgodnie z obowiązującymi przepisami. Ze względu na niewielkie znaczenie przemysłu w strukturze funkcjonalnej gminy wpływ zakładów przemysłowych na zanieczyszczenie gleb jest znikomy, ważnym źródłem degradacji gleb jest jednak komunikacja. Najbardziej zanieczyszczone gleby występują w pobliżu dróg. Zawierają zwiększone ilości niebezpiecznych związków ołowiu i tlenków azotu. Na skutek posypywania powierzchni dróg solami, gleby i grunty w pobliżu szlaków komunikacyjnych są silnie zasolone. Sposobem ochrony gleb jest budowa osłon biologicznych (fitosanitarnych) w postaci pasów zieleni oraz ograniczenie solenia dróg. W zakresie ochrony surowców mineralnych ustala się ochronę terenu złoża poprzez jego wyłączenie z wszelkiego trwałego zainwestowania. Nakazuje się także racjonalne gospodarowanie zasobami złoża. Na terenach o wysokich walorach przyrodniczych, należy ograniczać wprowadzanie nowej zabudowy, gdyż nadmierne zainwestowanie tych terenów zagraża ich walorom środowiskowym. Z zainwestowania należy wyłączyć także tereny dolin rzek.

Głównymi źródłami emisji hałasu na terenie gminy jest komunikacja oraz nieliczne zakłady przemysłowe. W celu usuwania uciążliwości akustycznych pochodzenia komunikacyjnego i przemysłowego należy podjąć następujące działania:

- uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lokalizacji obiektów przemysłowych, których funkcjonowanie powoduje przekroczenie dopuszczalnych poziomów hałasu poprzez zapewnienie odpowiednich odległości dla nowej zabudowy,
- uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego natężeń hałasu od odnawialnych źródeł energii (farmy wiatrowe i słoneczne) poprzez zapewnienie odpowiednich odległości od istniejącej zabudowy oraz odpowiednich odległości dla nowej zabudowy.
- uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lokalizacji obiektów przemysłowych, których funkcjonowanie powoduje przekroczenie dopuszczalnych poziomów hałasu poprzez zapewnienie odpowiednich odległości dla nowej zabudowy,

Działaniem w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym na terenie gminy Brzeźnio będzie:

- wprowadzenie zakazów lokalizowania nowych obiektów przeznaczonych na stały pobyt ludzi w strefach ochronnych wzdłuż linii elektroenergetycznych średniego i wysokiego napięcia,
  - uporządkowania istniejących konfliktów przestrzennych pomiędzy zabudową mieszkaniową, a liniami średniego i wysokiego napięcia.
- sposób zagospodarowania obszarów zdegradowanych w wyniku działalności człowieka, klęsk żywiołowych oraz ruchów masowych

W wyniku nieuregulowanej eksploatacji powierzchniowej powstały wyrobiska. Wskazane jest podjęcie działań mających na celu ich rekultywację zgodnie z ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

3.2. OCHRONA PRZYRODY

W ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w stosunku do obszarów i obiektów objętych formami ochrony należy brać pod uwagę zakazy określone w obowiązujących przepisach dotyczących ochrony przyrody oraz ewentualne późniejsze akty prawne, dotyczące ochrony wymienionych form ochrony przyrody.

Ochronie podlegają tu obszary i obiekty wyszczególnione w części IV rozdz. 1 lit. i Studium i na rysunku studium. Do najważniejszych należy wyjątkowo duży zbiór pomników przyrody oraz obszary chronionego krajobrazu – istniejący Brąszewicki OCHK i projektowany Złoczewski OCHK.

W zakresie polityki przestrzennej wymienić należy tutaj ustalenia:

- obowiązek uwzględniania we wszelkich pracach planistycznych zasad i warunków ochrony zasobów środowiska przyrodniczego gminy,
- obowiązek uwzględniania ochrony zasobów przyrody w decyzjach o warunkach zabudowy oraz decyzjach o ustalaniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.
- ustala się zakaz wycinania, niszczenia lub uszkodzania oraz zanieczyszczenia terenu w pobliżu pomnika przyrody, wzniesienia ognia oraz wznoszenia jakichkolwiek obiektów budowlanych w odległości min. 15 m od obiektu chronionego.

4. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ. WYTYCZNE OKREŚLANIA W PLANACH MIEJSCOWYCH ZASAD WYNIKAJĄCYCH Z POTRZEB OCHRONY ZABYTKÓW I PARKÓW KULTUROWYCH

Niniejsze studium określa podstawowy kierunek działań, tak aby na etapie planu miejscowego można było ustalić właściwy sposób ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury.

W ustaleniach dotyczących przeznaczenia i zagospodarowania terenu oraz kształtowania zabudowy na obszarze objętym opracowaniem należy uwzględnić ochronę zabytków rozumianą jako zapewnienie warunków umożliwiających trwałe zachowanie zabytków, ich zagospodarowanie

i utrzymanie oraz zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek na ich wartości, w tym także udaremnienie ich niszczenia i niewłaściwego wykorzystania, polegającą w szczególności na:

- Trwałym zachowaniu substancji i historycznej formy oraz jak najlepszemu wyglądowi zabytków (w odniesieniu do zabytków archeologicznych – konieczność zapewnienia wyprzedzających badań archeologicznych w przypadku ich narażenia na zniszczenie w wyniku działań związanych z naruszeniem stratygrafii uwarstwień)
- Utrzymaniu otoczenia zabytków w stanie zapewniającym ochronę ich walorów ekspozycyjnych (widok na zabytek i z zabytku),
- Zabezpieczeniu widoku na zabytek, w sposób umożliwiający ekspozycję obiektów z ustalonych kierunków widokowych (odpowiednie zachowanie lub przywrócenie właściwej ekspozycji, z wykluczeniem zabudowy zakłócającej ekspozycję zabytku),
- budowaniu odpowiednich relacji przestrzennych w obrębie krajobrazu kulturowego historycznej jednostki osadniczej z dominantą w postaci kościoła poprzez zachowanie ekspozycji i otwarcia widokowego i panoramy,
- odpowiednią ochronę krajobrazowej roli zabytkowego kościoła w Brzeźniu poprzez zachowanie niezakłóconej ekspozycji i widoku na obiekt (głównie od strony północnej) i utrzymanie kościoła jako pozytywnej dominanty przestrzennej,
- wykorzystaniu zabytku na cele użytkowe wyłącznie w sposób zapewniający trwałe zachowania jego wartości, z uwzględnieniem historycznej funkcji,
- określenie zasad wykorzystania i zagospodarowania obiektów zabytkowych w sposób zapewniający ochronę i zachowanie jego wartości, z możliwością podniesienia standardu zabudowy i przestrzeni publicznych, przy założeniu, że działania polegające na adaptacji i modernizacji nie mogą prowadzić do istotnych zmian gabarytów, sposobu dyspozycji i artykulacji elewacji (w tym także proporcji otworów zewnętrznych i form zewnętrznej stolarki otworowej),
- zasady i warunki kształtowania zabudowy, powinny zostać uchwalone w sposób gwarantujący kontynuację lokalnej tradycji budowlanej, poprzez identyfikację cech charakterystycznych dla obszaru (dotyczących rozmieszczenia i skali zabudowy, ukształtowania jej bryły i formy, a także sposobu opracowania zewnętrznego, w tym także w odniesieniu do materiałów i dyspozycji kolorystyki), w celu ich utrwalenia – z wykluczeniem stosowania okładzin z tworzyw sztucznych i jaskrawej, mocno skontrastowanej kolorystyki oraz elementów małej architektury o agresywnych (niedostosowanych do kontekstu terenowego) formach lokalizacji wysokich konstrukcji (w tym masztów), a także utrwalania i modernizacji istniejących infrastrukturalnych elementów o kolizyjnej i dysharmonizującej lokalizacji czy formie, a także ogrodzeń z elementów prefabrykowanych,
- nałożenie na terenie strefy ochrony archeologicznej obowiązku przeprowadzenia badań archeologicznych zgodnie z przepisami odrębnymi – w przypadku robót ziemnych lub zmiany charakteru dotychczasowej działalności.

Studium proponuje wprowadzenie stref ochrony konserwatorskiej obejmujących tereny posiadające wartości kulturowe i krajobrazowe, przedstawiono je na rysunku studium. Zasięgi stref mają charakter wstępny, bez wykonania szczegółowych studiów i wymagają uszczegółowienia na etapie opracowywania planów miejscowych poszczególnych terenów.

W odniesieniu do:

- obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków wyszczególnionych w części IV rozdz. 2 Studium ustalenia wynikają wprost z przepisów odrębnych.
- dóbr kultury wpisanych do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków oraz Gminnej Ewidencji Zabytków wyszczególnionych w części IV rozdz. 2 – obiekty te należy zachować i chronić przed zniszczeniem jako element krajobrazu historyczno-kulturowego, stanowiących element dóbr kultury współczesnej.
- strefy ochrony konserwatorskiej – wszelkie zmiany w otoczeniu i sąsiedztwie zabytków, a także na obszarach zabytkowych, których charakter może mieć wpływ na walory zabytków nie mogą pogorszyć stanu zachowania zabytku ani naruszać jego wartości.
- obszaru strefy koncentracji stanowisk archeologicznych przedstawionej na rysunku studium – w granicach strefy wszelkie prace ziemne wymagające naruszenia wierzchniej warstwy ziemi

tj. poniżej 30 cm (w szczególności inwestycje liniowe infrastruktury technicznej, nowe drogi, rurociągi, roboty fundamentowe budynków) wymagają ustanowienia nadzoru archeologicznego zgodnie z przepisami odrębnymi.

- należy, zgodnie z zaleceniami ustawy, opracować – stale go aktualizując, gminny program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- ustala się zasadę zachowania cmentarzy i mogił historycznych przez wyłączenie ich z wszelkiej działalności inwestycyjnej nie związanej z funkcją i rewaloryzacją obiektów oraz zachowanie i konserwację starodrzewu, zabytkowych nagrobków, krzyży i innych elementów małej architektury. Należy także uwzględnić strefę ochronną i sposób zagospodarowania otoczenia przy ustalaniu warunków zabudowy dla inwestycji w sąsiedztwie.

W Planie zagospodarowania województwa łódzkiego została zapisana propozycja utworzenia parku kulturowego Ziemi Sieradzkiej. Swoim zasięgiem objąłby obszary kilku gmin, wśród których gmina Brzeźnio leżałaby w południowej granicy i miałaby swój udział fragmentem obejmującym Kliczków Mały i Kliczków Wielki. Idea utworzenia parku kulturowego musiałaby jednak być akceptowaną również przez gminę Sieradz, gminę Wróblew i gminę Błaszki.

Z tego też względu na rysunku studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brzeźnio nie wniesiono granicy parku kulturowego. Obecnie władze gminy nie zamierzają podejmować formalnych działań na rzecz utworzenia parku kulturowego.

5. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ. WYTYCZNE OKREŚLANIA W PLANACH MIEJSCOWYCH WYKORZYSTANIA I ROZWIJANIA POTENCJAŁU JUŻ ISTNIEJĄCYCH SYSTEMÓW ORAZ KOORDYNACJI LOKALNYCH I PONADLOKALNYCH ZAMIERZEŃ INWESTYCYJNYCH

5.1. KOMUNIKACJA

Koncepcja układu komunikacyjnego, jako integralna część koncepcji zagospodarowania przestrzennego gminy, wynika przede wszystkim z uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych, z analizy dotychczasowych ustaleń planistycznych oraz przyjętych w obecnym opracowaniu kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brzeźnio.

Główne cele rozwoju układu i obsługi komunikacyjnej:

- zwiększenie przepustowości i poprawa parametrów technicznych dróg, uwzględniając szczególnie stale wzrastający stopień motoryzacji,
- dogodna obsługa komunikacją zbiorową,
- rozwój zaplecza technicznego motoryzacji,
- stworzenie układu ścieżek rowerowych.

5.1.1. Droga ekspresowa S-8

Droga ekspresowa S-8 spina podstawowy ciąg urbanizacji z Łodzi poprzez Zduńską Wolę Sieradz i wyprowadza ruch w kierunku południowo - zachodnim (kierunek Wrocław). Dominującą rolę w układzie komunikacyjnym województwa łódzkiego tej drogi podkreśla brak konkurencyjnych alternatyw, zarówno w uwarunkowaniach przestrzennych jak i realizacyjnych, a istniejący układ od lat jest bardzo przeciążony.

Inwestycja zlokalizowana jest głównie na terenach rolnych i leśnych. Granice terenu niezbędnego dla obiektów budowlanych (linie rozgraniczające teren) wyznaczono z uwzględnieniem wszystkich elementów przekroju poprzecznego drogi ekspresowej tj. elementów drogowych (jezdnie, pobocza, skarpy, rowy) oraz z uwzględnieniem elementów ochrony środowiska.

Zakończenie prac i otwarcie dla ruchu kołowego nastąpiło w końcu 2014r.

W ramach inwestycji zrealizowano:

- odcinek drogi ekspresowej wraz z niezbędną infrastrukturą inżynierską, branżową oraz wszelkimi przebudowami związanymi z realizacją inwestycji,
- budowę dróg dojazdowych,
- budowę wiaduktów,
- budowę ekranów akustycznych, elementów odwodnienia drogi, elementów bezpieczeństwa ruchu

Parametry drogi:

- liczba pasów ruchu - 2x2 pasy ruchu,
- szerokość pasów ruchu - 3,50m,
- szerokość jezdni - 7,00m,
- szerokość pasa awaryjnego - 2,50m,
- szerokość pasa dzielącego jezdnie - 11,00m (przewidziany do budowy trzeciego pasa ruchu).

5.1.2. Droga wojewódzka Nr 482 (wcześniej droga krajowa Nr 14)

Droga wojewódzka klasy głównej - G (dotychczasowa klasa GP) winna posiadać niezwązany pas drogowy w liniach rozgraniczających, przy czym minimalna szerokość zgodnie z obowiązującymi przepisami tj. 25,0m. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się przyjęcie mniejszych szerokości pod warunkiem spełnienia wymagań zgodnie z przepisami odrębnymi. Przy podziałach i zmianie sposobu użytkowania terenu należy wykorzystywać dostępność do dróg o niższej klasie technicznej niż droga wojewódzka, w oparciu o system komunikacji lokalnej. Nie należy lokalizować infrastruktury w pasie drogowym. Minimalna odległość zabudowy od zewnętrznej krawędzi jezdni powinna wynosić:

- na obszarze zwartej zabudowy – min. 8,0 m,
- poza terenami zwartej zabudowy - min. 20,0 m

5.1.3. Droga wojewódzka (planowana)

Podniesienie kategorii drogi powiatowej Nr 1705E Chajew - Złoczew do kategorii drogi wojewódzkiej zgodnie z ustaleniami aktualizacji "Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego" przyjętej Uchwałą NR LX/1648/10 Sejmiku Województwa łódzkiego z dnia 21 września 2010r. (Dziennik Urzędowy Województwa Łódzkiego Nr 367, poz. 3485 z dnia 17.12.2010r.) i rezerwa pasa drogowego w liniach rozgraniczających o szerokości 20 - 25 m.

5.1.4. Drogi powiatowe

Z uwagi na funkcję oraz znaczenie w układzie komunikacyjnym gminy ustala się klasę techniczną dróg powiatowych jako drogi zbiorcze - Z i lokalne – L przy zalecanej szerokości pasa drogowego w liniach rozgraniczających: 20 m (dla dróg lokalnych 15 m).

- Droga Nr 1705E relacji Burzenin - Lipno - Złoczew. Szerokość w liniach rozgraniczających drogi 20,00 – 10,00 od osi jezdni drogi.
- Droga Nr 1707E relacji Chajew – Kliczków Mały - Kliczków Wielki. Szerokość w liniach rozgraniczających drogi 20,00 – 10,00 od osi jezdni drogi.
- Droga Nr 1708E relacji Brzeźnio - Brąszewice przez, Ostrów. Odcinek w gminie Brzeźnio ma długość 7,1 km.
- Droga Nr 1708E relacji Brzeźnio - Zapole. Szerokość w liniach rozgraniczających drogi 20,00 – 10,00 od osi jezdni drogi.
- Droga Nr 1708E relacji Zapole - Burzenin przez Barczew. Szerokość w liniach rozgraniczających drogi 20,00 – 10,00 od osi jezdni drogi.
- Droga Nr 1711E relacji Brzeźnio - Gęsina - Kliczków Wielki. Szerokość w liniach rozgraniczających drogi 15,00 – 7,50 od osi jezdni drogi.
- Droga Nr 1712E relacji Brzeźnio – Kliczków Wielki przez Krzaki. Szerokość w liniach rozgraniczających drogi 20,00 – 10,00 od osi jezdni drogi.
- Droga Nr 1727E relacji Brzeźnio – Pyszków. Szerokość w liniach rozgraniczających drogi 15,00 – 7,50 od osi jezdni drogi.
- Droga Nr 1727E relacji Lipno – Pyszków. Szerokość w liniach rozgraniczających drogi 15,00 – 7,50 od osi jezdni drogi.
- Droga Nr 1728E relacji Barczew-Pyszków. Szerokość w liniach rozgraniczających drogi 20,00 – 10,00 od osi jezdni drogi.
- Droga Nr 1729E relacji Brzeźnio – Tumidaj. Szerokość w liniach rozgraniczających drogi 20,00 – 10,00 od osi jezdni drogi.

Zalecana odległość zabudowy od zewnętrznej krawędzi jezdni powinna wynosić:

- na obszarze zwartej zabudowy – min. 8,0 m,
- poza terenami zwartej zabudowy - min. 20 m.

Wszelkie roboty budowlane powinny prowadzić do uzyskania parametrów technicznych określonych w przepisach dotyczących dróg publicznych.

5.1.5. Drogi gminne

Drogi gminne stanowią układ komunikacyjny, który bezpośrednio obsługuje tereny gminy w skali poszczególnych obiektów i pól, dodatkowo wspomagany poprzez sieć dróg wewnętrznych. W zakresie parametrów technicznych ustala się drogi gminne jako drogi lokalne – L i dojazdowe - D przy zalecanej szerokości pasa drogowego w liniach rozgraniczających dla dróg lokalnych 12 – 15 m oraz dla dróg dojazdowych 10 – 12 m. Zalecane odległości zabudowy od zewnętrznej krawędzi jezdni winny wynosić:

- na obszarze zwartej zabudowy min. 6,0 m
- poza obszarem zwartej zabudowy - min. 15,0 m

Poza drogami wskazanymi na załączniku graficznym studium, w zależności od potrzeb społeczności lokalnej, możliwa jest realizacja nowych dróg gminnych, których przebieg zostanie ustalony w drodze decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej lub w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Dotyczy to nie tylko terenów zainwestowanych, ale przede wszystkim terenów nowoprojektowanych, dla których na tym etapie projektowanie nowych dróg publicznych i wewnętrznych, bez przesądzeń planistycznych nie jest wskazane. Nowe obiekty winny spełniać wskaźniki i kierunki określone w niniejszym opracowaniu. Wyżej omówiony układ podstawowy wymaga dostosowania parametrów technicznych do pełnionych funkcji i wymogów klasy technicznej.

Przebieg oraz przyporządkowane numery dróg gminnych przedstawiono w rozdziale dotyczącym uwarunkowań wynikających ze stanu systemu komunikacji.

5.1.6. Ścieżki rowerowe.

Celem rozwoju dróg rowerowych jest zapewnienie każdemu chętnemu możliwości korzystania z roweru, poruszania się bezpiecznie w dogodnych warunkach środowiskowych, uczynienie z roweru konkurencyjnego środka lokomocji, szczególnie w stosunku do samochodu osobowego.

Przyjęto następujące zasady kształtowania sieci dróg rowerowych:

- zapewnienie powiązań między rejonami mieszkalnymi i miejscami pracy, szkołami, handlem i usługami,
- wyposażenie dróg krajowych, dróg wojewódzkich i większości dróg powiatowych, w szczególności klasy zbiorczej oraz wybranych dróg gminnych w ścieżki rowerowe lub pieszo-rowerowe oddzielone od pozostałego ruchu kołowego,
- dopuszczenie ruchu rowerowego na pozostałych drogach publicznych o mniejszym ruchu, oraz na drogach wewnętrznych na terenach rolnych i leśnych, wspólnie z ruchem pojazdów samochodowych.

Ponadto konieczne będzie tworzenie miejsc do przechowywania i parkowania rowerów, szczególnie przy szkołach, obiektach handlowych i usługowych oraz działania promujące i edukacyjne propagujące ruch rowerowy.

W miarę budowy nowych dróg i modernizacji istniejących, każdorazowo powinna być przeanalizowana możliwość i celowość budowy ścieżek rowerowych.

5.2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Istotnym czynnikiem społeczno-gospodarczego rozwoju obszarów wiejskich jest odpowiednia infrastruktura. Stanowi ona fundament dla wszelkiej działalności gospodarczej oraz wyznacznik warunków życia i pracy ludności. Infrastruktura zawsze ten rozwój w jakiejś mierze warunkuje, a w niektórych przypadkach może nawet go stymulować. Niewystarczające wyposażenie infrastrukturalne wsi wpływa niekorzystnie na:

- zainteresowanie potencjalnych inwestorów zarówno w dziedzinie przemysłu, jak i usług;
- powstawanie inicjatyw lokalnych, dotyczących tzw. małej przedsiębiorczości;
- możliwości wykorzystania walorów turystycznych i rekreacyjnych wsi;
- produkcję rolną, jej jakość i wykorzystanie surowców rolniczych oraz zasobów pracy na wsi.

5.2.1. Wodociągi

Sieć wodociągowa doprowadzona jest do wszystkich miejscowości na terenie gminy. Wraz z wyznaczeniem nowych obszarów zabudowy konieczne jest podjęcie działań zmierzających do jak najszybszej rozbudowy sieci wodociągowej, zwiększania jej niezawodności, obniżania awaryjności i strat ilości wody oraz zapewnienia odpowiedniej ilości wody dla celów przeciwpożarowych określonej

w przepisach dotyczących zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych. Kolejne inwestycje wodociągowe na terenie gminy zakładają modernizację i wymianę wyeksploatowanej sieci.

5.2.2. Kanalizacja

Rozwój przestrzenny gminy w najbliższych latach pociągnie za sobą zwiększone zapotrzebowanie na wodę, a tym samym proporcjonalny będzie wzrost wytwarzanych ścieków. W związku z tym konieczny jest harmonijny rozwój sieci kanalizacji sanitarnej dostosowany do zachodzących zmian.

Najważniejszymi inwestycjami z zakresu gospodarki ściekami będzie budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Brzeźniu oraz wdrożenie grupowego systemu oczyszczania ścieków w Dębolece oraz sukcesywne wyposażanie zabudowy w sieć kanalizacji sanitarnej z odprowadzeniem ścieków do istniejącej oczyszczalni w Nowej Wsi. Pozostałe tereny gminy przewidziano do skanalizowania urządzeniami asenizacji indywidualnej, w tym za pomocą przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach wskazanych na rysunku kierunków rozwoju gminy.

Należy przewidzieć odprowadzanie ścieków deszczowych z utwardzonych terenów zakładów przemysłowych i użyteczności publicznej oraz z terenów narażonych na zanieczyszczenia (np. stacje benzynowe, parkingi itp.). W celu usunięcia zawiesiny i substancji ropopochodnych wyloty kanalizacji deszczowej powinny posiadać podczyszczalnie wód deszczowych, składające się, co najmniej z osadnika i separatora. Przy odprowadzaniu ścieków deszczowych z terenów zanieczyszczonych (stacje benzynowe, parkingi, itp.) należy przewidywać wykonanie podczyszczalni wód deszczowych w celu usunięcia zawiesiny i substancji ropopochodnych.

5.2.3. Gaz

Gmina Brzeźnio nie posiada linii przesyłowych gazu. Planowane jest perspektywiczne przyłączenie obszaru gminy do gazociągu wysokiego ciśnienia Sieradz-Złoczew. W studium wyznaczono przebieg projektowanego gazociągu. W celu zapobiegnięcia działalności mogącej mieć negatywny wpływ na trwałość i prawidłową eksploatację gazociągu ustala się konieczność zachowania strefy kontrolowanej wzdłuż projektowanego gazociągu wysokiego ciśnienia zgodnej z obowiązującymi przepisami.

5.2.4. Zaopatrzenie w ciepło

W gminie Brzeźnio nie funkcjonuje żaden zorganizowany system zaopatrzenia w ciepło. Sposób ogrzewania budynków opiera się na wykorzystaniu lokalnych źródeł ciepła – kotłowni lokalnych, przemysłowych i indywidualnych zasilanych tradycyjnymi nośnikami energii. W celu ograniczenia szkodliwej emisji spalin główne zmiany dotyczyć będą modernizacji źródeł ciepła oraz stopniowej ich wymiany na zasilane paliwem ekologicznym. Studium przewiduje także możliwość wykorzystania w celach grzewczych projektowanej sieci gazowej. Kolejnym krokiem do stworzenia ekologicznie czystego obszaru powinno stać się wykorzystywanie alternatywnych źródeł ciepła w postaci geotermiki ziemi, pomp ciepłych, a także kolektorów słonecznych.

5.2.5. Elektroenergetyka

Przez teren gminy Brzeźnio przebiega wybudowana niedawno linia energetyczna: wysokiego napięcia 110 kV relacji Wieluń-Złoczew-Sieradz ze strefą ochronną szerokości 36 m.

Istniejący system zasilania Gminy Brzeźnio liniami 15 kV zapewnia zaopatrzenie w energię elektryczną z możliwością zwiększenia zaopatrzenia na energię elektryczną. Istniejący system zasilania powinien być zmodernizowany głównie w zakresie linii niskiego napięcia oraz stacji transformatorowych 15/0,4 kV z zasilającymi je liniami odgałęźnymi 15 kV w celu zaspokojenia obecnych i perspektywicznych potrzeb elektroenergetycznych na poziomie lokalnym poszczególnych miejscowości. Na terenach wyznaczonych w studium dla nowej zabudowy, usług lub zwiększenia intensywności istniejącego zagospodarowania przewiduje się budowę nowej sieci elektroenergetycznej średniego i niskiego napięcia lub rozbudowę istniejącej sieci średniego i niskiego napięcia. Celem działań w dziedzinie elektroenergetyki winno być zapewnienie zgodnego z potrzebami bezawaryjnego zaopatrzenia w energię elektryczną. Działania te powinny koncentrować się na:

- modernizacji istniejącej sieci głównie niskiego napięcia,
- inwestycjach na obszarach intensywnie rozwijającej się działalności gospodarczej.

W znacznej części gminy - tereny wskazane na rysunku kierunków polityki przestrzennej gminy - dopuszcza się lokalizację odnawialnych źródeł energii o mocy powyżej 100 kW, tj. lokalizacji farm słonecznych.

Możliwość lokalizacji elektrowni wiatrowych dla których wydano decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach oraz ustalono warunki zabudowy wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą np. urządzenia liniowe, obiekty elektroenergetyczne oraz ze strefami ochronnymi została wyeliminowana ustawą z dnia 20 maja 2016r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych.

Zgodnie z ustalonymi kierunkami polityki przestrzennej gminy dopuszcza się lokalizację farm słonecznych wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą np. urządzenia liniowe, obiekty elektroenergetyczne oraz ze strefami ochronnymi. Są to tereny zlokalizowane na obrębie całej gminy.

W studium wskazuje się miejsca lokalizacji tych inwestycji oraz strefy ich oddziaływania.

5.2.6. Telekomunikacja

Dynamiczny rozwój obszarów zabudowy mieszkaniowej i usługowej zwiększy jednocześnie zapotrzebowanie mieszkańców na nowoczesne usługi telekomunikacyjne. Studium zakłada modernizację i rozbudowę istniejącego systemu łączności poprzez zwiększanie zasięgu telefonii komórkowej, rozszerzanie dostępu do szerokopasmowego i bezprzewodowego internetu oraz podnoszenie jakości świadczonych usług.

Wszelkie zakazy i ograniczenia określone w niniejszym studium nie dotyczą realizacji inwestycji celu publicznego z zakresu łączności.

6. OBSZARY ROZMIESZCZENIA INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM

1. Określa się, że inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym służące zaspokajaniu potrzeb przede wszystkim mieszkańców gminy, mogą być realizowane na podstawie planów miejscowych lub decyzji lokalizacyjnych podejmowanych zgodnie z procedurą określoną w aktualnych przepisach prawa, w tym:

1) na terenach mieszkaniowych:

- a) w formie obiektów i lokali usługowych pod warunkiem, że prowadzona w nich działalność nie będzie uciążliwa,
- b) urządzeń infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, zgodnie z przyjętymi programami rozwiązań tych urządzeń,
- c) zieleni jako funkcji uzupełniającej.

2) na terenach wolnych od zabudowy lokalizacje związane z zamiarem wykorzystania lub mogących wpłynąć negatywnie na stan wód, zieleni, terenów rolnych – wymagają uzgodnienia z zarządcą danych terenów i urządzeń znajdujących się na tych terenach,

3) na terenach przemysłowych:

- a) z wyłączeniem lokalizacji powodujących znaczne oddziaływanie na środowisko,
- b) urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej – zgodnie z przyjętymi programami rozwoju tych urządzeń.

2. Określenie imiennej listy inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym dla nieokreślonego okresu funkcjonowania Studium jest trudne i wręcz niecelowe. Lista takich inwestycji na najbliższy okres została sformułowana dla gminy Brzeźnio w Planie rozwoju lokalnego uchwalonego w 2004 r. W tym planie w ramach ważniejszych inwestycji wyszczególniono zadania dotyczące budowy i modernizacji dróg gminnych do 2013 r. budowę oczyszczalni ścieków dla Brzeźnia i Bronisławowa oraz zagospodarowanie terenów przy zbiorniku „Próba”.

7. OBSZARY ROZMIESZCZENIA INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, W TYM ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI PROGRAMÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 48 UST. 1

Wykaz tych zadań wynikający z „Propozycji zadań dla realizacji ponadlokalnych celów publicznych” określonych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego (aktualizacja "Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego" przyjęta została Uchwałą Nr LX/1648/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 września 2010r.) jest następujący:

- Droga wojewódzka (wcześniej droga krajowa Nr 14)– modernizacja – zadanie o znaczeniu krajowym,
- podniesienie kategorii drogi powiatowej Nr 1705E Chajew - Złoczew do kategorii drogi wojewódzkiej– zadanie o znaczeniu wojewódzkim,
- realizacja szlaku turystycznego "Skarby Ziemi Sieradzkiej" - zadanie o znaczeniu regionalnym
- Utworzenie Złoczewskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu – zadanie o znaczeniu wojewódzkim,
- Wprowadzenie korekty granicy Brąszewickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu – zadanie o znaczeniu wojewódzkim
- Budowa magistrali gazociągowej wysokiego ciśnienia budowę magistrali tranzytowej wysokiego ciśnienia Odolanów – Wronów z budową węzła Meszcze II.
- Budowa gazociągu wysokiego ciśnienia Sieradz-Złoczew i odgałęzienia w kierunku Burzenina i Brąszewic wraz ze stacją redukcyjno-pomiarową I stopnia – zadanie o znaczeniu wojewódzkim, wraz z propozycją przełożenia ze względu na istniejące i projektowane zagospodarowanie terenów wokół zbiornika „Próba.
- Realizacja zadań wynikających z Programu Regionalnego „Warta”.

Jako wnioski do koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju przyjmuje się zgodnie z „Planem zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego”

- określenie granic obszarów szczególnego zagrożenia powodzią w dolinie rzeki Żeglina,
- budowę zbiorników retencyjnych „Gęsina” i „Pustelnik”,
- zwiększenie lesistości gminy.

8. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ.

W gminie Brzeźnio, ze względu na istniejący charakter rozłogów gospodarstw rolnych nie przewiduje się obszarów obowiązkowo wyznaczonych do przeprowadzenia scalenia, a z uwagi na gabaryty działek nie zachodzi potrzeba wyznaczania terenów do przeprowadzenia scaleń i podziałów, o których mowa w przepisach dotyczących gospodarki nieruchomościami.

W gminie Brzeźnio nie przewiduje się obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

Obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne, czyli obszar przestrzeni publicznej w rozumieniu przepisów o zagospodarowaniu przestrzennym to: tereny kościołów wraz z działkami kościelnymi. Dla tych terenów należy sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

9. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE

Gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego na obszarach przeznaczonych do zabudowy lub na których przewiduje się zmianę dotychczasowego zagospodarowania.

a) w pierwszej kolejności:

- Obszary przeznaczone pod lokalizację odnawialnych źródeł energii o mocy powyżej 100 kW, tj. lokalizacji farm wiatrowych i słonecznych wraz ze strefami oddziaływania.
- Obszar zabudowy lotniskowo-mieszaniowej z udziałem terenów leśnych nad zbiornikiem „Próba” w granicach określonych na rysunku studium,

b) w dalszej kolejności:

- Obszary na terenie gminy w zależności od potrzeb.
- obszarów we wsiach gdzie wskazano możliwość zabudowy o funkcjach nierolniczych na gruntach III klasy bonitacyjnej lub terenów leśnych.

Zasięg przestrzenny każdego planu miejscowego zostanie każdorazowo określony indywidualnie przy podejmowaniu uchwały Rady Gminy o przystąpieniu do sporządzania planu, a podstawą będzie analiza zasadności sporządzenia planu,

Ważnym zagadnieniem jest kolejność zagospodarowywania terenów przeznaczonych w studium pod zabudowę. Przy podejmowaniu decyzji o sporządzaniu planu miejscowego dla danego obszaru należy brać pod uwagę istniejącą sieć infrastruktury technicznej (wodociągi, kanalizacja), układ komunikacyjny oraz możliwości ich rozbudowy oraz racjonalność przeznaczania znacznych powierzchni pod zabudowę. Zdaniem autorów studium nowe tereny winny być przeznaczane do zagospodarowania po zapelnieniu już zainwestowanych przynajmniej w połowie.

10. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Atrakcyjność krajobrazu naturalnego, na który składają się duże obszary leśne, polne oraz dolina Warty stanowią dobro gminy, o które należy zadbać w odpowiedni sposób. Troska o ład przestrzenny należy do zadań samorządu terytorialnego, gdyż w interesie gminy jest zapewnienie jak najatrakcyjniejszych warunków dla turystów. Lecz jego dobro leży także w interesie mieszkańców gminy, zapewniając im wysoką jakość życia w odniesieniu do warunków przestrzennych.

Uporządkowanie przestrzeni rolno-leśnej powinno polegać na docelowym określeniu na terenie gminy sposobu użytkowania gruntów w kierunku rolnym lub leśnym, poprzez wyznaczenie linii rozgraniczającej lasy oraz grunty przewidziane do zalesienia od gruntów przeznaczonych wyłącznie na cele rolne. Przebieg granicy rolno-leśnej powinien być wyznaczony w oparciu o warunki glebowo-przyrodnicze oraz naturalne granice fizjograficzne.

10.1. TERENY ROLNE

Polityka przestrzenna na terenach rolnych wyznaczonych w studium polega na:

- ochronie kompleksów o wyższych klasach bonitacyjnych najbardziej przydatnych dla rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- wykorzystaniu terenów o niższych klasach bonitacyjnych stosownie do ich predyspozycji.

Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego terenów rolniczych:

- poprawianie wartości użytkowej oraz zapobieganie obniżaniu produktywności,
- wzmożonej ochronie podlegają: rolnicza przestrzeń produkcyjna oraz przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe wartości terenu,
- wykorzystanie terenu na cele produkcji rolniczej, ze znacznym udziałem gospodarki polowej i ograniczaniem przeznaczania na cele nierolnicze,
- zakaz zabudowy niezwiązanej z rolnictwem oraz zakaz parcelacji na małe działki (w zamyśle budowlane),
- dopuszczenie dla istniejącej, rozproszonej zabudowy zagrodowej rozbudowę i wymianę budynków w ramach siedliska,
- dopuszczenie nowej zabudowy zagrodowej na gruntach rolnych (bez zmiany klasyfikacji), zgodnie z przepisami o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- dopuszczenie budowy obiektów związanych funkcjonalnie z podniesieniem efektywności gospodarki polowej,
- stosowanie rozwiązań ograniczających skutki ujemnego oddziaływania na grunty przy budowie, rozbudowie lub modernizacji obiektów związanych z działalnością rolniczą, a także innych obiektów budowlanych,
- zapewnienie właściwych standardów wyposażenia w infrastrukturę techniczną, z dopuszczeniem lokalnych rozwiązań w zakresie zaopatrzenia w wodę, odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz uzupełniania braków w tym zakresie,
- utrzymanie tras komunikacyjnych i ciągów infrastruktury technicznej, z dopuszczeniem ich uzupełnień w niezbędnym zakresie,
- ochrona powierzchni meliorowanych; przy zmianie ich przeznaczenia konieczność kompleksowej przebudowy sieci drenażowych, pod nadzorem organu właściwego w sprawie ochrony urządzeń melioracji wodnych,
- modernizacja systemu melioracji w nawiązaniu do systemu nawadniania użytków rolnych,
- w wypadku udokumentowania złóż kopalin pospolitych na terenach upraw rolnych lub przeznaczonych do zalesienia dopuszczenie prowadzenia eksploatacji pod warunkiem czasowego wyłączenia gruntu z produkcji rolniczej oraz rekultywacji tych terenów po zakończeniu eksploatacji.

10.2. TERENY TRWAŁYCH UŻYTKÓW ZIELONYCH

Tereny trwałych użytków zielonych, obejmujące także doliny rzeczne pełnią funkcję lokalnych korytarzy ekologicznych.

Polityka przestrzenna na tych terenach polega na:

- ochronie ich wartości przyrodniczych i krajobrazowych,
- udostępnianiu tych obszarów dla turystyki i wypoczynku, w zakresie umożliwiającym zachowanie wartości przyrodniczych i bioróżnorodność.

Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego dla terenów trwałych użytków zielonych:

- ochrona przyrodniczej struktury zieleni wysokiej, średniej i niskiej, cieków, użytków ekologicznych, w tym wszystkich terenów stanowiących lub mogących stanowić system lokalnych węzłów i korytarzy ekologicznych, mających wpływ na funkcjonowanie przyrody i odtwarzanie jej zasobów poprzez zdecydowane ograniczenie zabudowy,
- utrzymanie istniejących kompleksów zadrzewień śródpolnych wraz z możliwością ich powiększenia jako terenów do zalesienia w oparciu o obowiązujące przepisy w zakresie regulowania granicy rolno-leśnej,
- ochrona powierzchni zmeliorowanych; przy zmianie ich przeznaczenia konieczność kompleksowej przebudowy sieci drenarskich,
- stosowanie biologicznej obudowy cieków, zabezpieczenie koryt przed erozją przez roślinność,
- możliwość wykorzystywania dla funkcji rekreacyjnej, przy zachowaniu następujących zasad:
  - ruch turystyczny pieszy powinien odbywać się na wyznaczonych ścieżkach,
  - ruch turystyczny rowerowy i konny, powinien być ograniczony do wyznaczonych i odpowiednio urządzonych tras,
  - dopuszcza się urządzenie punktów widokowych i miejsc odpoczynku,
- dopuszczenie lokalizacji projektowanych zbiorników retencyjnych w obszarach wyznaczonych na rysunku studium,
- dopuszczenie niezbędnych urządzeń z zakresu gospodarki wodnej i rolniczej,
- zapewnienie możliwości dojazdu do urządzeń melioracyjnych,
- zakaz lokalizacji nowych siedlisk zabudowy zagrodowej,
- rozwój urządzeń związanych z turystyką, wypoczynkiem i sportem, a także niezbędnych urządzeń z zakresu gospodarki wodnej i rolniczej oraz komunikacji i infrastruktury technicznej, warunkuje się spełnieniem wymagań w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego i krajobrazu, zróżnicowanych w zależności od położenia i cech poszczególnych fragmentów terenu.

10.3. TERENY LEŚNE I PRZEZNACZONE DO ZALESIENIA

Tereny leśne, bez względu na formę własności, pełnią funkcje gospodarcze, ochronne i turystyczno-wypoczynkowe.

Polityka przestrzenna na tych terenach polega na:

- utrzymaniu produkcyjnej zasobności lasów,
- ochronie ich wartości przyrodniczych i krajobrazowych,
- udostępnianiu ich dla turystyki i wypoczynku, w granicach umożliwiających zachowanie wartości przyrodniczych, z wykluczeniem rozwoju funkcji osadniczych.

Ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego dla terenów leśnych:

- ochrona istniejących zasobów, w tym występujących w ich obrębie użytków ekologicznych,
- prowadzenie gospodarki leśnej z uwzględnieniem ostoi gniazdowania i bytowania ptactwa (łącznie z zachowaniem drzew dziuplastych),
- wskazana jest ochrona niewielkich zbiorników wodnych i cieków śródleśnych oraz tworzenie polan śródleśnych,
- dopuszczenie lokalizacji budynków, obiektów oraz urządzeń związanych z gospodarką leśną, zaś ich realizacja winna być zgodna z przepisami o lasach oraz dotyczącymi ochrony gruntów rolnych i leśnych,
- wykorzystanie terenów dla potrzeb turystyki i wypoczynku, przy zachowaniu następujących zasad:
  - ruch turystyczny pieszy powinien odbywać się na wyznaczonych trasach, z określeniem rejonów swobodnej penetracji terenu, uzgodnionych z właściwym Nadleśnictwem,
  - ruch turystyczny rowerowy i konny powinien być ograniczony do wyznaczonych przez właściwe Nadleśnictwo i odpowiednio urządzonych tras śródleśnych,

- dopuszcza się urządzenie punktów widokowych i miejsc wypoczynku,
- rozwój urządzeń związanych z turystyką, wypoczynkiem i sportem, a także niezbędnych urządzeń z zakresu gospodarki leśnej oraz komunikacji i infrastruktury technicznej warunkuje się spełnieniem wymogów w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego i krajobrazu,
- w odniesieniu do dróg i szlaków stosuje się odpowiednio przepisy jak dla dróg dojazdowych i pożarowo-leśnych,
- dopuszcza się przeprowadzenie, w razie braku innych możliwości, liniowych elementów infrastruktury technicznej (najlepiej z wykorzystaniem istniejących dróg, duktów i przecinek),
- opracowanie projektowe i prowadzenie działalności związanej z zalesieniami terenów wymaga opinii właściwego Nadleśnictwa i służby nadzoru nad melioracjami w przypadku wystąpienia kolizji z istniejącymi urządzeniami melioracji wodnych.

Cele gospodarki leśnej realizowane będą zgodnie z ustawą o lasach, przy nadaniu nadrzędnej rangi środowiskowotwórczym funkcjom lasu.

11. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

Granice obszarów szczególnego zagrożenia powodzią pokazano na rysunku studium. Wyznaczone zostały dla przepływającej przez gminę: rzeki Żeglina. Sposób zagospodarowania wskazanych obszarów należy określić zgodnie z przepisami dotyczącymi wód publicznych, w szczególności przy ich zagospodarowaniu obowiązuje zakaz wykonywania czynności i robót, które mogą utrudniać ochronę przed powodzią, jak i takich, które mogą spowodować zagrożenia, dla jakości wód w przypadku wystąpienia powodzi. Dotyczy to m.in. w szczególności sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmocnienia brzegów, obwałowań lub odsypisk, a także uprawy gruntu, sadzenia drzew lub krzewów na wałach oraz w odległości mniejszej niż 3 m od stopy wału.

W kilku przypadkach, m.in. w miejscowości Dębołęka obszary szczególnego zagrożenia powodzią obejmują istniejące tereny zabudowy mieszkaniowej. Na tych terenach nie należy dopuszczać do realizacji nowej zabudowy, a przede wszystkim budynków mieszkalnych. Należy też stopniowo dążyć do całkowitej rezygnacji z istniejącej zabudowy na tych terenach m.in. poprzez zakaz rozbudowy istniejących siedlisk.

Na terenie gminy nie ma obszarów narażonym na osuwanie się mas ziemnych

12. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY

Na obszarze gminy brak jest obiektów lub obszarów, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.

13. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY Z DNIA 7 MAJA 1999 R. O OCHRONIE TERENÓW BYŁYCH HITLEROWSKICH OBOZÓW ZAGŁADY

W gminie Brzeźnio nie występują obszary pomników zagłady.

14. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI ORAZ OBSZARY ZDEGRADOWANE

Do obszarów wymagających rewaloryzacji zaliczono obszary parków zabytkowych w Dębołęce, Kliczkowie Małym i Kliczkowie Wielkim będących we władaniu prywatnym (Kliczków Mały i Kliczków Wielki) oraz OZH w Dębołęce, oraz parków wiejskich o cechach zabytkowych w Pyszkowie, Ostrowie i Nowej Wsi – pozostających własnością komunalną. Granice obszarów wymagających rewaloryzacji są jednocześnie granicami wymienionych parków

Do obszarów wymagających przekształceń – modernizacji zaliczono obszar nad zbiornikiem „Próba” i dla tego terenu gmina zamierza sporządzić plan miejscowy

Do obszarów wymagających rekultywacji zaliczone zostaną tereny po zakończeniu eksploatacji surowców mineralnych. Granice złóż są jednocześnie granicami terenów wymagających rekultywacji w przypadku ich eksploatacji.

Gmina nie ma wyznaczonych terenów zdegradowanych.

15. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

W gminie Brzeźnio nie ma terenów zamkniętych.

16. INNE OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM, W ZALEŻNOŚCI OD UWARUNKOWAŃ I POTRZEB ZAGOSPODAROWANIA WYSTĘPUJĄCYCH W GMINIE

Wiodącą funkcją na terenie gminy Brzeźnio jest rolnictwo. Na terenie gminy nie wyznacza się obszarów funkcjonalnych o znaczeniu lokalnym.